

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 24. STUDENOGA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 197

INTERVJU

Nije baš sve tako loše

ANDRIJA ADIN

FINALE KUPA TOLERANCije U SUBOTICI

**Pokrajinska smotra
recitatora
na hrvatskom jeziku**

**Promocija u Zagrebu
Roman o tragičnoj
sudbini Srijemaca**

**Dani Matice hrvatske
u Bačkoj**

SCENA IZ PREDSTAVE "FRITZSPIEL"

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR I**V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Jasminka Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.

List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Novo ruho

Točno četiri godine nakon osnivanja Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« pred čitateljima se nalazi njen najpoznatiji proizvod – istoimeni tjednik – u novome, suvremenom ruhu. Tehničko-grafičkim izgledom »Hrvatska riječ« osvaja standarde koji vrijede u današnjem tzv. »velikom« novinarstvu, a u manjinskome pisanom informiranju načinjen je još jedan korak koji će i drugi, kad-tad, morati slijediti.

Sušтина, međutim, nije u pukom hvalisanju, kako će to sasvim sigurno neki pogrešno protumačiti, nego u naglašavanju potrebe da se u radu, ma koga i ma čega, nastoje preskakati, zaobilaziti, uklanjati i rušiti prepreke, kako bi svaki sutrašnji dan donio kvalitetu više. Taj je put težak, dug i neugodan, ali je jedini siguran, ako se hoće obilježiti jedno razdoblje.

Za novi izgled »Hrvatske riječi« nisu zaslužni samo oni koji u njoj i za nju rade, nego i tiskara »Rotografika«, koju s puno razloga mnogi smatraju najboljom velikom tiskarom u Srbiji, a za našu je zajednicu vezuje i hrvatsko podrijetlo kapitala, te povijest te tvrtke.

No, izgled lista je jedno, a njegov je sadržaj nešto drugo. I o jednom i o drugom može se i treba razgovarati, ali bi bilo poželjno to raditi na temelju argumenata. U tom svjetlu zanimljiv je podatak, da je prodaja tjednika »Hrvatska riječ«, prema informacijama ovlaštenih distributera, u razdoblju od srpnja do listopada ove godine porasla za 15 posto, što bi neki mogli objasniti »zakuhanjem« situacije u zajednici i tomu odgovarajućem medijskom praćenju u tjedniku. I, bez obzira što se većina dužnosnika javno zgražava nad svađama i podjelama, nepisano je pravilo da mediji žive na konfliktima, a da ih žabokrečina ubija. E sad, mora li tako baš biti i u manjinskim medijima, budući da ovi mediji imaju i širu, nacionalno-edukativno-prosvjetiteljsku ulogu, druga je priča.

Prošli je tjedan hrvatsku zajednicu napustio još jedan njen ugledni djelatnik. Odlaskom Franje Vujkova na gubitku su svi, uz one s kojima je živio i one s kojima je surađivao na nacionalnom, kulturnom i političkom polju, tako i zajednica u cjelini. I po pravilu kada se dogodi ovakav odlazak, neumitno se postavlja pitanje: jesmo li poduzeli sve da se pravedno i dostojno odužimo svakome za ono što je uradio. I, po običaju, odgovor uvijek ostavlja mrvu sumnje da možda ipak nismo. A taj odgovor nekako uvijek stiže prekasno.

Z. P.

Hrvatska žrtve ne zaboravlja:
obilježena 15. obljetnica vukovarske tragedije

Skupština Hrvatskog novinarskog društva održana u Opatiji

Prvi put sudjelovali i članovi HND-a iz Srbije

Razmatrana mogućnost osnivanja ogranka HND-a u Subotici

Godišnja skupština Hrvatskog novinarskog društva održana je u petak 17. studenoga u Opatiji, a u subotu 18. studenoga, također u Opatiji, održana je manifestacija »Dani hrvatskog novinarstva« na temu – Profesionalni standardi i etika u suvremenom novinarstvu.

U radu Skupštine HND-a prvi put su, po pozivu, sudjelovali i članovi HND-a iz Srbije *Zvonimir Perušić* i *Zvonko Sarić*.

Na godišnjoj skupštini predsjednik HND-a *Dragutin Lučić* podnio je izvješće o radu Izvršnog i Središnjeg odbora i o međunarodnoj aktivnosti Društva, a istaknuo je kako su potrebne izmjene dijela legislative vezane uz medije i novinarstvo, jer, kako je rekao, samo jedna medijska kuća u Hrvatskoj ima statut. Lučić je rekao i kako bi trebalo izmijeniti pravila izbora članova Vijeća za elektronske medije, napominjući da po sadašnjem sustavu Vijeće bira politička opcija na vlasti, uslijed čega se političko načelo postavlja iznad stručnog. Istaknuo je i potrebu izmjene Zakona o Hini, zbog negativnosti koje su se pokazale pri posljednjem izboru Upravnog vijeća.

Nakon održane Skupštine, članovi HND-a iz Srbije upoznali su vodstvo HND-a s medijskom situacijom u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, te s problemima na koje ovdašnji novinari u svom radu nailaze. Razmotrena je i mogućnost osnivanja ogranka HND-a u Subotici, i dogovoreno je da će se s tim ciljem organizirati posjet čelnika ove novinarske organizacije Subotici.

N. V.

Pismo Bojana Kostreša o koncesiji za autocestu

Neprihvatljivo za građane

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Bojan Kostreš* uputio je početkom tjedna pismo austrijskoj firmi »Alpina« i španjolskoj firmi »FCC«, čiji je konzorcij dao najbolju ponudu na javnom natječaju za dodjelu koncesije za izgradnju autoceste Horgoš – Požega. U pismu je zatražio da još jednom preispitaju svoju odluku o investiranju, s obzirom na to da ta investicija nije u interesu građana Srbije i Vojvodine, a ni samih investitora. Kostreš je pozvao predstavnike ovih tvrtki da posjete Skupštinu AP Vojvodine, kako bi ih detaljnije upoznao s argumentima zbog kojih se pokrajinska administracija već nekoliko godina bori protiv davanja koncesije za izgradnju ove autoceste.

»Vojvodina je u razdoblju od 1970. do 1988. godine putem kreditnog zaduženja financirala izgradnju spomenute autoceste u iznosu od

114.549.511,24 dolara i 24.327,00 ekija«, istaknuo je Kostreš u pismu i dodao kako je na taj način izgrađeno 88 kilometara na cestovnom pravcu Beograd – Lipovac (Koridor 10 prema Zagrebu) i 100 km jedne trake autoceste Beograd – Feketić (pravac prema Subotici, Koridor 10 – krak B), što je dokaz kako je navedena koncesija ponuđena za polu-izgrađeni objekt i da je kao takva neprihvatljiva za AP Vojvodinu. Predsjednik vojvođanske skupštine istaknuo je kako su rijetki primjeri da se netko odlučuje na davanje koncesije kada je objekt već poluizgrađen o čemu je svoj stav dao i potpredsjednik Vlade Republike Srbije *Miroslav Labus* u svojoj izjavi od 28. studenoga 2005. godine, a na temelju negativnog mišljenja MMF-a i loših iskustava zemalja u okruženju.

S A D R Ź A J

Finale Kupa tolerancije u Subotici Svi smo naši, naprijed naši	6,7
Život na salašu – kao nekada Tri sestre	8,9
U Zagrebu predstavljena knjiga Vladimira Bošnjaka »Svršetak vražjeg stoljeća« Roman o tragičnoj sudbini Srijemaca	15
Predstava »Fritzspiel«, u izvedbi ansambla Drame na srpskom jeziku subotičkog Narodnog kazališta Krležina drama na meniju povijesno-kazališne kuhinje	28
Boris Fačol, odbojkaš i sudionik Kupa tolerancije Okavke manifestacije bi se trebale održavati češće	45

Dujizmi

- *Informacije uvijek procure kada su mali propusti.*
- *Čim je prešao na moju stranu, znao sam da je sukob neizbježan.*
- *Dok imamo ovu pamet, nećemo se oslanjati na mozak.*

Priopćenje za javnost Predsjedništva DSHV-A

Petar Kuntić na listi Demokratske stranke

Predsjednik DSHV-a na listi DS-a:
Petar Kuntić

»Jedno od najakutnijih političkih pitanja koja se tiču života hrvatske zajednice u Vojvodini a odnose se na provedbu Sporazuma o zaštiti prava hrvatske manjine u Republici Srbiji i srpske manjine u Republici Hrvatskoj je svakako zastupljenost u predstavničkim tijelima«, kaže se u priopćenju koje je u povodu predstojećih izbora uputilo

Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

»Postojeće republičko izborno zakonodavstvo za manjinske stranke predviđa tek sniženje izbornoga cenzusa, što u praksi odgovara jedino pripadnicima najbrojnijih manjina – mađarske i bošnjačke. Niti prijedlozi nekih političkih stranaka ne idu dalje od ovoga, a želimo imati isto rješenje kao što je i u Hrvatskome saboru – neposredna zastupljenost manjina, što je sadržaj i našega prijedloga izmjena republičkoga izbornoga zakona, ali i suština članka 9. Sporazuma o zaštiti manjina: osigurati zastupljenosti manjina u predstavničkim tijelima na pokrajinskoj i republičkoj razini. Jedino neposredna zastupljenost hrvatskih predstavnika u parlamentu odgovara Sporazumu«, stav je DSHV-a.

Nadalje se navodi kako je Republika Hrvatska davno ispoštovala uvjete Sporazuma, pa tako Srbi u aktualnom sazivu Hrvatskog sabora imaju tri zagaranirana predstavnika, dok je Republika Srbija samo djelićem načela ovu problematiku kompromisnim rješenjem uvođenjem takozvanog »prirodnog praga«.

»U takvoj situaciji Hrvati u Srbiji u samostalnom izbornom nastupu teško se mogu nadati osvajanju čak i jednog mandata u republičkom parlamentu. Shodno tome Hrvatima u Vojvodini

ostalo je birati između zajedničkog nastupa na listi Demokratske stranke, zajedničkog nastupa na listi Saveza vojvođanskih Mađara ili na multinacionalnoj manjinskoj listi *Rasima Ljajića* – Lista za toleranciju. SVM je decidirano nekoliko puta izjavio kako idu potpuno samostalno na najvažnije izbore i nadaju se sigurnom prolazu. Temeljem odluka Vijeća DSHV-a o prioritetima te jasno definiranim pravima i obvezama nastupa s DS-om Predsjedništvo DSHV-a iznosi sljedeće zaključke, »imajući u vidu da će manjine, koje se ne domognu skupštinskih klupa, vrlo teško doći u poziciju pomaću u razgovorima sa službenim Beogradom: Razgovori s DS-om donijeli su sve ono što je zahtijevalo Vijeće DSHV-a, jasno definirane obveze DSHV-a kao i prava koja proizlaze na osnovu dogovora. Drugo, DSHV je od 15. studenog 2006. godine u Izborima za Narodnu skupštinu Republike Srbije u koaliciji, to jest na listi Demokratske stranke. Treće, shodno dogovoru jedan predstavnik DSHV-a naći će se na listi DS-a, na poziciji koja omogućava prolaznost u Narodnu skupštinu Republike Srbije, i četvrto, Predsjedništvo DSHV-a je na svojoj sjednici od 15. studenoga donijelo odluku da će predstavnik DSHV-a na listi DS-a biti predsjednik DSHV-a Petar Kuntić«, navodi se u priopćenju. ■

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

Očekujemo mjesto u parlamentu

Nakon odluke da će se Demokratski savez Hrvata u Vojvodini za mjesto u republičkom parlamentu boriti na listi Demokratske stranke, predsjednik stranke *Petar Kuntić* je za »Hrvatsku riječ« rekao: »Temeljem predizbornog dogovora s DS-om stranci će pripasti jedno zastupničko mjesto u Narodnoj skupštini Republike Srbije te jedno mjesto zamjenika ili pomoćnika ministra. Također, temeljem zakona i koalicijskog dogovora, ukoliko kandidat DSHV-a uđe u parlament, stranki će pripasti i odgovarajuća financijska sredstva iz republičkog proračuna, na što do sada, budući da nismo imali svoga zastupnika u parlamentu, nismo imali pravo«.

S druge strane, obveza je DSHV-a da u

kampanju uđe maksimalno, kaže Kuntić, što podrazumijeva i ulaganje vlastitih sredstava a kampanja će biti dvojna. »To znači da će DSHV u mjestima gdje žive Hrvati u Vojvodini kao što su Sonta, Sombor, Bački Monoštor, Tavankut, Stari Žednik, Mala Bosna i grad Subotica održati samostalne predizborne skupove uz goste iz Demokratske stranke. Na skupovima kao i preko medija ćemo pozvati građane da glasuju za kandidata DSHV-a na listi DS-a«, kaže Kuntić.

Izborna lista »Demokratska stranka – Boris Tadić« proglašena je za izbornu listu broj jedan na zbornoj listi od strane Republičke izborne komisije. Prva na listi je *Ružica Đinđić* a na njoj se pokraj predstavnika DSHV-a nalaze i

predstavnici Bošnjaka *Rasim Ljajić* (Sandžačka demokratska partija) i *Meho Omerović* (sadašnji zastupnik Socijaldemokratske partije).

Do sada je Republička izborna komisija osim izborne liste DS-Boris Tadić proglasila i izbornu listu »G17 Plus – Mladan Dinkić« koji samostalno izlaze na izbore, te izbornu listu koalicije Liberalno demokratska partije, Građanskog saveza Srbije, Socijaldemokratske unije i Lige socijaldemokrata Vojvodine pod nazivom »LDP-GSS-SDU-LSV-Čedomir Jovanović«. Na ovoj listi nalaze se i kandidati Demohrišćanske stranke Srbije *Vladana Batića*.

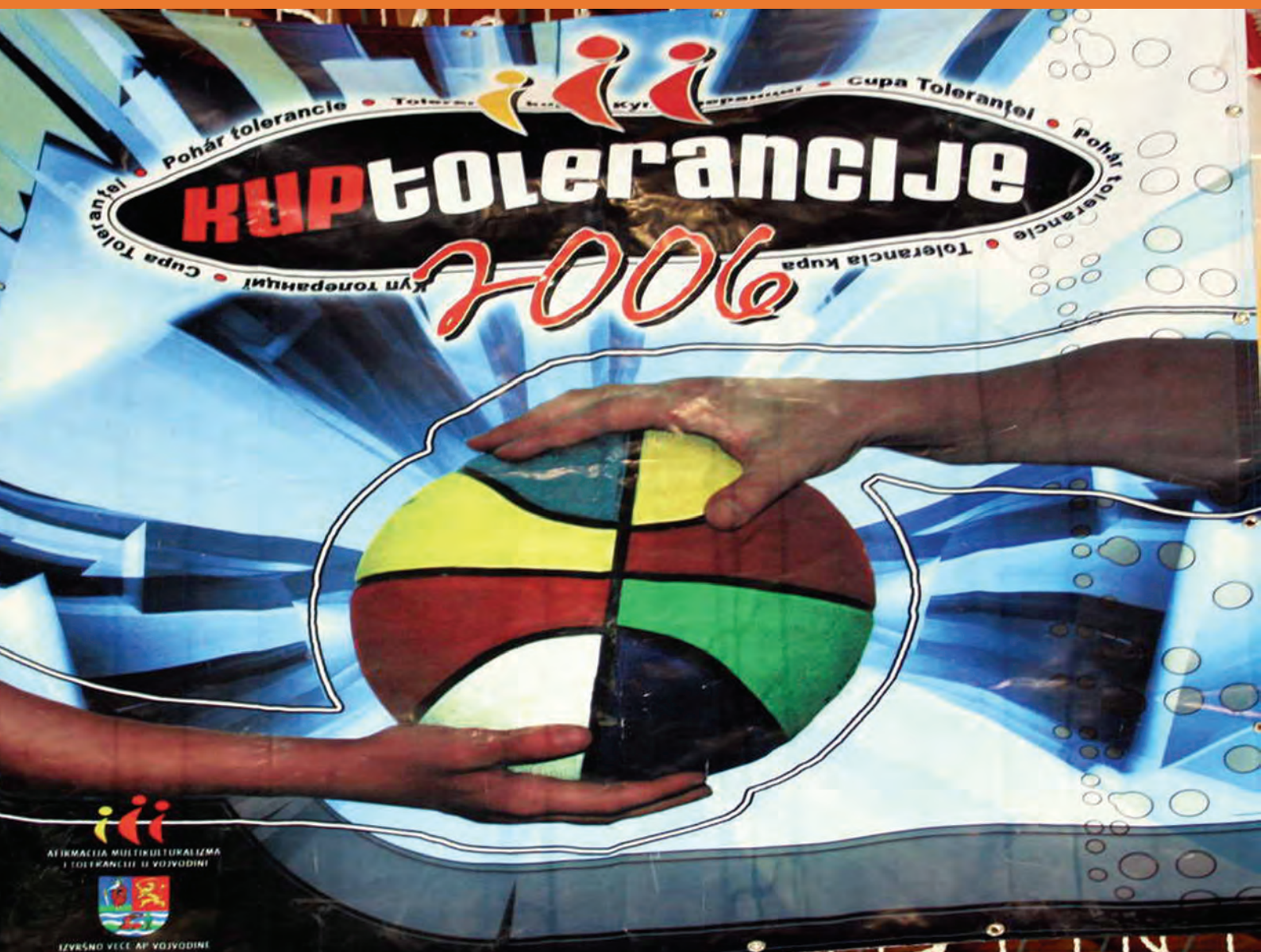
J. D.

Finale Kupa tolerancije u Subotici

Svi smo naši, naprijed naši

U dva finalna dana završnog natjecanja u malom nogometu, košarci, odbojci i stolnom tenisu osnovci i srednjoškolci družili su se na sportskom terenu

Pišu: Jasminka Dulić i Dražen Prčić

Počevši od 30. rujna ove godine pa sve do protekloga vikenda (18. i 19. studenoga), šest vojvodanskih gradova (Srijemska Mitrovica, Bačka Topola, Sombor, Zrenjanin, Novi Sad i Vršac), zaključno s domaćinom finalnih natjecanja Suboticom, ugostilo je učesnike osnovnih i srednjih škola s područja cijele Pokrajine u okviru organiziranja akcije njegovanja i razvijanja vrijednosti multietničkoga i multikulturalnog društva na ovim prostorima. Sportski projekt »Kup tolerancije 2006« tijekom svog trajanja odvijao se pod zajedničkim sloganom: »Svi smo naši, naprijed naši«, a uspio je okupiti više od 3000 školaraca iz

četrdeset općina na teritoriju Vojvodine koji su svojim sudjelovanjem ugradili osobni doprinos nastavku njegovanja multietničke tradicije. Kup tolerancije je organiziralo Izvršno vijeće i Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine kao dio velikog projekta i medijske kampanje »Afiramacija multikulturalizma i tolerancije u AP Vojvodini«.

»Naš cilj je da svuda dopre poruka Izvršnog vijeća Vojvodine: Naprijed naši – a svi smo naši! Želimo da se naša djeca i učenici međusobno poznaju i zajedno natječu i družu, u duhu onoga što je najveća vrijednost Vojvodine, tolerancija i otvorenost. Govor mržnje postoji samo tamo

gdje je neznanje, gdje su predrasude i poluistine. Zato se moramo dobro upoznati i tolerirati druge i poštivati pravo na različitost – rekao je potpredsjednik IV APV i tajnik za propise, upravu i nacionalne manjine dr. Tamás Korhecz otvarajući s predsjednikom subotičke Općine Géza Kucserom finale Kupa tolerancije u Subotici. U revijalnom dijelu programa sudjelovali su i stariji natjecatelji – momčad pokrajinskih dužnosnika i momčad članova gradske uprave u Subotici, koji su odigrali košarkašku utakmicu, a pobjedu su, ponovno, izborili predstavnici Pokrajine (27:17).

Pobjednici Kupa tolerancije 2006.

Stolni tenis: OŠ »Žarko Zrenjanin« – Skorenovac
OŠ »Zdravko Čelar« – Čelarevo
OŠ »Petro Kuzmjak« – Ruski Krstur

Mali nogomet: OŠ »Miloš Crnjanski« – Subotica
OŠ »Ivo Lola Ribar« – Sombor
OŠ »Čaki Lajoš« – Bačka Topola

Košarka (djevojke): S.Š. »Svetožar Miletić« – Novi Sad
Politehnička škola – Subotica
Gimnazija »Branko Radičević« – Kovin

Košarka (muški): S.Š. Novi Bečej
Gimnazija »Ivo Lola Ribar« – Sr. Mitrovica
Gimnazija »Svetožar Marković« – Novi Sad

Odbojka: ETŠ »Jovan Trajković« – Zrenjanin
Politehnička škola – Subotica
Gimnazija »Svetožar Marković« – Novi Sad

Život na salašu – kao nekada

Tri sestre

*Niti jedna sestra nikada se nije udavala i cijeli život su provele na salašu na kojem su se i rodile
skrbeći za roditelje i imanje na način kako su to radili njihovi preci,
bez pomoći strojeva i suvremenih izvora energije*

Do prve prodavaonice i crkve u Bikovu pet kilometara, a do prvog susjednog »živog« salaša 2,5 kilometra po »lit-njem putu« na špediteru, kad je put prohodan, a pješice kad nije. No, i ovaj posljednji susjed se uskoro sprema otići sa salaša i preseliti u selo, pa će same ostati u ovome kraju. Do tornja subotičke Gradske kuće, pak, samo petnaestak kilometara. To su koordinate salaša bez struje i vode, na kojem i danas žive tri sestre *Vojnić Tunić*: Marija (72 godine), Tereza (65 godina) i Jelena (59 godina). Zimi, kad je put raskvašen, do ovog se salaša može doći samo traktorom ili džipom, ili od puta pješice.

Niti jedna sestra nikada se nije udavala i cijeli život su provele na salašu na kojem su se i rodile skrbeći za roditelje i imanje na način, kako su to

radili njihovi preci, bez pomoći strojeva i suvremenih izvora energije. Tako je do prije desetak godina Tereza i orala i plužila s konjem na »dva pluga«, dok danas to više zbog godina ne može, pa dio zemlje izdaju »u arendu«, a dio zemlje, kojom same »gazduju«, svojom mehanizacijom danas uglavnom obrađuje nećak *Josip*.

ČUVAJU DIDOVINU: »Lipo pazimo na sve, samo na sebe slabo«, kaže Jelena, kad je pitamo o tome kako izgleda život na salašu koji čuva sjećanja i na neke bolje dane, ali i zorno pokazuje da idiličnog života na salašu »pod stare dane«, a bez pomoći mladih članova obitelji, nema.

»Naučile smo puno raditi«, kaže Tereza, na čijem su licu vidljivi tragovi teškoga rada na zemlji, isto kao i na licima njezinih sestara. Bikovački

župnik *vč. Julije Bašić*, koji ih je došao obići, kaže kako »niti muškarci ne rade koliko su njih tri radile«, te dodaje kako im već puno godina govori, kako bi se trebale preseliti u »varoš« gdje imaju kuću, ali one uporno »ne žele ostaviti didovinu«. Velečasni Bašić kaže kako na Bikovu, selu većinski nastanjenom Hrvatima, ima puno starih i samih, prepuštenih na milost i nemilost, o kojima nitko ne vodi brigu, niti ih ikada socijalni radnici obilaze. Ostaje samo na rodbini da skrbi o svojim starim i nemoćnim članovima obitelji.

Sestre Vojnić Tunić svoj su život provele radeći na imanju i skrbeći za svoje roditelje, ponajviše za oca, koji je bio obolio od dijabetesa, pa su mu pred kraj života obje noge bile amputirane. Najstarija sestra je nedavno doži-

Kruh se i danas ovdje peče

vjela moždani udar te se teže kreće i sad je na mlađim sestrama da i o njoj skrbe. Ona nema pravo niti na mirovinu, jer za njenu generaciju nije bilo obvezno uplaćivati doprinose za osiguranje, a premda imaju zdravstveno osiguranje kao poljoprivrednici i liječničke preglede i lijebove same su morale plaćati. Na pitanje, jesu li tražile bilo kakvu pomoć, Jelena kaže kako niti otac, koji je četiri godine bio bez obje noge, nikada nije dobio nikakvu pomoć te: »Ako on nije dobio, kako mi da dobijemo? Niti ne razmišljamo o tome. Ne volimo smetati nikome«, kaže Jelena i napominje kako ih nećaci Josip i *Remija* obilaze i pomažu.

DOLAZI ZIMA: Dvije mlađe sestre uplaćivale su mirovinsko osiguranje, tako da bi od nove godine Tereza trebala dobijati mirovinu. No, kao što je dobro poznato, poljoprivredne miro-

Stanko i Tereza na špediteru u dolasku s Bikova

vine iznose nešto više od minimalne razine socijalne sigurnosti, koju je Vlada propisala - tek 5200 dinara. Nedovoljno za život, ali dovoljno, prema zakonskoj kategorizaciji, za minimum socijalne sigurnosti. I tako, poljoprivrednicima ostaje da rade sve dok mogu ili da izdaju zemlju »u arendu«, a uz to, ukoliko izdaju mladima od četrdeset godina, ove su godine mogle ostvariti i poticaj od Ministarstva poljoprivrede. Sestre Vojnić Tunić godinama su bile istrajne u

tome da same obrađuju zemlju na tradicionalni način. Danas, kad je starost na pragu, sve su više svjesne toga da moraju prepustiti mladima obrađivanje zemlje. Dio zemlje je tako u izdan »u arendu«, a dio obrađuje nećak, no, poticajna sredstva nisu iskoristile.

Drugi je, pak, problem osamljenost i izoliranost na tek petnaestak kilometara od Subotice. »Pitanje je kako ćemo zimu preživjeti sada kad su svi susjedi otišli. Ostatak ćemo potpuno same u kraju, jer su svi susjedni salaši opustjeli, ljudi su se preselili bliže selu ili napustili salaše. Nama treba sat vremena špediterom do sela i isto toliko nazad«, kaže Tereza, koja je nekada, ako je trebalo, i »pišće« išla do Bikova. Danas je ruke bole, teško joj je, ali u grad još uvijek ne želi.

»Sve teže nam je raditi, teško izlazimo na kraj s poslom, jedan posao uradimo a još deset novih ima«, kaže te dodaje kako se i same spremaju da odu, ali »naučile smo raditi, držati 'josag' pa nam je teško sve to napustiti, jer bi sve morale rasprodati. Uvijek kažemo - ići ćemo u varoš na godinu - i tako već deset godina«.

I najstarija sestra Marija, kojoj je liječnička njega najpotrebnija, jer se oporavlja od moždanog udara, o odlasku u grad kaže kako ne voli biti u gradu već samo na salašu.

I tako, dok većina »salašara« odlazi sve bliže selu ili gradu i napušta salaše u potrazi za sigurnijim i lakšim životom, tri sestre, čiji je život odredila tradicija i obitelj iz koje su potekle, ostaju na salašu naviknute da rade ne očekujući pomoć ni od koga. A za odlazak u grad, napuštanje didovine i svega na što su navikle ostaje sljedeća godina.

Jelena i Marija u razgovoru s bikovačkim župnikom Julijem Bašićem

Jasminka Dulić

Andrija Ađin, prosvjetni, nacionalni i politički djelatnik iz Sonte

Nije sve baš tako loše

*Pokraj profesionalnog rada u prosvjetnoj struci, veliki dio slobodnog vremena posvetio sam glazbi * Sve ove nepotrebne javne polemike i sukobi unutar naše nacionalne zajednice nanose nam veliku štetu i bojim se negativnih posljedica * Umjesto rivaliteta, potrebna nam je tijesna suradnja između subjekata politike i kulture * Dolazeći izbori bit će pravi test političke mudrosti naše nacionalne zajednice*

Intervju vodio: Ivan Andrašić

Dugogodišnji prosvjetni djelatnik, vijećnik HNV-a, djelatnik-amater u kulturi, nastavnik Andrija Ađin iz Sonte, ove je godine, na pragu mirovine, na prijedlog kolektiva OŠ »Ivan Goran Kovačić« dobitnik Novembarske nagrade općine Apatin, koja mu je uručena na svečanoj akademiji upriličenoj u povodu Dana prosvjetnih djelatnika.

»Andrija je savjestan djelatnik, koji je, pokraj profesionalnog angažmana, veliki dio svojega slobodnog vremena uložio u vannastavne aktivnosti, a mnogi sončanski tamburaši potekli su upravo iz tamburaške sekcije pri našoj školi, koju je godinama vodio. Mislim da je ova nagrada prava satisfakcija za njegov dugogodišnji uspješan rad u prosvjeti i kulturi«, kaže za Ađina ravnatelj ove škole Zvonko Tadijan.

S druge strane, Andriji Ađinu je najveća nagrada to što ga učenici vole, a kolege i roditelji njegovih učenika cijene kao stručnjaka, a prije svega čovjeka.

HR: Kako se sad, pri kraju svojega radnog vijeka, osjećate kao dobitnik ovoga vrijednoga priznanja?

Iskreno, jako sam obradovan i počašćen ovom nagradom. Prvo, veseli me da je ta ideja potekla od mojih kolega upravo sad, kad sam pri kraju radnog vijeka, pri kraju rada u prosvjeti. To mi je najljepša satisfakcija za rezultate u odgoju i obrazovanju mladih, kojima sam posvetio čitav svoj život. Sva moja priznanja i diplome koje sam dobio za rad u kulturnom amaterizmu, smatram uspjehom djece i mladih s kojima sam radio. Ova nagrada je priznanje za cjelokupan rad i ponosan sam što je dodijeljena baš meni.

HR: Osim rada u prosvjeti bili ste i istaknuti djelatnik u kulturnom amaterizmu. Sončanima je poznato da ste šezdesetih godina osnovali prvi bend, koji je tad svirao plesnu glazbu i evergrine. Od početka osamdesetih godina, pa do 1995. radili ste s puhačkim orkestrom, a odgojili ste i nekoliko generacija sončanskih tamburaša. Kako biste rezimirali taj dio svojega rada?

Kulturnim amaterizmom, bolje rečeno glazbom,

počeo sam se baviti još u gimnazijskim godinama u Zagrebu, nastavio u vrijeme studiranja u Osijeku, te službovanja u Baranji. Ipak, najdraže mi je ono što sam uradio u Sonti, od povratka početkom osamdesetih godina, pa sve do danas. Vodio sam pjevačke zborove, škole tambure, puhačke i tamburaške orkestre. U osobnoj zbirci imam puno zapisanih i obrađenih starih pjesama, koje na taj način čuvam od zaborava. Godinama sam vodio i obučavao djecu u školi tambure i tamburaškom orkestru pri OŠ »Ivan Goran Kovačić«, tako da s ponosom mogu reći kako sam upravo ja naučio osnovama svirke mnoge sončanske tamburaše.

HR: Prije nepunih pet godina bili ste među osnivačima Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« u Sonti. Od samih početaka radili ste žestokim tempom, što je vidljivo i po rezultatima. Nakon dvije godine rada iznenada ste nestali. Iz kojih razloga?

Izuzetno sam ponosan što smo stvorili »Šokadiju« i što sam u toj pripovijesti izravno sudjelovao. U početku rada imali smo tročlani, da bismo već za godinu dana formirali pravi tamburaški orkestar sa desetak glazbenika. Kako ste i sami zamijetili, radili smo žestokim tempom, koji je donosio rezultate, ali je i mnoge slomio. Nažalost i ja sam bio jedan od njih. U jednom trenutku došlo je do razlaza u idejama o koncepciji rada između mene i pojedinaca iz čelnitva. Želio sam raditi samo umjetnički dio, no, zbog brojnih gostovanja i nastupa ukazala se potreba za rasipanjem snage i vremena na ono što je trebalo odraditi predsjedništvo. Nikad nisam bio pristaša uravnilovke, uvijek sam zastupao tezu da je za uspjeh potreban ekipni rad, ali ne stihijski, nego sustavni, u kojem se uvijek zna što tko treba raditi. U tom momentu zaključio sam da je korisnije otići, nego se nepotrebno sukobljavati s pojedincima i na taj način dizati tenzije kojima bi se nanosila šteta cijeloj udruzi. No, nisam zatvorio sva vrata za sobom,

pozorno pratim rad »Šokadije« i svi njezini uspjesi me raduju i ispunjavu ponosom i dan danas.

HR: Čovjek ste koji zastupa Sončane u HNV-u. Kakav ste stav zauzeli glede posljednjih potresa u našoj krovnoj instituciji?

Jako je teško u ovom momentu realno suditi o svim nemilim zbi-

DSHV-a Sonta. I jedni i drugi su me podržali u prihvaćanju ove obveze. Znao sam da kao jedinka tu ne mogu puno uraditi, ali sam ipak sebi postavio neke elementarne ciljeve: poštovati prisustvo na svim sjednicama, kako bih o svemu mogao podrobno informirati svoju sredinu, a kao drugo, poduprijeti isključivo ideje koje vode napretku

vanjima u HNV-u i izreći neku veliku i pametnu misao. Kako sam ja vijećnik svega godinu dana, očekivao sam da su svi nesporazumi, vidljivi već u samim počecima rada Vijeća, prevladani. U vrijeme kad sam dvojio da li da, kao vijećnik s pričuvene liste, prihvatim zadaću i odradim svoj dio posla, bez obzira na kratak vremenski rok, konzultirao sam čelnike »Šokadije«, čiji sam elektor, a poslije toga i vijećnik i čelnitvo Mjesne organizacije

naše nacionalne zajednice i zato nisam podržao nikakve smjene, niti ću ih do konca mandata podržati. Ostajem vjeran svojim zacrtanim principima.

Nadao sam se da će većina vijećnika HNV-a tako misliti i dati podršku ljudima koji su u ovim teškim vremenima vodili Vijeće, da će nam se mandat okončati mirno, te da će se novi izbori dobro pripremiti i izabrati novo, pa ako treba reći i bolje čelnitvo, ukoliko

ovo nekima ne valja. Po meni, nije baš ni bilo toliko loše, koliko neki sad žele prikazati. Mislim da je urađeno puno, ali s druge strane, mislim i da svi mi skupa nismo dovoljno pomogli ljudima koji su vodili HNV, nismo dovoljno surađivali s njima. Bilo je tu puno oportunitizma, puno nepotrebnog spletkarenja i javnog blaćenja i mislim da su upravo te pojave nanijele i najveću štetu našoj nacionalnoj zajednici.

HR: Kakvo je trenutno stanje glede rabljenja manjinskih prava u Sonti, odnosno Općini Apatin?

Na ovu problematiku moramo gledati malo pozitivnije. Puno je onih koji promatraju iz prikrajka i kritiziraju, a ne poduzimaju ništa. To ne prihvaćam, niti ću ikad prihvatiti. U političkom ozračju u kojem živimo, ipak smo napravili bitne pomake. U sončanskoj školi u četiri generacije imamo pedesetak učenika kojima je izborni predmet hrvatski jezik s elementima kulture, KPZH »Šokadija« pjeva, recitira i glumi na ikavici naših pradjedova, koja je dijalekt hrvatskog jezika, a od ljetos je, izmjenom sedme točke Statuta Općine Apatin u službenu uporabu u Sonti, pokraj srpskog, uveden i hrvatski jezik i pismo. To nam je jasan signal da bismo se daljnjim političkim djelovanjem morali izboriti za konzumiranje što više manjinskih prava, koja nam zakonske i statutarne odredbe dopuštaju, a prioriteti nam moraju biti školstvo, informiranje i kultura. Intimno sam nezadovoljan jedino glede sfere informiranja. Moramo djelovati, a početni koraci su poduzeti, u pravcu dobivanja vremena i prostora u lokalnim glasilima, odnosno na Radio Apatinu i u Glasu komune. Objektivno, to su glasila koja sluša i čita jako veliki postotak Sončana, tako da bi nam puno značilo da je u njima prisutna i riječ naše zajednice.

HR: Iako u Sonti djeluje Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija«, od pedesetak učenika koji su se opredijelili za učenje hrvatskog jezika s elementima kulture, jedan dobar

dio vidimo na pokusima drugih KUD-ova. Zar ne bi bilo logično da su ta djeca, ipak, u instituciji naše zajednice?

Spomenutih pedesetak učenika kojima je izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture trebali bi nam biti samo međufaza, a krajnji cilj je formiranje odjela sa cjelovitom nastavom na hrvatskom jeziku. Mi, koji djeci predajemo hrvatski, ne smijemo se zadovoljiti samo time da ih naučimo pisati, čitati i recitirati na hrvatskom jeziku. Moramo ih naučiti da je srpski službeni jezik države u kojoj živimo, a da nam je materinji jezik hrvatski, moramo

gore navedene izmjene Statuta u vrijeme prošlog saziva Skupštine Općine Apatin, iako su skupštinsku većinu tvorile DOS-ove stranke, koje se hvale svojom demokratskom orijentacijom, a glatko je izglasovana sad, kad vlast obnaša većinska koalicija SPS-a i SRS-a?

Mislim da prije dvije i pol godine, kad je ova točka prvi put bila na dnevnom redu općinskog parlamenta, mi koji smo bili u tadašnjem sazivu Savjeta MZ Sonta nismo imali dovoljnu koordinaciju sa sončanskim vijećnicima u SO Apatin i nismo izvršili dovoljno jak politički pritisak u tom smjeru.

guramo uporabu svih manjinskih prava koja nam pozitivne zakonske odredbe dozvoljavaju.

HR: Još uvijek ste formalno član »Šokadije«, tajnik ste MO DSHV-a Sonta, a redovito Vas vidaju i u crkvi. Kažite nam nešto o djelovanju ovih triju institucija u okviru lokalne zajednice.

Kao prvo, mislim da bi se u lokalnu trebala pojačati međusobna suradnja ovih triju institucija, jer očito je da ne možemo jedni bez drugih. Kao jedan od osnivača »Šokadije« radio sam dvije godine intenzivno, a i danas sam ponosan na taj rad. Veseli me da su u djelatnostima

ostalih, uključujući tu i izbore za HNV. Što od izbora očekujete za hrvatsku nacionalnu zajednicu u Sonti?

Mislim da će predstojeći izbori biti pravi test političke mudrosti za sve institucije i pojedince naše nacionalne zajednice. Svi skupa imat ćemo puno posla, jer Sontu bukvalno treba probuditi. I protekli referendum pokazao je da izlaznost na glasanje je permanentno opada. Ljudi su razočarani nekvalitetnim životom, teškim ekonomskim stanjem, neuposlenošću, odsustvom svakog sna o ljepšoj budućnosti. Mladi odlaze tražeći sredine u kojima vide bolju perspektivu, stariji padaju u letargiju. Nekad je MZ Sonta imala najveći postotak izlaznosti u općini na svim glasanjima, za razliku od današnjice, kad je taj postotak uvjerljivo najmanji. Ovaj nesvjesni bojkot nikom nije u interesu, a najmanje samoj hrvatskoj zajednici. Moramo na sve tri strane koordinirano raditi. Moramo na svaki način utjecati na ljude da počnu razmišljati o boljoj budućnosti, o sutrašnjici svoje djece. Očekujem da uđemo u sve pore vlasti, da naši predstavnici osvoje mjesta u lokalnoj upravi, a po mogućnosti i dalje.

HR: Postoji li recept za uspjeh u toj nakani?

Svima nam je jasno da je za ostvarenje tog cilja potrebno animirati što veći broj ljudi da izađu na birališta, jer mali postotak izlaznosti ide u prilog onim strankama koje imaju disciplinirani glasački stroj. Tako za primjer imamo Savjet MZ Sonta, u kojemu SRS sa svega 120 glasova osvojenih na posljednjim lokalnim izborima daje dopredsjednika. Naša stranka, uz puno rada svojih članova i cjelovitu potporu »Šokadije«, uz kvalitetnu informaciju i dobru promidžbu, treba biti motor svih predizbornih aktivnosti, koje bi morale natjerati Sončane da u što većem postotku izađu na birališta. I Hrvatska riječ bi trebala tome dati svoj puni doprinos, jer oni koji je čitaju u cijelosti je i uvažavaju.

im objasniti stvarno značenje termina nacionalna manjina, moramo im ukazati na to da u selu djeluje institucija kulture naše nacionalne zajednice. Konačno, moramo puno poraditi i na edukaciji roditelja, jer oni su ti koji dijete usmjeravaju na učenje hrvatskog i katoličkog vjeronauka, a u podsvijesti ni danas ne prihvaćaju »Šokadiju« kao legalnu i legitimnu instituciju naše nacionalne zajednice i svoju djecu šalju u druge KUD-ove.

HR: Kako objašnjavate neusvajanje

Istina, i političko ozračje u Općini Apatin nije nam išlo u prilog. Zbog međusobne netrpeljivosti vijećnika DS-a i DSS-a svaki ozbiljniji politički dogovor unaprijed je bio osuđen na neuspjeh. U međuvremenu mislim da je došlo do malih promjena u svijesti ljudi, a i politička realnost današnjice je ta koja diktira puno poštovanje nacionalnog subjektiviteta svake manjine, tako da joj se prilagođavaju i SPS i SRS, čija koalicija obnaša vlast u našoj općini. Na nama je da političkim dogovorima osi-

udruge prisutne mnoge moje ideje i dan danas, a u cijelosti ću biti zadovoljan tek kad budem osjetio da se te ideje prožimaju s djelatnostima MO DSHV-a i da su institucije kulture, politike i Crkve na jednom kolosijeku, da su na putu zajedničkog djelovanja, jer samo na taj način mogu biti ostvareni interesi naše nacionalne zajednice u političkom ozračju u kojem živimo.

HR: Na pragu smo novih parlamentarnih izbora, a poslije njih i svih

Komemorativni skupovi u povodu smrti Franje Vujkova

Oproštaj od istaknutog člana hrvatske zajednice

*Potpredsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i vijećnik SO Subotica
Franjo Vujkov umro je u srijedu, 15. studenoga, u 65. godini života*

čine Géza Kucsera, predsjednik Skupštine Saša Vučinić, zamjenik predsjednika Općine i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici Davor Vidiš te vijećnici subotičke Skupštine, prijatelji i poštovatelji Franje Vujkova.

Predsjednik Skupštine Saša Vučinić podsjetio je nazočne da je Franjo Vujkov izabran za vijećnika na lokalnim izborima u rujnu 2004. godine kao predstavnik DSHV-a i da je bio izuzetno poštovan među svojim kolegama vijećnicima.

Diskusije je uvijek usmjeravao prema idejama, a ne prema ljudima, kritizirao je stavove,

a ne one koji ih zastupaju, branio je inicijative bez obzira na inicijatore i interes sugrađana bio mu je na prvom mjestu.

Zamjenik predsjednika Općine i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić je u svom govoru istaknuo kako je Franjo Vujkov bio jedan od onih ljudi kojima su profesionalna i društvena posvećenost bile jednako važne kao i one privatne. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini je, prema njegovim riječima, ostao bez jednog od najistaknutijih članova, hrvatska zajednica bez

čovjeka koji je za nju puno značio, a Subotica siromašnija za jednog uglednog odvjetnika, dobrog sugrađanina i prijatelja.

U ime Hrvatskog akademskog društva govor predsjednika Duje Runje pročitala je novinarka Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice Ivana Petrekanić Sič, od Franje Vujkova, u ime odvjetnika Subotice oprostio se potpredsjednik DSHV-a Martin Bačić, te u ime Organizacijskog odbora Dana Balinta Vujkova član ovog odbora Zlatko Romić.

Franjo Vujkov pokopan je 8. studenoga na Kerskom groblju.

Komemoracija u povodu smrti potpredsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Franje Vujkova* održana je u petak navečer u sjedištu DSHV-a, u nazočnosti njegove obitelji. Naglašavajući njegovu istaknutu ulogu u različitim područjima života hrvatske zajednice, član Predsjedništva stranke *Dužo Runje*, među ostalim je rekao da njegova smrt predstavlja nenadoknadiv gubitak za DSHV, ali i za Hrvate u Vojvodini uopće.

Čelnici Općine Subotica su se od Franje Vujkova, kao vijećnika Skupštine Općine Subotica, oprostili u subotu prije podne u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Komemoraciji su osim članova njegove obitelji, prisustvovali predsjednik Op-

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

IN MEMORIAM

Dana 15. studenoga 2006. godine prestalo je kućati srce *Franje Vujkova*, potpredsjednika Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine i vijećnika SO Subotica.

Otišao je još jedan iz plejade najuglednijih građana Subotice.

Franjo Vujkov je rođen u Subotici 7. siječnja 1942. godine u uglednoj obitelji Vujkov, gdje mu je otac Balint bio ugledan sudac i najznačajniji tragač i sakupljač narodne baštine

bačkih Hrvata. Nakon završetka srednje škole u rodnoj Subotici upisao je Pravni fakultet u Beogradu, kojega je uspješno i završio. U svojoj karijeri radio je kao sudac, tajnik u Općini Subotica i odvjetnik, a usporedno s profesionalnim radom obnašao je važne dužnosti u hrvatskoj zajednici: dopredsjednik DSHV-a, predsjednik Hrvatskog narodnog saveza, u više mandata član Upravnog odbora HKC »Bunjevačko kolo« i član Hrvatskog akademskog društva.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini je ostao, u vremenu kada mu je bio itekako potreban, bez jednog od najistaknutijih članova, hrvatska zajednica bez čovjeka koji je za nju puno značio i još više zračio, a Subotica siromašnija za jednog uglednog odvjetnika, dobrog sugrađanina, susjeda, prijatelja i poznanika.

U Subotici održana Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku

Najbolji nagrađeni jednodnevnim izletom

Na ovogodišnjoj smotri sudjelovalo je oko 70-ero recitatora iz Subotice i okolice, Sombora, Sonte, Bačkog Brega, Vajske i Bođana * Tridesetero najboljih nagrađeno je jednodnevnim izletom u Ilok, Vukovar i Osijek

Na petoj po redu, Pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku, održanoj prošle subote, 18. studenoga, u čitaonici subotičke Gradske knjižnice, sudjelovalo je oko 70-ero učenika osnovnih i srednjih škola

iz Subotice i okolice, Sombora, Sonte, Bačkog Brega, Vajske i Bođana.

Recitatori su se natjecali u tri kategorije mlađeg uzrasta (niži razredi osnovne škole), srednjeg uzrasta (viši razredi osnovne škole), te

starijeg uzrasta (učenici srednjih škola).

Ocjenjivački sud kojega su činile Marija Šeremešić, voditeljica Dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, Katarina Čović, dugogodišnja or-

ganizatorica recitatorskih smotri Kulturno-prosvjetne zajednice u subotičkoj općini i Vesna Kljajić, glumica subotičkog Narodnog kazališta – najboljima u kazivanju stihova proglasilo je 9-ero recitatora iz skupine mlađeg, 16-ero iz skupine srednjeg, te 5-ero u kategoriji starijeg uzrasta. Njih 30-ero, uz uručene specijalne pohvalnice, nagrađeno je jednodnevnim izletom u Ilok, Vukovar i Osijek, koji će, prema najavama, biti organiziran u prosincu.

Također, svakom sudioniku Smotre darovana je po jedna knjiga na hrvatskom jeziku, koje su im osigurali Poglavarstvo grada Osijeka, Knjižnice grada Zagreba i Hrvatska čitaonica iz Subotice.

Održavanje ovogodišnje Smotre pomogli su Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Općina Subotica.

Cilj Smotre je njegovanje bujevačke i šokačke ikavice te standardnog hrvatskog jezika, a organizator je Hrvatska čitaonica iz Subotice.

D. B. P.

Sudionici smotre

Ovogodišnja smotra okupila je recitatore iz nekoliko osnovnih škola u subotičkoj Općini - OŠ »Matko Vuković«, OŠ »Ivan Milutinović«, OŠ »Sveti Sava«, OŠ »Pionir«, OŠ »Matija Gubec«, OŠ »Vladimir Nazor«, kao i iz OŠ »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte, a kao predstavnici hrvatskih udruga kulture sudjelovali su recitatori iz HKPD »Đurđin« (Đurđin), HKPD »Silvije S. Kranjčević« (Bački Breg), HKUPD »Dukat« (Vajska-Bođani), HKUD »Vladimir Nazor« (Sombor), KPZH »Šokadija« (Sonta) i Hrvatske čitaonice (Subotica).

U Zagrebu predstavljena knjiga Vladimira Bošnjaka »Svršetak vražjeg stoljeća«

Roman o tragičnoj sudbini srijemskih Hrvata

Romansirani književni dokument o stradanjima srijemskih Hrvata tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća predstavljen u prostorijama Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

»**J**osip je teško preživio tu 1992. godinu. Nije bilo dana da mu se neki poznanik nije došao oprostiti, a barem deset ih je morao i pakirati. Kamioni su odlazili preko Mađarske u Hrvatsku, i nitko se nije javljao. Niti pismom, niti telefonom – nikako«, citat je iz knjige Vladimira Bošnjaka »Svršetak vražjeg stoljeća«, koja je predstavljena 17. studenoga u Zagrebu, u prostorijama Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

pozdravio je u ime organizatora tajnik Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Zlatko Žužić*, a *Milovan Miković* je ukratko predstavio nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ«, nakon čega je istaknuo kako je nakon čitanja Bošnjakova romana shvatio da pred sobom ima 'vruć' tekst i važno djelo, koje je književni dokument o stradanjima Srijemaca tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća.

»Roman Vladimira Bošnjaka

Prof. dr. Sanja Vulić i autor knjige Vladimir Bošnjak

O knjizi su govorili urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković*, doktorica jezikoslovnih znanosti

je ogroman zahvat, a treba imati književnog daha da se zahvati razdoblje od smrti *Josipa Broza* pa do najnovijih dana«, rekao je prof.

»Ovo je prva promocija mog romana. Knjiga je napisana kako bi se stradanja Srijemaca sačuvala od zaborava, ali i od krivotvorenja tih tragičnih događaja. Sve je manje tragova o postojanju Hrvata u Srijemu«, rekao je Vladimir Bošnjak.

Sanja Vulić, predsjednik sekcije Društva hrvatskih književnika za hrvatsku književnost izvan domovine prof. *Đuro Vidmarović* i mr. *Stjepan Rendulić*.

STRADANJA SRIJEMACA: Prijatelje dobre knjige, publiki i sudionike književne večeri

Đuro Vidmarović predstavljajući knjigu.

»Roman ima dvije razine. Na jednoj razini je pisanje naratora, a na drugoj razini su dijalozi. Glavni lik romana je Josip, koji živi u Slankamenu, kao paradigma mirnog čovjeka koji čuva svoj naci-

onalni identitet, ali ga ne nameće. To je jedan romantičan lik kršćanskog opredjeljenja. Josip nije spreman za burna vremena i političko ludilo koje će uslijediti za vrijeme Miloševićeva režima. U romanu je izražen i osjećaj osamljenosti srijemskih Hrvata u vremenu kada se događaju prijetnje i incidenti, što je rezultiralo prinudnim odlaskom brojnih Srijemaca iz rodnih mjesta. Ova knjiga ostaje kao dokument toga vremena«.

DOKUMENT O TRAGEDIJI: Prof. dr. Sanja Vulić istaknula je

kako je o knjizi nemoguće govoriti bez osjećaja i srca, jer je knjiga dokument o tragičnoj sudbini Srijemaca.

»Kao jezikoslovac impresionirana sam jezikom kojim je roman pisan, jer pisac nije školovan na hrvatskom jeziku, a roman je napisan lijepim standardnim hrvatskim jezikom. Impresionira me hrabrost pisca da napiše kakvu su tragediju doživjeli Hrvati na području Srijema, kao što me impresionira i hrabrost izdavača da objavi ovo djelo«.

Z.Sarić

O radu izdavača – NIU »Hrvatska riječ«

Direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić* predstavio je rad ove novinsko-izdavačke ustanove koji se razvija u dva smjera: informativnom i nakladničkom.

»Jedini tjednik na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji je 'Hrvatska riječ'. Pokrenuli smo i list 'Hrcko', koji je prvi list za djecu na hrvatskom jeziku ikad pokrenut na prostoru Bačke i Srijema, a ustanova producira emisiju na hrvatskom jeziku 'TV tjednik' koja se emitira na regionalnoj televiziji. Naša je ustanova suizdavač lista 'Miroljub', glasila HKUD 'Vladimir Nazor' iz Sombora, a također je suizdavač s Maticom hrvatskom Subotica časopisa za književnost, umjetnost i znanost 'Klasje naših ravni'. Knjiga Vladimira Bošnjaka 'Svršetak vražjeg stoljeća', deveta je knjiga koju smo objavili u okviru nakladničke djelatnosti«, rekao je Zvonimir Perušić.

Konferencija o multikulturalizmu, toleranciji i lokalnoj politici u Novom Sadu

Hrvatska skrbi za svoje manjine

Aktivna involviranost pripadnika nacionalnih manjina u političkom i javnom životu države, po riječima predsjednika Savjeta za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj Aleksandra Toulneauera od presudnog je značaja za ostvarivanje prava nacionalnih manjina

Regionalna konferencija »Afirmiranje multikulturalizma i tolerantnosti i lokalne politike u multietničkim zajednicama« održana je 17. i 18. studenoga u Skupštini AP Vojvodine u Novom Sadu. Konferenciju su zajednički organizirali »Asocijacija multietničkih gradova jugoistočne Europe«, Centar za regionalizam i Izvršno vijeće AP Vojvodine uz podršku Fonda za otvoreno društvo, Švedskog helsinškog odbora i NALAS-a.

Osim predsjednika IV AP Vojvodine *Bojana Pajtića* koji je ukazao na vrijednost vojvođanskog multikulturalizma, pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine *Tamása Korhecza* koji je prezentirao projekt IV APV »Afirmiranje multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«, na konferenciji su govorili i gosti iz Kirgistan, Mađarske, Hrvatske, BiH i gradova u Srbiji, o iskustvima glede zakonodavnog i iskustvenog ostvarivanja prava nacionalnih manjina. Prvi dan konferencije pratio je i predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović*, kao i ostali predstavnici nacionalnih vijeća nacionalnih zajednica u Vojvodini.

ISKUSTVA HRVATSKE: Drugog dana konferencije, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj *Aleksandar Tolnauer* ukratko je prezentirao razvojni put Hrvatske glede prava nacionalnih manjina u posljednjih 15 godina i objasnio model kojeg Hrvatska danas primjenjuje. Tolnauer je ukazao na nedostatke Ustavnog zakona iz 1991. godine kojim je samo deklarativno bilo uređeno pitanje prava nacionalnih manjina. Tijekom deset godina Hrvatska je mijenjala i usklađivala zakonsku regulativu sukladno međunarodnim aktima i iskustvima drugih zemalja da bi se

U Hrvatskoj je regulirana zaštita nacionalnih manjina, kaže Aleksandar Tolnauer (prvi s desna)

na koncu 2002. godine usvojio važeći Ustavni zakon, ratificirale sve međunarodne konvencije koje se odnose na prava nacionalnih manjina, a usvojeno je niz provedbenih dokumenata i potpisano više međudržavnih ugovora kojima se regulira obostrana zaštita nacionalnih manjina, čime je po riječima Tolnauera »Hrvatska prešla na svijetlu stranu ulice«.

SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE: »U posljednje četiri godine status većine nacionalnih manjina se vidno poboljšao. Za očekivati je da će se napredovanjem Hrvatske u pravcu europskih integracija značajno poboljšati položaj, kako svih hrvatskih građana, tako i pripadnika nacionalnih manjina«, rekao je Aleksandar Tolnauer napominjući da su Savjetu za nacionalne manjine u RH zastupljeni predstavnici sve 22 nacionalne manjine.

Ustavnim zakonom Republike Hrvatske predviđeno je rješavanje

problema prava nacionalnih manjina na razini lokalne zajednice, a u slučaju kada je to nemoguće, tada Savjet za nacionalne manjine preuzima rješavanje nastalih problema. Tolnauer je objasnio da sudjeluje na svim sjednicama Vlade na kojima se govori o nacionalnim manjinama sudjeluje, čime neposredno može utjecati na odluke, a treba imati u vidu i da je zakonom Republike Hrvatske nacionalnim manjinama zagarantirano osam zastupničkih mjesta u Saboru, čiji glas, po njegovim riječima, ima određenu težinu i značaj, čime oni mogu utjecati u kreiranju zakonskih regulativa.

PROGRAMI EDUCIRANJA: Posljednjih šest godina Hrvatska ima veoma aktivnu politiku glede pristupa EU iz kojeg se osvijetlilo jedno važno pitanje, a to je: što su interesi 22 nacionalne manjine?

Tolnauer je mišljenja da je osnovna ideja integriranja nacionalnih manjina u hrvatsko društvo

uz očuvanje osobnog identiteta sprovedena veoma dobro. U prilog tome, Tolnauer je iznio podatke po kojima je tijekom prošle godine Savjet za realiziranje kulturne autonomije udruga nacionalnih manjina izdvojio 4,2 milijuna eura za potrebe nacionalnih manjina, a sredinom ove godine Republika Hrvatska je za potrebe hrvatske nacionalne manjine u Srbiji izdvojila pomoć u vrijednosti od milijun kuna. Tolnauer je istaknuo da još uvijek mnogi pripadnici nacionalnih manjina ne znaju svoja zakonska prava i da Vlada Republike Hrvatske izdvađa određena financijska sredstva za programe educiranja. Aktivna involviranost pripadnika nacionalnih manjina u političkom i javnom životu države, po riječima Aleksandra Toulneauera od presudnog je značaja za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

D. Popov

Reagirano na reagiranje predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekanovića

Atak na hrvatske institucije?

U broju 196 Hrvatske riječi od 17. studenoga 2006. objavljena je reakcija g. Josipa Pekanovića, predsjednika HNV-a, na »Izjavu o stanju u HNV-u i mogućnostima za prevladavanje krize« skupine vijećnika.

Kao jedan od potpisnika Izjave moram reagirati na njegovu reakciju, i to činim u svoje osobno ime.

Bela Tonković

Što se tiče broja vijećnika koji podupiru Izjavu, treba reći da ju je 15 vijećnika potpisalo, a još 5 obećalo potporu na glasovanju. Zašto na glasovanju o uvrštenju na dnevni red točke o nepovjerenju predsjedniku HNV-a neki nisu glasovali kako su obećali – to samo oni znaju. Ali temeljem mogega dugogodišnjeg parlamentarnog iskustva znam da je s 14 glasova

za taj prijedlog, s 8 protiv i s 3 suzdržana taj prijedlog dobio većinu glasova vijećnika koji su glasovali, ali ga »prijedsjednik« nije uvrstio u dnevni red. Budući da su vijećnici prihvatili tu manipulaciju, ja sam napustio sjednicu. Ja ju ne mogu prihvatiti.

Izgleda da je g. predsjednik HNV-a jedan od rijetkih koji ne vidi što se dešava u strukturama HNV-a. On to ni ne želi vidjeti, jer bi onda uvidio da je on jedan od glavnih uzroka krize, dapače – on je kriza! On se ne pridržava pravila koje je HNV samo sebi odredilo: on ne poštuje sistematizaciju radnih mjesta u HNV-u, on saziva sjednicu Vijeća bez na vrijeme pripremljenog materijala, on mimo Statuta, Poslovnika i volje vijećnika imenuje člana Izvršnog odbora, on troši nemilice novac bez proračuna, on diletantski vodi sjednice, on u svojim izjavama svoje osobno mišljenje prezentira u javnosti kao stav HNV-a, on... Mogao bih dugo nabrajati, ali ne znam ima li to smisla, jer ako iza nekoga netko stoji, onda iza njega stoji organizacija koja ga podupire i svojim glasovima omogućava sve to.

Gosp. Pekanović u svojoj reakciji na »Izjavu...« ne opovrgava niti jednu programatsku točku »Izjave«, već sve omalovažava: i vijećnike-potpisnike i njihove namjere i sam sadržaj »Izjave«.

Za gospodina Pekanovića namjere 15 vijećnika HNV-a su »navodno dobre« i dodaje »očigledno (je) da imamo jednu marginalnu grupicu vijećnika i pripadnika hrvatske zajednice koji nisu dobronamjerni kad su u pitanju interesi hrvatske zajednice u Srbiji«. Gospodine Pekanoviću, predsjednik jedne skupštine ne smije ovako niti pomisliti o zastupnicima te skupštine, a kamoli u javnosti tako o njima

pisati! I za ovo tražim javnu ispriku!

O mojim namjerama glede HNV-a i hrvatske zajednice je uistinu zadnji koji može suditi onaj, koji ima političku (i inu!) prošlost kao g. Josip Z. Pekanović, trenutno predsjednik HNV-a! Jer dok sam se ja borio za interese Hrvata na ovim prostorima Vi ste se gospodine Pekanoviću na sav glas deklarirali drugačije, a ne Hrvatima! Dok sam ja bio predsjednik DSHV-a, DSHV se nikada nije odriicao svoga identiteta, niti su članovi DSHV-a bili na tudim izbornim listama, kao što je to sada od kada ste Vi potpredsjednik DSHV-a! Zar niste Vi, g. Pekanoviću, odbornik u Skupštini Općine Sombor na listi »građanske stranke sa sjedištem u Beogradu«, kako sami kažete, a ne DSHV-a?!

Gosp. Pekanović očito pred sobom ima kristalnu kuglu pa u njoj traži zakulisne namjere potpisnika »Izjave«. I nije kugla kriva što on ustvari u nju projicira sebe i svoje namjere, pa onda to u javnosti podmeće drugima.

Gospodine Pekanoviću, da Vaša reakcija nije možda u stilu »drž' te lopova!«?

Gospodine Pekanoviću, zar uistinu smatrate da je prijedlog za Vaše smjenjivanje i jedna programatska osnova za nadvladavanje krize i poboljšanje rada HNV-a »pokušaj napada na HNV«? Ako stvarno tako mislite, a tako ste u svom članku napisali, onda je to samo argument više u prilog mišljenju da ste pogrešan čovjek na pogrešnom mjestu. Ako Vam se dogodio lapsus (a on se može dogoditi svakom!) onda povucite svoju izjavu, a ako to nije lapsus, dajte sami ostavku, jer kao predsjednik HNV-a vijećnicima HNV-a podmećete zle namjere i to je već dostatan razlog za Vašu smjenu.

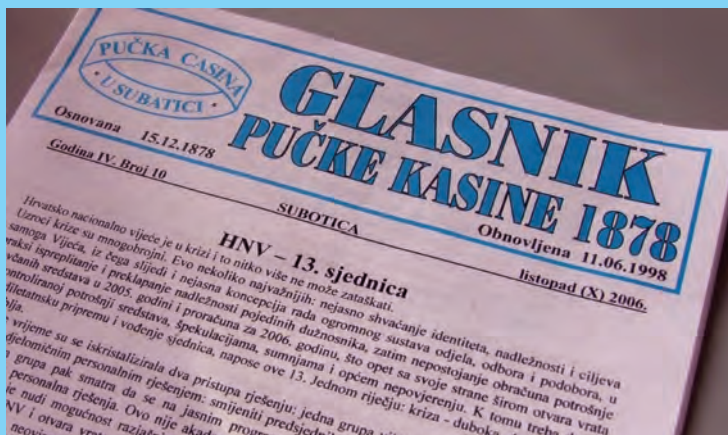
Bela Tonković, vijećnik HNV-a

Novi broj Glasnika Pučke kasine 1878.

O HNV-u, Bunjevcima, izložbama...

Iz tiska je ovih dana izišao najnoviji, deseti po redu, broj Glasnika Pučke kasine 1878, u kojemu je glavni tekst posvećen situaciji u Hrvatskome nacionalnom vijeću. Uz donošenje integralne verzije Izjave o stanju u HNV-u i mogućnostima prevladavanja krize, autor teksta, vijećnik Bela Tonković, komentira posljednju sjednicu HNV-a i dodatno objašnjava samu Izjavu.

Pokraj toga, autor Ljudevit Vujković Lamić donosi svoje razmišljanje u povodu feljtona beogradskog lista »Politika« o Bunjevcima i Šokcima u Srbiji. Glasnik Pučke kasine piše o Žedničankama, sestrama Ani, Tezi i Đuli Milodanović, o izložbi Tkanje i vezovi Hrvata Bunjevaca, Requiemu Wolfganga Amadeusa Mozarta u subotičkoj katedrali, uspjehu filatelista u Novskoj, izložbi slika Laure Peity u Likovnom susretu, a tu je i kolumna Šime Peić Tukuljca, kao i stalni savjeti za poljoprivrednike.

Iz kuta mladih: Ivana Mamužić

Spoj ekonomije i engleskog jezika

*Studij sam završila u Budimpešti 2004. godine, te sam iste godine upisala poslijediplomski studij, koji sam nakon dvije godine i završila * Nije bio toliko težak početak, jer sam imala nekoga pokraj sebe, na koga sam se mogla osloniti, a studenti starijih godina su nam također pomagali *
Prema njenim iskustvima poslijediplomske studije pružaju daleko više nego osnovne*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Ivana Mamužić (1981.) nakon osnovne škole upisala je Gimnaziju »Svetozar Marković« u Subotici, prirodno-matematički smjer. Oduvijek je zamišljala kako će studirati u Novom Sadu, no, na posljednjoj godini srednje škole promijenila je svoj plan. U razgovoru sa susjedom, koji je pohađao studij ekonomije na engleskom jeziku, shvatila je kako je ustvari to ono što ona želi.

»Svidio mi se taj koncept studija, razgovarala sam s roditeljima i oni su se složili. Studij sam završila u Budimpešti 2004. godine, te sam iste godine upisala poslijediplomski studij, koji sam nakon dvije godine i završila. Sve kako sam i planirala. Moja je želja bila upisati društveni smjer u gimnaziji, no ipak po majčinoj želji upisala sam prirodno-matematički smjer.

Nije mi bilo žao što sam poslušala majku, društvo je bilo jako dobro, a engleski jezik me je uvijek privlačio, jer sada je to jezik bez koga se više ne može raditi. To sam doista željela. Ovaj spoj ekonomije i usavršavanja znanja engleskog jezika bio je pun pogodak«, priča Ivana Mamužić.

STUDIJE: Ivani su se na studiju sva predavanja odvijala na engleskom jeziku. Imala je osnovne studije, 8 semestara i 4 semestra poslijediplomskih studija, poslije druge godine birala je smjer i svi predmeti su bili jednosemestralni. Tijekom školovanja sakupljala je bodove, a ispite je imala u sredini semestra, zatim na kraju semestra i povremeno je imala testove, kao i pisanje i izlaganje nekih projekata i prezentacija.

»Za dobivanje ocjene studentu minimalno treba 60 bodova za naj-

manju ocjenu, a prosjek ocjena je vrlo bitan, jer ukoliko student nema dobar prosjek tada ga čak mogu isključiti iz školovanja. Ako se uči redovito, tada se očekivani prosjek može ostvariti. Nakon druge godine studija odabrala sam smjer menagmenta. Pisanje diplomskog rada mi je bilo teško, jer se on piše u posljednjem semestru, a tada se još odvijaju posljednji ispiti, pa treba i ispite pripremiti. Kada sam se odlučila za pohađanje poslijediplomskih studija, u početku sam dvojila, gdje studirati. Nisam se mogla odlučiti da ostanem u Budimpešti ili da nastavim u nekom drugom gradu. Zbog financijskih razloga odlučila sam se na nastavak studija u Budimpešti. Sada već mogu reći kako mi nije bilo teško prilagoditi se na život u novome gradu. Ustvari imala sam sreće što je još dvoje iz moje škole

tamo upisalo studij i još jedan student iz Subotice. Nije bio toliko težak početak, jer sam imala nekoga pokraj sebe, na koga sam se mogla osloniti, a studenti starijih godina su nam također pomagali. Ipak bio je šok poslije Subotice preseliti se u veliki grad. U prve tri godine studija živjela sam sama u stanu, nakon toga sam živjela s cimericom, Subotičankom, s kojom sam pohađala završnu godinu. Za vrijeme poslijediplomskih studija živjela sam s drugom djevojkom također iz Subotice. Prije studija bila sam u Engleskoj tri tjedna i pohađala sam sate pripreme za studije. Prijemni ispit imali smo iz matematike i engleskog jezika, a uvjet je bio svakako i međunarodno priznati test Toifel o poznavanju engleskog jezika. Pripreme za prijemni su također bile organizirane i u Budimpešti. S početka studija bilo je veoma čudno slušati predavanja na engleskom jeziku. Sreća je bila što je u prvom semestru od ekonomskih predmeta bila zastupljena samo mikroekonomija, a ostali predmeti su bili matematika, informatika i slični, te mi nije bilo tako teško ući u taj svijet razmišljanja«, pojašnjava Ivana.

Iako joj je prvi ispit bio davno, ipak se sjeća kako joj je to bilo jako teško, no kako kaže bila je kao ubačena u neki stroj i od tada je engleski jezik postao dio svakodnevice. S ljudima s kojima je bila u kontaktu glede studija, kao i druženja pričala je na engleskom, a mnogi od njih bili su Englezi i Amerikanci. Vremenom je to za svakoga studenta postalo normalno i sastavnim dijelom života.

»Mađarski jezik sam veoma malo koristila, jer sam se družila sa strancima, a za komunikaciju i trgovinu znam dovoljno. Mađarski

nije lak jezik, ali se može naučiti. Predavanja su nam bila od ponedjeljka do četvrtka i gotovo svaki vikend sam provodila doma u Subotici. Četvrtkom smo sjeli u vlak i vraćali se, a na višim godinama studija prijateljica je dolazila autom što je bilo mnogo efikasnije, a za vrijeme posije-diplomskih studija sam i ja išla autom. U Budimpešti smo uglavnom ostajali samo zbog nekih prezentacija i radova koje smo trebali spremati. Žao mi je što nisam išla na razmjene studenata, ali tada kada sam imala mogućnost za tu razmjenu na prvoj godini posije-diplomskih, predmeti koje slušam nisu se podudarali s onima koji su se tamo nudili. Nakon povratka u Suboticu počela sam hvaliti Budimpeštu, kao grad, iako sam svjesna kako se život tamo mnogo razlikuje, za studenta, pa i za radnika. Za vrijeme studija bila sam oslobođena nekih briga i imala sam dosta slobodnog vremena, a uposlenici tamo rade od devet izjutra do devet sati navečer.

POSAO: »Trenutačno sam u Subotici i vidjet ću kako će biti. Mislim da bi mi u Budimpešti bilo mnogo lakše snaći se, jer su mogućnosti mnogo veće, grad broji dva milijuna stanovnika i ima puno stranih tvrtki, kako multinacionalnih tako i jakih samostalnih poduzeća koje traže poznavanje engleskog pa čak i srpskog i hrvatskog jezika. U Subotici je ta ponuda jako mala. Bila sam na nekoliko razgovora i nisam se uspjela uposliti. Na svu sreću sada radim u tvrtki svojih roditelja, a svakako tražim neki drugi posao. Sudjelovala sam u pisanju projekta prekogranične suradnje i na taj način sam puno naučila i to područje me veoma zanima jer sam na tu temu pisala i svoj diplomski rad. Postoje mnoge mogućnosti za rad po završenom studiju. Kada sam studirala svi su težili izučavanju marketinga, jer je to interesantno, kreativno i recimo novo u području znanosti, ali smatram kako pored toga postoji još mnogo interesantnih dijelova ekonomije«, komentira Ivana Mamužić.

ROTARY AKT KLUB: »Prošlog je vikenda održan susret Rotary Akt klubova u Srbiji, čija sam i ja članica. To je klub mladih od 18 do 30 godina, a radimo na raznim projektima preko kojih se prije svega družimo međusobno i

s drugim mladima, a projektima pomažemo tamo gdje je pomoć potrebna. Sljedećeg mjeseca, 2. prosinca radit ćemo promidžbu u gimnaziji, na kojoj će pričati studenti i mladi koji su završili studij. Govorit ćemo i o doživljaju studija i na kakve smo prepreke nailazili, te im na taj način dati poneki savjet. Mladi trebaju znati kako im se mogućnost studiranja pruža i u zapadnoeuropskim studentskim centrima, gdje je skupo školovanje, ali mnogi dobivaju osigurane troškove školarine, doma i džeparca. Te stipendije odobravaju se zbog teškog materijalnog stanja studenata koji dolaze iz Istočne Europe. Naravno, za to je potreban i dobar prosjek ocjena, dobro poznavati strane jezike i biti informiran. Također, ovdašnjim učenicima nije poznato kako studenti zemalja bivše Austro-Ugarske Monarhije imaju besplatno studiranje u Austriji, ako se školuju na njemačkom jeziku.

Na toj prezentaciji mi ne želimo konkretno pričati o stipendijama i fakultetima, već ih želimo uputiti kako da se informiraju o svojim mogućnostima. Sljedeća akcija bit će u selu nedaleko od Subotice, gdje jedan franjevac rumunjskog podrijetla, koji živi u Mađarskoj, otvara domove za djecu koja imaju roditelje, ali tamo će im se osiguravati produženi boravak. U tim domovima djeca će nakon škole imati stručno osoblje s kojima će moći učiti. Članovi Rotary Akt kluba ići će 9. prosinca u posjet tom domu. U ovom klubu aktivna sam od 1998. godine s malom stankom u posljednje vrijeme zbog obveza na studijama. Akcije sami organiziramo, ali imamo veliku potporu Rotary kluba i često nas financijski podržavaju«, kaže Ivana Mamužić.

SLOBODNO VRIJEME: Ivana je trenirala plivanje dvanaest godina, a prestala je odlaskom na studij

u Budimpeštu. Sada rekreativno želi ići na plivanje, jer posredstvom tog treninga, kako i sama kaže upoznala je puno ljudi, družila se, a na koncu svega jako je i zaveljela taj sport.

»U Budimpešti sam plivanje zamjenjivala pohađanjem aerobika, ali ipak najdraže su mi bile duge šetnje po gradu sa cimericom. Neostvorena želja mi je da posjetim sve prijatelje sa studija koji su došli sa svih strana svijeta. Za sada planiram sa svojim dečkom posjetu jednom prijatelju u Budimpešti gdje bi možda i dočekali Novu godinu. Neostvoreni san mi je upis doktorskih studija, što bih željela u budućnosti«.

Prema njenim iskustvima poslijediplomske studije pružaju daleko više nego osnovne i preporuča ih svima, da nastave svoju naobrazbu.

Ivana Mamužić s roditeljima prigodom dodojele diplome

U povodu obljetnice smrti dr. Vinka Perčića

Ispunjena posljednja želja velikog donatora

Trebalo je proći bezmalo jedno desetljeće pa da se status Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić suštinski izmijeni. To je učinjeno na sjednici Skupštine općine održanoj 27. lipnja 2006. godine, kada su vijećnici jednoglasno donijeli odluku o osnivanju Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić kao samostalne ustanove

Zgrada Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić

Baš na ovaj dan, 24. studenoga 1989. godine, umro je dr. Vinko Perčić, vrsni liječnik, gastroenterolog, istraživač, znanstvenik, pokretač, organizator i animator u svijetu afirmiranih Internističkih dana u Subotici, strasni ljubitelj umjetnosti, veliki i predani kolekcionar koji je sakupio mnoštvo izvanredno vrijednih djela likovne i primijenjene umjetnosti.

Ne kanimo ovom prilikom detaljnije se baviti likom i djelom našeg velikana, niti dramatičnim obratima koji su ga pratili tijekom njegova života, jer smo o tome već u više navra-

ta pisali i govorili. Namjera nam je čitateljstvo, a i širu javnost, podsjetiti samo na to kako je tek ove godine konačno ostvarena posljednja želja dr. Vinka Perčića, sadržana u ugovoru sklopljenom sa Skupštinom Općine tri dana pred smrt (21. studenoga 1989.), kojim je dio svojih umjetnina predano sakupljenih desetljećima, zajedno s mobilijama i dijelom zgrade u kojoj je živio, darovao gradu Subotici.

U spomenutom se ugovoru, naime, izričito kaže: »Darodavac (dr. Vinko Perčić) darovanu imovinu daruje pod uvjetom da se ona tretira kao zasebna cjelina i koristi kao javna spome-

nička vrijednost za kulturne i znanstvene potrebe pod imenom Zavičajna galerija dr. Vinka Perčića.«

Ta posljednja želja dr. Perčića time je djelomice ispunjena 5. svibnja 1996., kada je u njegovom domu (ulica Maksima Gorkog 22), otvorena Galerija s postavkom samo dijela legata dr. Vinka Perčića; djelovala je u sklopu subotičkog Gradskog muzeja.

Trebalo je proći bezmalo jedno desetljeće pa da se status Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić suštinski izmijeni. To je učinjeno na sjednici Skupštine Općine održanoj 27. lipnja 2006. godine, kada su vijećnici jednoglasno donijeli odluku o osnivanju Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić kao samostalne ustanove.

Bio je to znak dubokog razumijevanja sazrelog ne samo u svakom vijećniku osobno, nego i u Skupštini Općine kao cjelini. Konačno se razumjela, shvatila i u praksi realizirala plemenita poruka primarijusa dr. Vinka Perčića. Time je ujedno ispravljena jedna kobna zablude, a još više pogreška zbog koje je jedan značajan, možda najvredniji dio ostavštine našeg velikog sugrađanina, dr. Vinka Perčića, otišao nepovratno van granica Subotice.

mr. Milka Mikuška

Dio vrijednih djela koje je dr. Vinko Perčić darivao svome gradu

24. studenoga 2006.

Mala škola ljudskih prava i demokracije

Sloboda izražavanja i njene granice

Pravo na slobodu izražavanja, sastoji se od nekoliko komponenti. Pravo na slobodu mišljenja je najvažniji dio tog prava i jedino je koje ne može biti uskraćeno ni pod kojim okolnostima

Pravo na slobodu izražavanja jedno je od najvažnijih, ujedno i najkontroverznijih i najšire debatiranih ljudskih prava. Ono se smatra fundamentalnim ljudskim pravom, čije je poštivanje i prakticiranje jedan od uvjeta za funkcioniranje slobodnog društva i demokracije. Nekadašnji predsjednik Sjedinjenih Američkih Država, *Theodore Roosevelt*, slobodu izražavanja naznačio je jednom od četiri najvažnije slobode. Pravo na slobodu izražavanja sastoji se od nekoliko komponenti. Pravo na slobodu mišljenja je najvažniji dio tog prava i jedino je koje ne može biti uskraćeno ni pod kojim okolnostima. Pravo na izražavanje tog mišljenja druga je važna komponenta, i ona može biti podvrgnuta restrikcijama u određenim okolnostima. Pravo na traženje i primanje informacija još je jedan važan segment, dok je sloboda informiranja, također važna, novijeg datuma.

Rodno mjesto slobodnog i demokratskog izražavanja bila je antička Grčka i njena pravila »agore«. Na »agori«, središnjem gradskom trgu, odvijao se javni život zajednice, vođene su debate i svatko tko je smatran za građanina države-polisa mogao je u raspravi slobodno sudjelovati i javno govoriti. No, imala je i antička demokracija svojih tamnih mrlja. Sokratovo pogubljenje bio je prvi slučaj zabilježen u povijesti, u kojem je sloboda izražavanja bila podvrgnuta restrikcijama. Sokrat je bio osuđen na smrt, jer je svojim mislima i idejama kvario atensku mladež.

LIBERALIZAM: Tijekom Srednjeg vijeka, sloboda izražavanja koristi se kao »oruđe« u sukobu svjetovnih i religijskih autoriteta. U tom razdoblju javlja se termin »sloboda tiska« kojim se određuju djelatnosti tiskanja činjenica, ideja i mišljenja bez upliva državnih ili crkvenih autoriteta, ili privat-

nih skupina. No, ovim terminom ne odražava se de facto stanje u kojem i vlasti i Crkva medije koriste za promicanje svojih ideologija i legitimiteta. Engleska kraljica *Maria I. Tudor*, znana kao »Krvava Meri«, bila je inicijator prve državne cenzure nad medijima tijekom koje je više od 300 ljudi bilo osuđeno na smrt zbog širenja ideologije suprotne onoj koju je proklamirala engle-

li i mnogi drugi utjecajni mislioci, poput *Johna Stuarta Milla* i njegovog traktata »O slobodi«. U njemu je Mill opravdavao i branio slobodu izražavanja, posebno u odnosu na vlasti i političke elite.

RUŠENJE BERLINSKOG ZIDA: Moderno doba donosi i nove potrebe u smislu redefiniranja i interpretacije prava na slobodu izražavanja. U XX. stoljeću je ono, u skladu s prilikama, ali i domi-

odnosu na sve političke odluke Kongresa, do razdoblja Hladnog rata kada vrijednosti i interpretacija prava na slobodu izražavanja postaju »oruđe« u borbi Zapada protiv Istoka. U svijetu bipolarizma, sloboda izražavanja općenito i Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima konkretno, postali su glavna oruđa liberalnog zapadnog svijeta u ideološkom okršaju s tradicionalnim, nazadnim, neinformiranim Istokom, koji je jedinke i njihova individualna prava i slobode gušio u snažnoj promociji kolektivnih vrijednosti. Rušenjem Berlinskog zida, koji je upečatljivo simbolizirao propast komunizma i istočne ideologije, napetosti hladnog rata su nestale, a pobjednička liberalna tradicija stvorila je uvjete za nove interpretacije prava na slobodu izražavanja. I za nove probleme.

RESTRIKCIJE: U okviru liberalne tradicije, sloboda izražavanja smatra se fundamentalnom, no i u takvoj situaciji ona može da bude podvrgnuta određenim restrikcijama. »Opće dobro zajednice« i njena sigurnost, kao i prevencije povrede i ugrožavanja drugih osoba, ili drugih prava, najčešće se u debatama označavaju kao osnovni uzroci ograničavanja prava na slobodu izražavanja. Koncept »konkurentskih« ili »natjecateljskih« prava (competing rights) uveo je *Ronald Dworkin* kako bi ilustrirao odnos prava na slobodu izražavanja i drugih ljudskih prava koje bezgranična sloboda izražavanja može ugroziti. Govoreći u današnjem kontekstu, sloboda izražavanja može da bude relativizirana i to u onoj mjeri u kojoj ne ugrožava druga prava ili prava drugih ljudi, poput prava na privatnost, prava na vjerska osjećanja (debata oko publikacije karikature proroka Muhammada), obveze čuvanja povjerljivih informacija (u slučaju »državne tajne«).

Davor Marko

Sloboda izražavanja je jedna od četiri najvažnije slobode: Theodore Roosevelt

ska država. Nakon ovog mračnog razdoblja za Englesku, došlo je dugo očekivano sunce i Velika je Britanija bila prva država koje je abolirala cenzuru, i to 1695., i time je smatrana »kolijevkom« medijских sloboda. Tomu je u bitnoj mjeri pridonio *John Milton* u svom djelu »Aeropagitica«, a poslije su toj ideološkoj matrici znanoj kao liberalizam, svoj doprinos pridoda-

nantnim sistemima vrijednosti, postalo vrlo kontroverzno i »korišteno« pravo. Od Prosvjetiteljstva, kada su razni autori proklamirali ovo pravo kao odrednicu demokratizacije i slobodne medije smatrali »četvrtom polugom vlasti«, preko Prvog amandmana Ustava Sjedinjenih Američkih Država, koji pravo na slobodu izražavanja garantira svima i favorizira ga u

U Novom Sadu održan Sajam zlatarstva, urarstva i optike

Sjaj elitne sajamske priredbe

U novosadskoj Dvorani »Master« nastupilo je oko 100 izlagača iz Srbije, Grčke, Turske, Hrvatske, Makedonije, Slovenije, Maroka i Velike Britanije, koji su publici predstavili zlatni i srebrni nakit, bižuteriju, satove i naočale

Od 16. do 19. studenoga održana je 11. Međunarodna izložba zlatarstva, urarstva i optike. To su, inače, u svijetu elitne sajamske priredbe, te ova izložba pod nazivom »Sjaj« prati taj trend. Svake godine sve je bogatija i raznovrsnija ponuda domaćih i inozemnih sudionika, a tako je bilo i ove godine, uz osnovno obilježje glamura, raskoši i sjaja nakita te promocije modela svjetskih proizvođača naočala i satova, kao i opreme za zlatare i optičarsku struku.

OKO STOTINU IZLAGAČA: U novosadskoj dvorani »Master« nastupilo je oko 100 izlagača iz Srbije, Grčke, Turske, Hrvatske, Makedonije, Slovenije, Maroka i Velike Britanije koji su publici predstavili zlatni i srebrni nakit, bižuteriju, satove i naočale. Tijekom četiri dana bilo je organizirano i nekoliko stručnih skupova na kojima su se zlatari mogli upoznati s najnovijim

tendencijama u toj oblasti. Bio je, također, predstavljen i drugi broj lista »Zlato, nakit i dragocjenosti«, o čemu je govorio glavni urednik tog izdanja *Dorđe Stamenković*.

Dijamanti, drago i poludrago kamenje, zlatni, srebrni i nakit u kombinaciji s dragim i poludragim kamenjem, staklene perle, sintetsko kamenje, oprema i alati za zlatarstvo, procjene vrijednosti nakita, informacije o održavanju i savjeti za kupovinu nakita – bili su glavni sadržaji ovogodišnje izložbe zlatarstva.

Predstavio se Savez udruga zlatara Srbije, iz sljedećih gradova: Novog Sada, Beograda, Niša, Nove Pazove, Srijemske Mitrovice, Rume i Bora.

HRVATSKI IZLAGAČI: Iz Hrvatske su se predstavile zlatara »Križek« iz Zagreba, iz Rijeke »Dominika Elizabeta« i iz Vukovara Zlatarski obrt »Rim«, te kao posebna atrakcija i po prvi puta ovdje, nakit od čelika, tvrtke »Trinitas«. U razgovoru s gospodinom Križekom doznali smo da su oni po prvi puta ovdje izložili ogrlicu od zlatnih zrna – »peružinu« koja pripada nakitu dubrovačkog kraja. Ova ogrlica je bila i najskuplji nakit izložen na ovom sajmu. Za ovaj su proizvod dobili i certifikat od Hrvatske gospodarske komore kao izvorni hrvatski proizvod. Predstavnik »Trinitas« d.o.o. iz Zagreba *Mario Galić* obja-

sniio nam je da se oni po prvi put pojavljuju u Novom Sadu na ovakvoj manifestaciji. Nakit od čelika, čime su se oni predstavili, uistinu je osobit, a mnogim posjetiteljima bilo je žao što nisu mogli i kupiti ovaj nakit, jer je nakit bio samo za izložbu a ne i za prodaju. Tako je uostalom bilo i na gotovo svim štandovima, točnije nije bilo prodaje.

Turske zlatare predstavili su gosti iz Istanbula: Gazi Gold Jewellery, Onder Gold i Ipekyolu Jewellery. Iz Grčke su tu bili Varsakis Vasilis i M. Efsthathiou iz Atene. Pet skopskih zlatarni predstavile su se u organizaciji makedonske Zanatske komore. Minerale i kristale izložili su gosti iz Maroka.

Naočale i dioptrijske okvire predstavila je Alba Lens iz Beograda, okvire za naočale i futrole izložio je Italy Line iz Novog Sada. Optičku opremu prezentirao je slovenački E-Lab iz Ljubljane. Na sajmu su sudjelovali i Rolling Eyewear, Banoptic i Company Topy iz Beograda, Opticline iz Subotice i Optovision iz Novog Sada.

Najnovije modele ručnih satova izložilo je više izlagača među kojima i Condor Group iz Velike Britanije. Pored ručnih satova bili su izloženi budilnici, zidni satovi, štoperice, kaiševi za satove, ali i alati za urarstvo i ambalaža.

Igor Kušeta

Štandovi hrvatskih izlagača

24. studenoga 2006.

Značajan projekt za žitelje Bačkog Brega

Put u bolja vremena

BAČKI BREG – Predsjednik Općine Sombor *Jovan Slavković* otvorio je u srijedu 15. studenoga novu cestu u Bačkom Bregu, koja prolazi kroz šumu i vodi u polja. Sredstva za izgradnju ceste duge dva kilometra dobivena su od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije i od Općine Sombor. Cjelokupna investicija je stajala 9.867.329 dinara, a izgradnja je povjerena »Sombor putevima« koji su odabrani kao najpovoljniji ponuđači radova na tenderu.

»Ovo je cesta koja nije bila primjerena za uporabu, a za potrebe ovih žitelja je od velikog značaja. U suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, Općina i Mjesna zajednica su zajedno sudjelovali u značajnom projektu i sad imamo rezultat da ljudi koriste dva kilometra lijepe dionice«, rekao je predsjednik Slavković te dodao: »Nadam se da je ovo samo početak čitavoga niza dobrih projekata koji će ovu zajednicu unaprijediti i učiniti je dostojnom sa svima nama da granica koja ovdje postoji bude

jednoga dana izbrisana i da počnemo živjeti životom dostojnih ljudi. Ja vam čestitam na ovome i nadam se da će ova cesta simbolički biti put u bolja vremena.«

Otvorenju ceste nazočili su i tehnički direktor »Sombor puteva« *Miodrag Zlatković*, predstavnik poljoprivredne zadruge »Orion« *Marko*

Vojnović, članovi Savjeta Mjesne zajednice Bački Breg s predsjednikom *Željkom Ilićem*, mještani Bačkog Brega i djeca u šokačkim narodnim nošnjama. Nakon otvorenja ceste u restoranu »Košuta« priređen je domjenak.

Z. Gorjanac

U župi sv. Jurja

Misa zahvalnica za ovogodišnje plodove

GOLUBINCI – Župna crkva sv. Jurja u Golubincima u nedjelju 19. studenoga bila je puna vjernika koji su se okupili na misi zahvalnici molitvom zahvaliti Bogu za plodove koje su ubrali u protekloj godini. Crkva je u nedjelju bila prekrasno ukrašena i puna svih vrsta plodova koji rastu u Golubinačkom polju. Misno slavlje predvodio je golubinački župnik *vlč. Ivica Damjanović* koji je u svojoj propovjedi istaknuo: »Pokraj vrijednih ruku koje su potrebne da bi se posijalo, obradilo i na koncu ubirali plodovi, potrebno je zahvaliti i Bogu za sunce, kišu, vremenske uvjete koji su pogodovali da godina bude blagorodna.«

Zemlju, vodu, kruh, vino i plodove s golubinačkih polja na blagoslov su prinosili mladi iz Folklornog odjela HKPD »Tomislav«. Cijelu misu otpjevao je Tamburaški odjel »Tomislava« skupa s vokalnom solisticom *Dubravkom Čačić* pod ravnanjem *Ilije Žarkovića*. Na kraju mise vlč. Ivica Damjanović zahvalio se svima koji su uređivali crkvu i svima koji su sudjelovali i pridonijeli da ovo bude prava zahvala Bogu. »Lijepo je kad je crkva puna i kad je župa živa i kad župa živi«, rekao je vlč. Damjanović. Misa je završena himnom svetom Jurju koju je napisao i uglazbio *Ilija Žarković*.

I. R.

Pripreme nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata

Gostovanje u Vinkovcima

Nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata odigrala je prošloga tjedna još jedan prijateljski trening susret u okviru priprema za Europsko prvenstvo hrvatskih manjinskih reprezentacija i klubova. Ovoga puta je domaćin i protivnik bila prvoligaška momčad Cibalie iz

Vinkovaca koja je zaigraši u punom sastavu slavila pobjedu od 3:0, ali i ovoga puta rezultat nije bio u prvom planu, osobito protiv objektivno mnogo jače profesionalne momčadi, već daljnje uigravanje budućeg sastava pred važne kvalifikacijske nastupe na izbornom natjecanju u Splitu.

D. P.

Bačka - Reprezentacija vojvođanskih Hrvata 1:0

U srijedu, 22. studenoga na terenu kraj somborske kapije domaća momčad Bačke pobijedila je minimalnim rezultatom reprezentaciju vojvođanskih Hrvata, u kontrolnom trening susretu.

24. studenoga 2006.

Održana izborna skupština HKUPD »Dukat«

Za predsjednika Društva izabran Pavle Pejčić

VAJSKA – Rukovodstvo HKUPD »Dukat« u iduće četiri godine činit će predsjednik *Pavle Pejčić*, dopredsjednik i tajnik *Ivica Straćinski* i blagajnik (rizničar) *Luka Iličić*, koji će ujedno biti i članovi Predsjedništva uz *Anu Dumendžić*, *Josipa Kovača*, *Mariju Ihas* i *Ljubicu Kitanović*, odlučeno

je na četvrtoj izornoj skupštini HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani, održanoj prošle subote, 18. studenoga, u prostorijama župnog ureda u Vajskoj.

Za članove Nadzornog odbora izabrani su *Pavle Begov* (predsjednik), *Anđelka Hegediš* i *Snežana Biber*, a za članove Organizacijskog

odbora Društva *Steva Hegediš*, *Saša Miroslavljev*, *Vlada Hegediš*, *Andrija Kovač*, *Branko Adamović* i *Željko Hiršman*.

Skupštini je nazočilo 29 članova s pravom glasa koji su jednoglasno prihvatili izvješće o radu udruge u protekloj godini koje je podnio predsjednik *Pavle Pejčić*. Ovom

prigodom on se zahvalio svima koji su pridonijeli uspjehu HKUPD-a, što se, kako je istaknuo, vidi i po postignutim rezultatima.

Također, Skupština je prihvatila financijsko izvješće, te prijedlog o financijskom i godišnjem planu rada za sljedeću godinu.

P. P.

Tamburaška sekcija HKPD »Jelačić«

Pripreme za Božićni koncert

PETROVARADIN – Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Jelačić« iz Petrovaradina, uz ostale, ima i Tamburašku sekciju. Prošli tjedan smo bili u prostorijama HKPD »Jelačić« u posjetu u vrijeme probe Tamburaške sekcije ovog društva.

Sekcija je počela s radom ove godine, početkom mjeseca svibnja. Polaznike podučava profesor *Stevan Mošo*. Tamburaška sekcija ima 15 polaznika, a najmlađi su *Damir Pandža* i *Tomislav Valo*, učenici šestog razreda osnovne škole. Od instrumenata na kojima se polaznici obučavaju, tu su primovi, kontre i bas. Kako je sjedište Društva u Petrovaradinu, tako su i polaznici većinom Petrovaradinci,

te iz susjedne Srijemske Kamenice, Srijemskih Karlovaca i Čerevića. Probe se održavaju dva puta na tjedan, utorkom i petkom u prostorijama Centra mladih Srijema. Uglavnom se uče svirati skladbe hrvatskih autora iz Srijema i Slavonije.

Polaznici prvi nastup planiraju za tradicionalni Božićni koncert u Petrovaradinu, na kojemu se predstavljaju tradicije i običaji u Srijemu tijekom božićnih blagdana. Mogućno je također da se od polaznika okupe zainteresirani, pa da formiraju tamburaški sastav i da onda Petrovaradinom, ali i diljem Srijema, kao nekoć, »svira tamburaška banda«.

I. Kušeta

Svečana misa u Maloj Bosni

Obljetnica crkve Presvetog Trojstva

MALA BOSNA – Svečanom svetom misom koju je predvodio biskup *msgr. dr. Ivan Penzeš*, uz koncelebraciju mjesnog župnika vlč. *Ivana Sabadkajija* i više svećenika subotičke biskupije, u nedjelju 19. studenoga u Maloj Bosni svečano je obilježena 75. obljetnica od izgradnje crkve Presvetog Trojstva.

Na kraju svečane mise djeca i mladi iz ove župe priredili su kraći program, tijekom koga su kazivala stihove, te uz pratnju tamburaša, izvela nekoliko prigodnih pjesama. Djecu su pripremile *Marina Kovač* i *Zorica Bašić Palković*, učiteljice OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, te *Nela Skenderović*, koja je pripremila tamburaše. Prema pojedinim procjenama, obilježavanju je nazočilo oko 350 vjernika. Proslavi su, između ostalih, nazočili i generalni konzul Republike Hrvatske *Davor Vidiš* i dopredsjednik subotičke Općine i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

Proslava je nastavljena u vjeronaučnoj dvorani, gdje je priredeno druženje koje su organizirali članovi Pastoralnog vijeća ove župe.

Inače, proslavi je prethodila trodnevica, tijekom koje su propovijedi držali svećenici rodnom iz ovog mjesta - *Andrija Anišić*, *Antun Kopilović* i *Josip Kujundžić*.

D. B. P.

Piše: Alojzije Stantić

Praznovirje bunjevački Hrvata (I. dio)

O praznovirju

Svedno ko će kako sudit o našim starima, al nije davno bilo vrime kad se pripovidalo i virovalo o moći zmaja, vištice, vile, tatoša, naguala, merđana i drugi koji se osim merđana ne dadu vidit

Već kod najstarijih naroda opaženo je praznovirje. Tom je tušta pomoglo da ljudi nisu znali protumačiti kad njim se štogod desilo, el da se desi, brez njeve volje. Kako se društvo razvijalo polagano je znanje potiskivalo praznovirje.

I naši stari su živili s praznovirjem, zato se i biskup *Ivan Antunović* mašio pera i svitovo ji naukom iz kojeg ulomak veli: »Praznovirjem griše oni, koji vieru, ufanje i ljubav, koja samoga Boga ide, prenašaju na živa ili mrtva čovjeka, na živu ili mrtvu stvar, riečju, koji moć izvanrednu ili silu pripisuju stvorenju, koja se jedino i izključivo samoga Boga tiče. Ovi čine, kano da bi s nebeskoga prijestolja svemogućega Boga sturali, pa tamo sebe ili drugoga, ili ma kakvu drugu stvar posadili.« (»Bog s čovikom«, Vac 1879. str. 704).

SVIKOLIKE PROMINE: Tušta koječeg se dešavalo ljudima za koja su držali da potiču od poniki njima nepoznati sila. Od pamtivika je stra čovika od viši sila bio tim veći ako su mu mogli više nauditi. Razvoj ljudskog društva je potico i razvoj znanosti, koja je sve više potiskivala moć viši sila, jel je protumačila dotleg nedokučiva dešavanja.

I u novije vrime više ljudi se bavilo, a i bavi se, izučavanjem praznovirja kroz vikove, nisu ga zgledali (prezreli) već ga opisali ko kontanje ljudi iz tog vrimena. Primerice dok nije bilo gromobrana, osobito na salašima, ljudi su se bojali da njim grom ne pukne u salaš, staju el guvno (mjesto za odlaganje kabaste stočne hrane /piće/ i slame) di mož nanet veliku štetu. Da se sačuvaje od groma ljudi su onda nuz molitvu hasnirali i druga »pomagala«, marinsku

sviçu (svijeću blagoslovljenu na Svijećnicu 2. II.), žarlo (žarač) i sl.

Prija šezdesetak godina prošio sam proročanstvo umnog čovika (Openheimer) da će u drugoj polovici XX. vika nastat nagla »promina ritma promina«. Posli nekoliko godina sam se uvirio koliko je taj čovik bio u pravu. Svikolike promine, najviše napridak nauke, iz naše su svakidašnjice za kratko vrime istisle i maltene sva praznovirja.

UROK: Svedno ko će kako sudit o našim starima, al nije davno bilo vrime kad se pripovidalo i virovalo o moći zmaja, vištice, vile, tatoša, naguala, merđana i drugi koji se osim merđana ne dadu vidit.

Današnje čeljade ritko je čulo čak i za te rieči, a kamol da štogod o virovanju naši stari u njevu moć. Tu i tamo je u štivima i danas sačuvano primerice da je kogod »treću noć nedočuvan«, da su koga »urekli«, da se treba klonit »vračke« i sl.

Danas divanit o praznovirju je otprilike isto ko da je kogod prija jednog vika, kad su još »vaške lajale na Misesec«, probo pripovidat da ćemo jednog dana moć vidit kako čovik šeta po Misesec, el da će svudan svitlit lektrika, da će krilatice (avioni) sa stotinama ljudi parat po nebu uzduž i popriko, da će doktori čoviku prominit poniki organ, itd.

Al kako je praznovirje bilo utkano i u život naši stari, ljudi koji se bave čuvanjem od zaborava starovinskog života pišu i pripovidaje i o toj strani života naši predaka. Ne tako davno bio sam na seminaru etnologa di su upućeni držali referate o višticama, tatošima, vračarama, dobrim i rdavim vilama itd. Meni je dopalo da opišem urok i ličenje od uroka kod Bunjevaca, a pripovido sam i o virovanju u moć tatoša. Naši stari su se zdravo klonili uroka, a najviše da njim ne ureknu malo

dite, da ga ne začaraje (zavračaje), jel mu to mož nauditi da ne odraste kako triba, već da zapati kaku bolu, koja se katkad mož svršit s »križom prid kućom«. (Dok su mrca saranjivali iz kuće el salaša, dok je ležo na odru križ za ukop naslonili su na zid nuz ulazna vrata u kuću-salaš).

sačuvat od uroka. Kadgod, a ni danas stariji salašari nisu volili, nije bio red, pofalit »je, kaki su lipi prasići«, el »imate lipo tele«, el... Po starovinskom adetu lipu mladunčad su pofalili »što su vam gadni prasići« itd. i usput kobajage pljucnili. Na zadovoljstvo domaćina.

Dično ždribe

Nuz malu dicu od uroka su najviše čuvali mladunčad domaće živine (životinja).

ČUVANJE OD UROKA: Kadgod su ditetu čim se rodilo oko ruke svezali iz vunice svrtenu tanku crvenu narukvicu, koja triba da ga čuva od uroka. Nedavno sam čuo od pope (svećenika) kako se dešava da dite donesu na krštenje s crvenom narukvicom na ruki. Na očigled kuma i roditelja prisiče i oduzme narukvicu, rastumači njim da je to praznovirje (vračka) i to ne ide u par (zajedno) sa sakramentom krštenja.

Salašari su izglednom jagnjetu, teletu el ždribetu oko vrata svezali crvenu pantliku koja ga tribala

U zaboravljenom adetu priskakanja vatre sv. Ivana Cvitnjaka (rodendan sv. Ivana Krstitelja 24. VI.) čeljad koja su bila kadra priskakali su vatru, mladi čak skakali kroz nju, da budu zdravi. Za tu priliku matere su dici svrtile crvenu narukvicu od vunice, svezale njim je oko ruke iznad šake. Narukvica je na ruki ostala dok se sama od sebe nije iskidala. (U narodnom virovanju crvena boja je nalik vatri, upućuje na ljubav (crvena ruža), ona digdi je boja boga sriće, života, u kršćanstvu je boja žrtvene krvi Isusa i mučenika, kardinali nose ruvo crvene boje i š njom navišćuju da su spremni dat život za Crkvu itd.).

ŠTO RADE BIVŠE MISSICE

Miss Hrvatske za ovu godinu je... Ta je rečenica izabranim ljepoticama nekad značila ne samo novi automobil nego i potpuno drugačiji život. Bilo da su izabrale uspjeti u poslu ili se pak posvetiti privatnom životu, uvijek su privlačile pozornost javnosti, osobito kada

je to drugo bilo u pitanju. Neke od njih su omiljena meta fotoreportera, dok su druge daleko od svjetla reflektora i svijeta jet seta. No, uvijek je zanimljivo pročitati što rade danas...

Fani Čapalija, 1993.

Miss Europe Fani Čapalija se nakon izbora još neko vrijeme bavila manekenstvom, a onda je došla dugogodišnja veza s nogometašem Hajduka Ivicom Mornarom, te se povukla iz mode. Veza je trajala deset godina, a nakon razvoda 2002.,

Fani se vratila u Split i zajedno sa sestrom okrenula organiziranju natjecanja ljepote.

Ivana Petković, 1999.

Lentom oduzetom Lejli Šehović okitila se Ivana Petković, a nakon najduljega staža u povijesti Izbor za Miss - godinu dana i osam mjeseci - titulu je

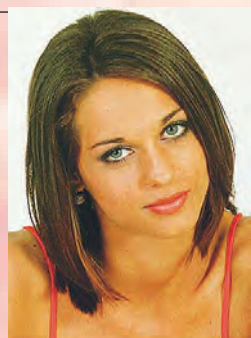
predala Andreji Čupor. Osvojenim sedmim mjestom na londonskom izboru miss svijeta Ivana je dobila krila, pa je odlučila zdušno uploviti u manekenske vode odlaskom u Beč.

Vanja Rupena, 1996.

I dok se većina misica posvetila privatnom životu, rijetke su poradile na svojoj karijeri - i u tome uspjele. Jedna je od njih i Vanja Rupena, koja već godinama gradi uspješnu manekensku karijeru u inozemstvu, u čemu joj je i kruna najljepše zasigurno pomogla.

Branka Bebić, 1994.

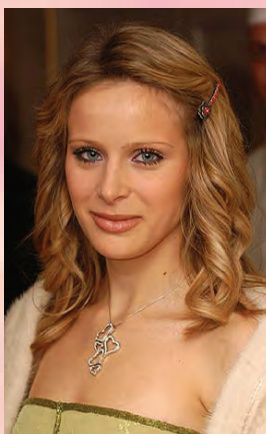
Nakon izbora uslijedila su brojna snimanja, intervjui, odlazak u Južnu Afriku... i toliko željena titula Miss Europe. Zanosna majka i supruga hrvatskoga kinematografskog tajkuna Hrvoja Krstulovića stalno dokazuje kako je još uvijek glavna atrakcija gdje god se pojavi.

Andrea Čupor, 2000.

Misica iz 2000. godine nedavno je prekinula s poduzetnikom Josipom Šelendićem. Kako su revije i manekenstvo prilično neisplativ posao, odlučila se za nešto posve drugačije: radi u marketingu radija Cibone.

Rajna Raguž, 2001.

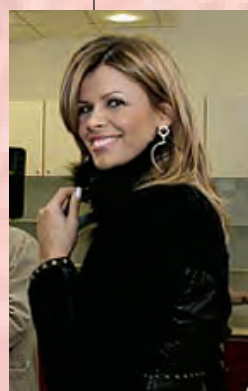
Rajna Raguž s Andreom Čupor na istoj postaji vodi i zajedničku emisiju.

Martina Novosel, 1997.

Sadašnja supruga Ante Todorića vrlo brzo je nakon izbora nestala sa scene i posvetila se majčinstvu. S Antom, sinom najbogatijeg Hrvata Ivice Todorića, ima već dvoje djece.

Maja Cvjetković, 2005.

Atraktivna Maja Cvjetković najljepšom je proglašena prošle godine, a ubrzo nakon osvajanja titule, dogodile su se promjene: ostavila je dečka, preselila se u metropolu i osvojila srce Davora Bienenfelda.

Lejla Šehović, 1998.

Lejla Šehović 1998. ostala je bez lente, a nakon cijele parade povukla se iz javnosti. Sreću je neko vrijeme našla u ljubavi s Dadom Majolijem, bratom naše najuspješnije tenisačice Ive, no brak se poslije pet godina raspao. Posljednjih nekoliko mjeseci često je viđena u društvu popularnog voditelja i glumca Tarika Filipovića. Je li riječ samo o njeznom prijateljstvu ili je to nešto više, pokazat će vrijeme.

Aleksandra Grdić, 2003.

Aleksandra Grdić, proglašena najljepšom 2003. godine, ovih dana muku muči s izmišljenim informacijama. Iako su jedne dnevne novine objavile vijest o njezinoj trudnoći, potkrijevši je izjavom, crnokosa Virovitičanka sve to opovrgava. - Ma sve je izmišljeno. Kada sam sinoć vidjela internetsko izdanje, zaprepastila sam se. Ne znam

zašto je sve to napisano, ali nisam trudna i nemam tajanstvenog dečka - opovrgava Aleksandra, dodajući kako je još savršeno vitka i potpuno posvećena karijeri. Sasvim razumljivo, posebice nakon nemilih događaja kojima je okončala dugogodišnju ljubav s bivšim dečkom Zlatkom Škvarićem, koji je pretukao njezine roditelje.

Anica Martinović, 1995.

Osim što je nagrađena za najljepšu haljinu, koju je radila Matija Vuica, Anica je 1995. godine ponijela titulu prve pratilje miss svijeta. Anica Kovač, rođena Martinović, se 2001. godine udala za hrvatskog nogometnog reprezentativca Roberta Kovača. 2004. je izabrana za najljepšu suprugu nogometaša koji su nastupali na EP-u u Portugalu. Bračni par Kovač se skrasio u Torinu jer Robert igra za Juve, a Anica uglavnom »radi« kao majka.

JUNAKINJA WEB PORTALA

Nina Morić, 29-godišnja hrvatska manekenka, nakon što je odbila sudjelovati u televizijskim emisijama »L'isola dei Famosi« i »Circus«, postala je seksepilna junakinja vatrenim kladioničarima u Italiji, u kojoj živi i gradi uspješnu modnu i televizijsku karijeru.

Tako o našoj manekenki i TV hostesi piše talijanski tjednik »Star TV«. Preljepa Zagrepčanka odbila je poziv Simone Venture da nastupi u reality showu »Otok poznatih« na državnoj televiziji-

skoj postaji RAI-ju i Barbare d' Urso u sličnoj emisiji »Cirkus« na Berlusconijevom Canaleu 5.

»Ne, hvala. Radije ću ostati kod kuće s mojim sinom Carlosom«, izjavila je Nina Morić.

Ta izjava odjeknula je u cijeloj Italiji pa je naša manekenka stekla dodatnu popularnost, koju uživa već nekoliko godina. Međutim, Croata, odnosno Hrvatica, kako je mnogi zovu, postala je ponovno golišava junakinja web portala, i to ljubiteljima on-line igara. Tamo vatrenim kladioničarima pomaže u kladenju i kupnjama. Ne zna se koliki je njezin honorar, ali zasigurno nije mali jer o tome brigu vodi njezin suprug Fabrizio Corona, Sicilijanac, novinar, producent i biznismen.

ŠKARE PRESUDILE IVANI

Iako se uloji u novom filmu o agentu Jamesu Bondu »Casino Royale« veselila više nego ijednoj dosad, Ivana Miličević na kraju je ipak ostala razočarana. Rođena Sarajka pojavila se u 40. nastavku slavnog serijala, u ulozi Valenke, djevojke i

zaštitnice glavnog negativca La Chiffrea, kojeg tumači Mads Mikkelsen, no na kraju su montažerske škare učinile svoje. Scene su s 32-godišnjom Ivanom izbačene, a njezina je uloga svedena tek na kratkotrajno pojavljivanje u atraktivnim odjevnim kreacijama.

No atraktivna brineta ipak se može pohvaliti da je prva Hrvatica koja se pojavljuje u filmu o najpoznatijem tajnom agentu.

ŠTO DALJE OD BOGE MOLJKE

»Da kojim slučajem dođem u ruke psihijatru kao što je Bogo Moljka, vjerojatno bih zbrisao glavom bez obzira. Po prirodi sam miran i povučen tip pa sigurno ne bih raspravljao niti se svađao. Samo bih rekao: 'Hvala i zbogom!'« kaže 38-godišnji zagrebački glumac Filip Nola, koji u humorističnom serijalu Nove TV Naša mala klinika glumi histeričnog i depresivnog dr. Boga Moljku, koji izluđuje pacijente, ali i svoje kolege.

SRPSKO LOBIRANJE ZA HRVATSKE CIGARETE

Stranka G17 Plus u Srbiji lobira za sinterese hrvatske duhanske industrije i Tvornice duhana Rovinj, saznaje Kurir u Vladi Srbije. Čelnici ove stranke otvoreno su se zalagali da srbijansko izaslanstvo potpiše Sporazum o jedinstvenoj zoni slobodne trgovine u jugoistočnoj Europi (CEFTA) iako je on sadržao veoma nepovoljne odredbe za srpsku duhansku industriju.

Njihove planove je međutim, kaže Kurir, pomrsio ministar za ekonomsku suradnju sa inozemstvom Milan Parivodić, koji je odbio potpisati taj sporazum. Potvrdu da čelni ljudi G17 Plus lobiraju za Fabriku duhana Rovinj Kurir je dobio od dobro obaviještenog izvora iz Vlade Srbije koji je rekao kako se za potpisivanje CEFTA sporazuma posebno zalagao bivši ministar poljoprivrede, član G17 Plus, Goran Živkov.

»ČISTAČ« MINSKIH POLJA

Dalibor Mišković (25) iz Vardarca u Baranji, poznatiji pod nadimkom Gender, osumnjičen je za »čišćenje« čak 101 minskog polja. Na žalost, ne onako kako bi to mungosi učinili, nego krajnje neodgovorno. Od rujna prošle godine do studenoga ove godine na području Luča, Branjina Vrha, Baranjskoga Petrova Sela i Darde krao je ploče za označavanje minskih područja, navode u PU osječko-baranjskoj. Ujedno mu se na teret stavlja krađa triju prometnih znakova između Kneževih Vinograda i Belišća, krađa 1200 metara električnog kabela sa sustava za natanjanje na Poljoprivredi Mirkovac te 75 metara kabela u Švajcarnici.

SRETNI I ZBRINUTI

Na pitanje kako izgledaju njeni slučajni susreti s bivšim mužem, nedavno razvedena pjevačica Ivana Banfić odgovara:

»Civilizirano. Pa tako smo se i razišli. Bez svađe i natezanja oko imovine. Meni su

ostali kućni ljubimci: dva psa-pudlica stara 17,5 godina i bokserica kojoj je 11 godina – zec, četiri papige i ribice. Još kao dijete obožavala sam životinje i ni danas ne bih mogla zamisliti život bez njih, a kad sam na putu za njih se pobrinu moja mama Biserka, tata Ivica ili brat Neven. Dakle, svi smo sretni i zbrinuti.«

Predstava »Fritzspiel«, u izvedbi ansambla Drame na srpskom jeziku subotičkog Narodnog kazališta

Krležina drama na meniju povijesno-kazališne kuhinje

U izvedbi Kulinarskog kazališta, Krležini »Gospoda Glembajevi« publici su servirani na više načina - od grčke, elizabetinske i klasicističke tragedije, preko komedije dell' arte, opere, baleta i neverbalnog teatra, sve do televizijske novele

»Fritz«, odnosno ime kojim su hrvatskoga književnika *Miroslava Krležu* smjeli oslovljavati samo prisni prijatelji, i »spiel«, što na njemačkom znači »igra« (ujedno i kazališni tekst), dvije su riječi koje tvoreći naziv komada »Fritzspiel« *Borisa Senkera*, umnogome objašnjavaju i samu suštinu ovog dramskog teksta. Naime, Krleža,

odnosno njegov dramski klasik »Gospoda Glembajevi«, u Senkerovom poigravanju postaju osnovom za mnogobrojne varijacije u različitim kazališnim stilovima, kojima se nastoji pokazati kako ova drama slično funkcionira u različitim kazališnim epohama, a njezini likovi nalikuju onima iz poznatih djela u povijesti drame.

KULINARSKO KAZALIŠTE: U izvedbi takozvanog Kulinarskog kazališta, poznata tročinka o propasti patricijske obitelji publici je servirana na više načina - od grčke, elizabetinske i klasicističke tragedije, preko komedije dell' arte, nušićevske lakrdije, suvremenih formi opere, baleta i neverbalnog teatra, sve do televizijske novele. U oslanjanju na poznate priče iz povijesti drame, a pritom ne bježeći od osnovne teme Krležina predloška, predstava na meniju - među aperitivom, predjelima, glavnim jelima, desertom, pa čak i digestivom - kao posebno zanimljive nudi tzv. specijalitete balkanske i panonske kuhinje, odnosno dijelove napisane po uzoru na *Nušićevu* »Ožalošćenu porodicu«, te po receptu mladog *Krleže*, kako je napisao »Kraljevo«. Inače, kod »Fritzspiela« je u ranijom postavci (u produkciji Istarskoga narodnog kazališta iz Pule i zagrebačkog »Epilog teatra«) postojala opcija po kojoj je publika s programajelovnika mogla birati ono što od ponudjenog želi gledati, koja će, kao na premijeri, a tako i ubuduće, u verziji subotičkog kazališta izostatiti.

SATIRIČNI ELEMENTI: Premda ju odli-

kuje kabaretska razigranost, satirične elemente i angažiranost predstave (ne nužno) možemo pronaći promatranjem Glembajevih kao, suvremeno rečeno, tajkunske obitelji (svoj uspon do uglednih industrijalaca i bankara započinju ukradenim crkvenim srebrom), kakva se javlja u svim, a ponajprije u ovakvim poput našeg, tranzicijskim društvima.

Ansambl je, čini se, dobro podnio sve izazove koje komad nudi; iznoseći ove svojevrsne stilske vježbe glumci bez većih problema mijenjaju načine glume, te povremeno preuzimaju uloge plesača i pjevača. Valja istaknuti i njihovo dobro vladanje jezikom, budući da ovu, glumački posve zahtjevnju predstavu, igraju na hrvatskom jeziku. U predstavi igraju: *Đorđe Simić* (Leone), *Suzana Vuković* (Barunica Castelli), *Jelena Mihajlović* (Sestra Angelika), *Jovan Ristovski* (Naci Glembay), *Vladimir Grbić* (Puba), *Miloš Stanković* (Silberbrandt) i *Ivana Fotez* (Fanika). Kao i u slučaju praiizvedbe teksta, »Fritzspiel« je i ovoga puta postavio redatelj *Robert Raponja*, kojemu je ovo nakon »Ptičica« drugo gostovanje u subotičkom Narodnom kazalištu. On ujedno potpisuje i mahom jednostavnu i nužno funkcionalnu scenografiju, u kojoj se ističe element videaprojekcija na velikom platnu u pozadini scene koje u pojedinim dijelovima prate dešavanja na pozornici. Za kostimografiju je bila zadužena *Dragica Pavlović*, za koreografiju *Dalija Aćin*, a glazbu potpisuje *Arinka Šegando*.

D. Bašić Palković

HUK »Lajčo Budanović« gostovao u Gunji

Na poziv KUD-a »Graničar«, članovi Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne protekloga su vikenda boravili u mjestu Gunja, u Republici Hrvatskoj. Riječ je o uzvratnom posjetu, s obzirom da je društvo iz Gunje prethodno gostovalo na manifestaciji »Mladost pleše«, koja je u Maloj Bosni održana u rujnu.

Prigodom posjeta Gunji, u subotu 18. studenoga, članovi dječje i starije folkorne skupine HUK-a »Lajčo Budanović« predstavili su se tamošnjoj publici, nastupivši na manifestaciji pod nazivom »Katarinsko veče 2006.«. Tijekom večeri, na kojoj su nastupili i plesači domaćeg Društva, folklorci iz Male Bosne izveli su četiri koreografije, među ostalim, bunjevačke i banatske plesove.

Godišnji koncerti folkloraca HKC »Bunjevačko kolo«

Godišnji koncert Ansambla narodnih plesova i pjesama HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, pod nazivom »Dobar večer draga grličice«, održat će se sutra, u subotu 25. studenoga, u Velikoj dvorani Centra. Ulaznice se mogu nabaviti u prostorijama Centra, po cijeni od 300 dinara.

Dječji ansambl folklornog odjela istoga Centra, godišnji koncert održat će u nedjelju, 3. prosinca, u Dvorani sportova u Subotici. Ulaznice za ovaj koncert mogu se u pretprodaji nabaviti u uredu HKC »Bunjevačko kolo«, po cijeni od 200 dinara.

Početak oba koncerta je u 19 i 30 sati.

Godišnji koncert HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta

U prigodi proslave 60-te obljetnice od osnutka, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta, u nedjelju 26. studenoga, u Domu kulture u Tavankutu organizira Godišnji koncert. Na koncertu će nastupiti tri skupine folklor (najmlađa, srednja i reprezentativna) te Tamburaški orkestar. Početak je u 19 sati.

»Šokačko veče« u Sonti

U subotu, 25. studenoga, u velikoj sali Doma kulture u Sonti, Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« će po peti put za redom organizirati sad već tradicionalnu manifestaciju folklornog i tamburaškog pučkog stvaralaštva »Šokačko veče 2006.«. Bogat program, uz sudjelovanje folklornih, tamburaških i pjevačkih skupina iz Vojvodine, Hrvatske i Mađarske, početak je u 19 sati, a ulaznice, po cijeni od 100 dinara, mogu se kupiti kod *Antuna Jakšića Čade*, dok će se na dan manifestacije prodavati na blagajni Doma kulture.

I. A.

Otvorenje novoizgrađenog objekta HKPD »Matija Gubec« u Rumi

Svečanost u povodu otvorenja novoizgrađenog objekta HKPD »Matija Gubec« iz Rume bit će održana u subotu, 25. studenoga. Novoizgrađeni se objekt nalazi u dvorištu Društva na adresi Glavna 247. Početak je u 19 sati.

»Tkanje i vezovi« prikazani u Vinkovcima

Utorak, 21. studenoga, u Gradskom muzeju u Vinkovcima održana je projekcija dokumentarnog filma »Tkanje i vezovi« autora *Rajka Ljubića* i *Grge Piukovića*.

Film koji je posvećen izradi materijala za tkanine, kao i tradicijskim načinima izrade tkanja i vezova među Hrvatima Bunjevcima u subotičkom kraju, bio je veoma toplo primljen od vinkovačke publike. Dobrom prijemu filma osobito je pogodovao ambijent dvorane stalnog postava Etnografskog muzeja, u kojem je projekcija održana. U nebrojenim vitrinama i u »Šokačkoj sobi« gotovo isti predmeti kao i na filmu svjedočili su o zajedničkoj kulturi i istim korijenima naroda s lijeve i desne strane Dunava.

Monografiju vezanu uz film »Mili rode čuvaj blago svoje« predstavio je *vlč. Andrija Kopilović*, ispred Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« koji je izdavač monografije, a o filmu je govorio redatelj *Rajko Ljubić*.

U subotičkom izaslanstvu bili su i *vlč. Andrija Anišić*, *Grgo Piuković*, *Jelica Piuković* i *Grgo Kujundžić*.

Domaćin ove prezentacije bio je *Silvio Jergović* u ime Hrvatske matice iseljenika – podružnice Vukovar, a u organizaciji su sudjelovali i ogranak Matice hrvatske Vinkovci i Gradski muzej Vinkovci.

N. V.

Dramska sekcija HKUD »Vladimir Nazor«

Odrastanje uz glumu i druženje

Agneza Šeremešić, Bojana Jozić, Dejana Jakšić, Lea Jevtić i Damir Šeremešić aktivni su u sekciji od njezina osnutka 2000. godine, pa do danas

Dramska sekcija pri HKUD »Vladimir Nazor«, koju vodi *Marija Šeremešić*, broji dvadeset i tri člana od šest do pedeset godina starosti. Ove je godine sekcija pripremila tri nove predstave. Prošloga vikenda, 18. studenoga, predstava »Idi mi dođi mi« igrana je u mjestu Gunjavci, u Općini Rešetari u Republici Hrvatskoj, a već sljedećeg dana, po treći put, odigrana je pred somborskom publikom. Ove godine igran je i »Bijeli jelen« na Braču, te jednočinka »Zmija Jela« na Danima Balinta Vujkova u Subotici.

Dramska sekcija sudjelovat će i na završnoj manifestaciji obilježavanja 70. obljetnice HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru. Isječci iz tri predstave bit će prikazani 2. prosinca u večernjim satima u Hrvatskom domu, a recitatori pripremaju recital za Svečanu akademiju Društva, koja će se održati istoga dana, ali u Velikoj dvorani Skupštine općine Sombor.

DRUŽENJE I SMIJEH: *Agneza Šeremešić, Bojana Jozić, Dejana Jakšić, Lea Jevtić i Damir Šeremešić* su od prvoga dana osnivanja pa do danas aktivni u Dramskoj sekciji koja je osnovana 2000. godine. U ovu sekciju sve su došle na poziv njihove tadašnje učiteljice Marije Šeremešić dok se Damir priključio, kako

kaže Marija, »po naredbi« kako bi »pokrio« muške uloge, budući da muških članova uvijek manjka.

Agneza Šeremešić je prvu ulogu imala u predstavi »Meldovanje« u kojoj je glumila snašu, a zatim je slijedila uloga u predstavi »Kako su nastale ružne riči« i mnoge druge.

»U sekciji sam prije svega zbog druženja, a tu sam upoznala i svog sadašnjeg supruga Damira«, kaže Agneza, krojačica po struci, sada već uposlena u krojačkome salonu. No, i pokraj obveza na poslu i dalje nalazi vremena za angažman u sekciji te trenutačno uvježbava ulogu za predstavu »Idi mi dođi mi« gdje glumi novu mladu. Osim u dramskoj sekciji Agneza je plesala u folkloru i svirala tamburu kontru u Tamburaškom orkestru somborskog Društva.

Bojana Jozić, koja trenutačno pohađa četvrti razred srednje Tehničke škole prvu je ulogu u sekciji imala u predstavi »Ivica i Marica na naš način«. Svakog ponedjeljka i srijede sudjeluje u pripremanju predstava što joj je, kaže, omiljena razonoda, odmor od škole i učenja. Aktivna je i u radu recitatorske sekcije gdje vodi konferansu na različitim programima u Hrvatskome domu. Redovita je sudionica i pokrajinske smotre recitatora na hrvatskome jeziku u Subotici gdje

Sve predstave su na ikavici:
Marija Šeremešić

je osvojila nagrade. »Nastavit ću i dalje sudjelovati u radu sekcije jer radimo uvijek nešto novo, družimo se i dobro zabavljamo osobito kad dobro prođe predstava«, kaže Bojana.

MOTIV ZA RAD: Deana Jakšić pohađa osmi razred OŠ »Bratstvo-Jedinstvo«. Već u II. razredu krenula je na natjecanja recitatora i poslije toga je došla i Dramska sekcija. Glumila je Maricu u predstavi »Ivica i Marica na naš način« i kako kaže »skakala je od sreće poslije prve predstave.« Svaki put kad izađe na scenu, kaže, srce joj je puno. »Radujem se tome što vidim publiku i što publika vidi mene. Naša je publika super, smije se, pljeska i daje nam motiva da daš sve od sebe«, kaže Deana koja sudjeluje već četiri godine na Smotri recitatora u Subotici i četiri puta je osvajala nagradno putovanje u Osijek. Osim recitiranja na hrvatskom jeziku, odlično joj ide i recitiranje na srpskom jeziku pa tako predstavlja svoju školu na natjecanjima.

Lea Jevtić, je Deanina školska kolegica i također je došla u Dramsku sekciju na poziv tadašnje učiteljice pa joj je prva predstava isto bila »Ivica i Marica na naš način«. Kaže kako se i danas spominje ta predstava kao i predstava »Igramo se kazališta«. Trenutačno igra Guska Gagarila u predstavi koja će se održati u povodu obljetnice Društva. »Obožavam glumiti i želim postati glumica«, kaže Lea, te dodaje kako voli i slikati, a voli i zabave, tulum, glazbu. Osobito joj se svidjelo gostovanje s predstavom »Bijeli jelen« na hrvatskom otoku Braču. Poput svojih kolegica i ona kaže kako i dalje namjerava ostati aktivna članica u Dramskoj sekciji gdje joj se najviše sviđa »druženje i smijeh na probama«.

J.D.

Od prvoga dana u Dramskoj sekciji

U ponedjeljak počeli »Dani Matice hrvatske u Bačkoj«, u okviru kojih će do 31. prosinca biti priređeno niz kulturnih programa

Povezivanje umjetnika s ciljem promicanja kulture

Koncert tamburaške glazbe, predstavljanje ogranka Matice hrvatske iz Osijeka, osječkih književnika i časopisa »Književna revija«, te u srijedu otvorena izložba akvarela, uvod su programa ove manifestacije koja se održava u Subotici i Somboru

Koncertom Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*, uz koji su nastupili i vokalni solisti *Antun Letić - Nune*, *Josip Francišković* i *Antonija Piuković*, u ponedjeljak 20. studenoga počeli su »Dani Matice hrvatske u Bačkoj«, u okviru kojih će do 31. prosinca u Subotici i Somboru biti priređen niz književnih i likovnih programa.

Otvarajući ovu manifestaciju, ispred organizatora - ogranka Matice hrvatske u Subotici - nazočnima u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici, obratio se predsjednik *Stipan Stantić*, koji je podsjetio kako je ogranak još od osnutka 1995. godine (tada još kao Bunjevačka matica) nastojao djelovati na promicanju kulture na ovim prostorima.

»Dani Matice nisu samo dani ogranka u Subotici nego i dani kulture hrvatske zajednice u Vojvodini, konačno održavaju se i u Somboru. Iako smo željeli da budu i u drugim mjestima, za to ćemo morati sačekati drugu prigodu, jer želje su jedno, a mogućnosti drugo«, naglasio je Stantić.

PREDSTAVLJANE OSJEČANA: Budući da je manifestacija ove godine u znaku suradnje dvaju gradova i ogranka Matice hrvatske - Osijeka i Subotice, u utorak, 21. studenoga, u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici održano je predstavljanje osječkog ogranka Matice hrvatske o čijem je radu govorila predsjednica ogranka *Helena Sablić Tomić*. U okviru večeri subotičkoj su se publici predstavila i dva osječka književnika *prof. dr. Bogdan Mesinger* koji je čitao ulomke iz dvije svoje knjige pjesama, te tajnik osječkog ogranka Matice hrvatske *Josip Cvenić*, koji je pokraj čitanja pjesama iz

Predstavljanje ogranka Matice hrvatske iz Osijeka

još neobjavljene zbirke, u svojstvu urednika ujedno i predstavio časopis »Književna revija«. Predstavnici dvaju ogranka ovom su se prigodom dogovorili o budućoj suradnji, čemu će u narednom razdoblju, kako je istaknuto, pridonijeti još intenzivniji međusobni susreti.

U dosadašnjem tijeku Dana, a kako je najavljeno, u srijedu 22. studenoga, u vestibulu Gradske kuće otvorena je i izložba akvarela *Vladimira Džanka*, likovnog umjetnika iz Osijeka.

biblioteci Nakladnog zavoda Matice hrvatske, ovom prigodom govorit će *prof. dr. sc. Ivo Pranjković*; izabrane će tekstove interpretirati *Joško Ševo*, a program će voditi *Ivan Janjić*. U ponedjeljak, 27. studenoga, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici (19 i 30 sati) o značaju rukopisa »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« *dr. Matije Evetovića*, govorit će ravnatelj Povijesnog arhiva u Subotici *Stevan Mačković* i književnik *Milovan Miković*. U idući petak, 1. prosinca,

Potpورا održavanju manifestacije

Održavanje »Dana Matice hrvatske u Bačkoj«, uz riječi potpore, u svojim dopisima pozdravili su potpredsjednik Matice hrvatske u Zagrebu *Stjepan Sučić*, kao i član Predsjedništva ogranka u Subotici, književnik *Lazar Merković*.

DALJNI PROGRAM: Program se nastavlja u subotu 25. studenoga, predstavljanjem biblioteke »Stoljeća hrvatske književnosti« u prostorijama HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru, s početkom u 20 sati. O spomenutoj

također u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici (19 i 30 sati) na programu je književna večer *Jasne Mehvinger* i *Petka Vojnića Purčara*, na kojoj će govoriti *dr. sc. Zoran Đerić* i *Jovan Zivlak*.

U nastavku manifestacije, o čemu ćete dodatno biti obaviješteni na stranicama našeg tjednika, u petak, 8. prosinca, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici, bit će priređena večer posvećena književnom djelu *Lazara Merkovića*. Također, u ponedjeljak, 11. prosinca, u Gradskom muzeju u Subotici bit će otvorena izložba »Pozdrav iz Osijeka - Osijek na starim razglednicama«.

D. B. P.

Nastup Subotičkog tamburaškog orkestra na otvorenju Dana

Veterani folklora poklonili koncert svome gradu

Jednom naučeno, nikad zaboravljeno

*Organizator i nositelj programa bio je HKC »Bunjevačko kolo«, gdje se i održao ovaj koncert *
Pokraj domaćina nastupili su veterani KUD »Aleksandrovo« iz Subotice,
KUD »Jedinstvo-egység« iz Bajmoka i OKUD »Mladost« iz Subotice*

Veterani HKC »Bunjevačko kolo«

U nedjelju 19. studenoga, treći put zaredom okupili su se veterani folklora grada Subotice. Koncert, koji nosi naziv »Između uvijek i nikad«, poklonili su gradu i svojoj vjernoj publici, koja ih je pratila dugi niz godina.

Ove godine organizator i nositelj programa bio je HKC »Bunjevačko kolo«, gdje se i održao ovaj koncert.

»Prije tri godine rodila se ideja da se veterani folklora grada Subotice jednom godišnje susretnu i prirede jedan zajednički koncert. Ovakvi koncerti zahtijevaju puno odricanja i žrtava, jer je većina izvođača izvan kondicije, a naravno, svi su i sa životnim obvezama. Svake godine se mijenja domaćin, koji je ujedno i nositelj programa, a na koncertu ima mogućnost nazočne upoznati s radom svoga društva«, rekao je Davor Dulić, umjetnički voditelj folklornog odjela ovoga Centra.

Pokraj domaćina nastupili su veterani KUD »Aleksandrovo« iz Subotice, koji su se predstavili s plesovima iz Bosne »Tešanka« i

plesovima iz Banata »Momačko nadigravanje«, čiji je koreograf Mihajlo Takač-Čombe. KUD »Jedinstvo-egység« iz Bajmoka predstavilo se s dvije točke – mađarskim i bunjevačkim plesovima, koreografa Antala Poljaka. Veterani OKUD »Mladost« iz Subotice, predstavili su se Vlaškim plesovima i »Makedonijom« koreografa Dragomira Vukovića Kljace, dok su se domaćini predstavili s pet koreografija: šokačkim ples-

vima – koreografa Ivana Pešuta, rusinskim plesovima, čiji je koreograf Silvestar Gaća, plesovima iz Makedonije Dese Dorđević, te koreografijom »Trojno« – čobansko nadigravanje – Dobrivoja Putnika i »Bunjevačkim momačkim kolom« koreografa Stevana Tonkovića-Pipuša.

U sklopu programa nazočni su upoznati s radom i poviješću HKC »Bunjevačko kolo«, a osobito s ansamblom narodnih plesova i pje-

sama ovoga Centra.

Iako je ovaj koncert okupio nekoliko veterana folklora, koji su se odazvali i nastupili, okupili su i svoju vjernu publiku, u kojoj je zasigurno bilo još veterana koji se ove godine nisu uključili u program. No, pokraj ustaljene publike, tu je bila i nova publika, novi naraštaji, djeca, koja su s radošću i ushićenjem pratila nastup svojih roditelja.

Željka Vukov

Veterani OKUD »Mladost«

Održana prva Godišnja skupština HKUPD »Stanislav Preprek«

Sumiranje rada u protekloj godini

Podnijeto izvješće o radu i financijama u proteklih godinu dana *
U okviru Skupštine priređen i kulturno-umjetnički program

Stihove kazivale:
Marija Vučincin i Marija Rimar

U subotu 18. studenoga, Hrvatsko kulturno-umjetničko-prosvjetno društvo »Stanislav Preprek« iz Novog Sada održalo je svoju prvu Godišnju skupštinu, u dvorani slovačkog KUD-a »Šafarik«. Ovom značajnom događaju, ne samo za sam HKUPD »Stanislav Preprek« već i za zajednicu, budući da je poslije 60 godina ponovno okupljen u velikom broju hrvatski nacionalni korpus u Novom Sadu, uz potporu prijatelja ostalih nacionalnosti koje žive u Novom Sadu odnosno Vojvodini, nazočili su i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš*, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, župnik crkve Imena Marijina (novosadske Katedrale) *Goran Jovićić*, član gradskog Savjeta za nacionalne manjine *Branko Pereža*, predsjednik Savjeta MZ Petrovaradin *Petar Mudri*, te gosti iz Vinkovaca s predsjednikom Udruge bačkih Hrvata u RH, *Zdenkom Bundićem*.

Na početku formalnog dijela Skupštine potpredsjednica Društva *Dragana Popov* pozvala je nazočne minutom šutnje odati počast uvaženom članu hrvatske zajednice *Franji Vujkovu*.

POTPORA DRUŠTVU: Obraćajući se nazočnima, generalni konzul *Davor Vidiš* dao je podršku Društvu te izrazio zadovoljstvo zbog velikog broja nazočnih i poželio uspješan rad kako na Skupštini tako i u narednom periodu, dok je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* i ukazao na mogućnost proširenja članstva budući da je na proteklim izborima u Novom Sadu oko 900 ljudi dalo podršku jedinoj hrvatskoj političkoj partiji u Vojvodini. Par riječi kazao je i predsjednik MZ Petrovaradin *Petar Mudri*, prisjećajući se školskih dana u vrijeme dok je *Stanislav Preprek* bio uposlen u knjižnici

koju je *Mudri*, tada školarac u ondašnjoj OŠ »*Vladimir Nazor*«, redovito posjećivao, kao i susreta s njim, ističući koliko je *Preprek* bio veliki ljubitelj, poznavatelj i poštovatelj knjige.

SKUPŠTINA: Tijekom radnog dijela Skupštine nakon utvrđenog kvoruma, na prvoj točki dnevnog reda izabrano je radno predsjedništvo Skupštine u sastavu: predsjednik *Marjan Piljić*, potpredsjednik *Vladimir Vučincin* i zapisničarka *Dragana Duvnjak*, što je većinom glasova prihvaćeno. Druga točka dnevnog reda bila je posvećena smjeni starih i izboru nova tri člana Predsjedništva Društva budući da su se osnivači i članovi Predsjedništva, *Branka Dačević*, *Mića Čičovac* i *Danijela Čičovac* uslijed razmimoilaženja u stajalištima s ostalim članovima Predsjedništva, isključili iz rada tog tijela. Njihova smjena je većinom glasova prihvaćena, a prijedlozi za nove članove: *Mladen Nikšić*, *Dragica Ramljak* i *Jelisaveta Buljovčić Vučetić*, prihvaćeni su većinom glasova.

IZVJEŠĆE O RADU: Izvješće o radu Društva za proteklu godinu prezentirala je *Dragana Popov*, istaknuvši osnutak i aktivnosti sekcija i klubova pri Društvu. Pokraj članstva literarne sekcije u Zavodu za kulturu Vojvodine (ZKV)

čime se prvi put u povijesti ZKV-a čuje hrvatski jezik i čita hrvatska riječ, te mogućnosti pokretanja Škole hrvatskog jezika u suradnji s HNV-om, *Popov* je istaknula rad dramske sekcije na kazališnoj predstavi »*Atentatori*« i osnutak Kluba mladih kao mjesta kroz koje će mlađa populacija imati mogućnost artikulirati rad. *Popov* je podnijela i financijsko izvješće za proteklu poresku godinu, koje je prihvaćeno većinom glasova. Nakon radnog djela skupštine, predsjednica Društva *Zdenka Popov* uručila je zahvalnicu profesoru *Đuri Rajkoviću* za očuvanje glazbenog i literarnog naslijeđa stvaraoca čije ime baštinimo.

Kako Skupština ne bi protekla samo u radnom ozračju, Društvo je upriličilo kulturno-umjetnički program u kojemu su pokraj recitatora, članova Društva – *Marijana Sabljaka*, *Mladena Nikšića*, *Marije Rimar* i *Marije Vučincin*, sudjevali i gosti, židovski mješoviti zbor »*Hašira*«, tamburaški sastav iz Iloka »*Srijemačko srce*« i mješoviti zbor »*Ison*« u čijem su sastavu i članovi HKUPD »*Stanislav Preprek*«. Prvu Godišnju skupštinu HKUPD »*Stanislav Preprek*«, osim ovoga tjednika, popratili su i lokalna televizijska postaja Kanal 9 i »*Gradanski list*«.

N. V.

Broj gostiju nadmašio očekivanja

HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina sudjelovalo na smotri pjevačkih zborova u Županji

Nastup donio i nova poznanstva

U prošli petak, 17. studenoga, u Županji je održana Smotra pjevačkih zborova, na kojoj je nastupio i pjevački zbor HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina.

Ove večeri, koja je priređena u dvorani KUD-a »Kristal – Sladorana«, nazočnima se obratio i predsjednik HKPD »Jelačić« Petar

– Mješoviti pjevački zbor (MPZ) KUD-a »Kristal – Sladorana« iz Županje. Otpjevali su »Cantate Domino«, potom »Kog ste vidjeli pastiri« od F. Lederera i na koncu od autora I. Badurina, F. Bilić, A. Baša »Da te mogu pismom zvati« (solist Damir Juzbašić).

Drugi su nastupili MPZ KUD-

Markulina »Panis Angelicus«, zatim od autora M. Poklepovića »Majko naša« i od Josipa Kaplana »Lepo naše ravno polje«. HKPD »Tomislav« iz Cernika predstavio se sa skladbom »Čizme Moje« od Dubravka Šefa, zatim s »Piva klapa ispo'volta« od Zvonimira Slavičeka i od Branka Starca »Daj Kato«.

draga«, (solist Miroslav Klačnja). Zatim su izveli kratke fragmente iz »Petrovaradinske svite« autora Stanislava Prepreka i na koncu od Nikole Miroševića »Da li znaš«.

Iz Nove Gradiške pristigao je zbor HPD-a »Graničar«, koji je izveo četiri skladbe i to »Novi svijet« A. Dvoraka, »Uns're kleine nachtmusic« od W. A. Mozarta, »Galeb i ja« od Zdenka Runjića i »Daj Kato« autora Branka Starca. Na koncu se predstavilo i posljednje društvo i to MPZ HORKUD-a »Golub« iz Bjelovara, sa također četiri izvedbe, »Ave Maria« od Ivana pl. Zajca, narodnom »Lepo naše ravno polje«, »Ča je more« od Ivana Matetića Ronjgova i »Čardaš« E. Cosettoa.

Nakon nastupa zborova, na pozornicu je izašao tamburaški sastav KUD-a »Kristal – Sladorana«, koji je goste i publiku zabavljao do kasno u noć. Gosti su ovo druženje iskoristili za međusobno upoznavanje, pa su se tako predstavnici HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina dogovorili o suradnji s HPD-om »Graničar« iz Nove Gradiške i sa HORKUD-om »Golub« iz Bjelovara.

I. K.

Barbek, koji se zahvalio domaćinima na pozivu, te s njima ujedno i razmijenio prigodne darove. Nakon kraćeg predstavljanja svih sudionika, prvi su nastupili domaćini

a »Graničar« iz Garešnice. Predstavili su se skladbom »Hvalite Gospoda« autora Vlade Sunka; solistica Ivana Gereci izvela je i drugu skladbu od Domagoja

Četvrti po redu nastupili su MZ HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina. Prvo su se predstavili sa »Glasna jasna« Ivana pl. Zajca, potom Ilije Okrugića – Sremca »Jel bolje braćo

Najava godišnjih koncerata folkloraca HKC »Bunjevačko kolo«

Pregled ovogodišnjeg rada

Članovi ovoga ansambla i ove godine spremaju iznenađenje za svoju publiku, a to je premijerno izvođenje nekoliko koreografija

Ansambl narodnih plesova i pjesama HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice i ove godine priprema svoje godišnje koncerte. U odnosu na prijašnje godine njihov prvi reprezentativni ansambl održat će samo jedan koncert, a na programu, koji će se održati u dvorani Centra u subotu 25. studenoga, naći će se osamnaest točaka. Kako je i uobičajeno članovi ovoga ansambla i ove godine spremaju iznenađenje za svoju publiku, a to je premijer-

no izvođenje nekoliko koreografija. »Specifičnost koja nas očekuje na ovome koncertu je to što će na njemu biti nazočna komisija CIOFF-ove udruge. CIOFF je velika, svjetska obitelj folklorista, ta je udruga u koje su uključeni najbolji svjetski folklorni ansambli. Ako zadovoljimo njihove kriterije i mi bismo mogli postati član te velike obitelji. Sigurno je da ćemo dati sve od sebe da zadovoljimo njihove kriterije, a svakako da to bude i na zadovoljstvo naše publike«,

rekao je Davor Dulić, umjetnički voditelj Ansambla narodnih plesova i pjesama.

Samo tjedan dana kasnije, 3. prosinca, u Dvorani sportova u Subotici održat će se godišnji koncert dječjeg ansambla na kojem će nastupiti oko 350 djece. Na programu će se naći zanimljive koreografije koje su prilagođene djeci, njihovim sposobnostima i uzrastu. »Već nekoliko godine radimo dječji program po uzrastu i mogućnostima, te djeca igraju one

koreografije za koje su sazreli. S djecom se radi na drugačiji, njima jednostavniji način, pedagoškim pristupom. Pokraj folklorista s njima radimo i pjevanje i sviranje, tako da djeca kod nas dobivaju puno više od običnog folklorista« kaže Dulić. Članovi dječjeg ansambla pozivaju roditelje i djecu, svoje vršnjake, koji nisu uključeni u rad ovoga odjela, da dođu i pogledaju što su oni naučili.

Ž. Vukov

jalni da i pored smrtno ozbiljnosti svih sugovornika (glavno Koenovo oružje) publika ne može doći do daha od smijeha. Kako se u filmu kroz razgovore iznose mnoge netočne informacije i čak uvredljive izjave na račun Kazahstana, Amerike, Židova, žena, homoseksualaca itd., film je naišao na brojne osude, a čak je i zabranjen u Rusiji.

KOMEDIJA: S druge strane, kritika je oduševljeno dočekala film, shvativši Koenov humor, uz hvalospjeve koji niču ne sve strane. Kako sam Koen kaže: »Kako je on (Borat) sam antisemita, on dozvoljava drugim ljudima da spuste gard i otkriju sopstvene predrasude, bez obzira na to je li u pitanju antisemitizam ili prihvatanje antisemitizma« i nastavlja, »šala nije na račun Kazahstana, šala je na račun onih koji vjeru-

»Borat, kulturno proučavanje Amerike za dobrobit slavne nacije Kazahstana«

Rijetko svijetla točka moderne komedije

Iako je naišao na brojne osude, a čak je i zabranjen u Rusiji, kritika je oduševljeno dočekala film, shvativši Koenov humor, uz hvalospjeve koji niču ne sve strane

Sacha Baron Cohen je jedan od najboljih komičara danas, ako ne i najbolji. Ne brinite ako vam ovo ime ne zvuči poznato (možda se malo i možete zabrinuti), jer sigurno ste čuli barem za jedan od njegovih tri alter ega: Bruno, Borat i Ali G. Predmet ovog teksta je film »Borat, kulturno proučavanje Amerike za dobrobit slavne nacije Kazahstana« iz čega zaključujete da ćete saznati ponešto o Boratu, a koga zanimaju druga dvojica (a trebalo bi svakog da zanimaju), neka potraži informacije na internetu.

Borat Sagdiyev je nastao na osnovu jednog ranijeg Baronovog lika, albanskog TV novinara po imenu Kristo, a moguće je i pod utjecajem Mahira, stvarnog novinara iz Turske, čovjeka koji je uz pomoć interneta postao poznat širom svijeta i stekao obožavaoce kao što su *Madonna*, *Bill Gates* i slične slavne ličnosti. Borat se redovno pojavljivao u šou programu *Sache Barona Cohena* »Da Ali G. Show«, uz skečeve zasnovane na Boratovom ekscenarnom ponašanju i reakcijama pojedinaca u njegovoj blizini koji nisu znali o čemu se radi. Kako je šou imao velikog uspjeha u Britaniji, a kasnije i širom svijeta, popularnost Borata je narasla do te mjere da su mu hollywoodski moćnici odobrili dugometražni dokumentarni film.

KOENOV HUMOR: Film »Borat, kulturno proučavanje Amerike za dobrobit slavne nacije Kazahstana« nije klasični dokumentarac, on je »mockumentary« – dokumentarni film koji ima iscenirane i često do tančina izrežirane dijelove za koje se tvrdi da su realni dokumentarni snimci što se »potvrđuje« stilom snimanja. Film je snimljen besprijekorno i preporučljivo je gledanje u kinu iako nema specijalnih efekata ili masovnih scena, naprotiv sve je vrlo komorno i tehnički »loše urađeno«. Ipak teško da će vam Divx ili DVD približiti senzibilitet filma koji je ostvaren. U filmu Borat Sagdiyev, novinar iz Kazahstana, dolazi u S. A. D. kako bi istražio način življenja u Americi. U hotelu u New Yorku gledajući »Čuvare plaže« Borat se zaljubljuje u C. J. Parker (*Pamela Anderson*) i kupuje kombi kako bi otišao do Laja i oženio je na tradicionalni kazahtanski način. Na svom putu on susreće mnoge ljude i suprotstavlja njegovu kulturološku pozadinu njihovoj.

Tako dolazi u »sukob« s društvom veterana feminizma, hip-hop ekipom iz geta, raznim političarima, ali i gomilom drugih ljudi koje susreće na ulici. Njegovi intervjui ili neformalni razgovori su do te mjere geni-

ju da Kazahstan kakav ja opisujem može da postoji.« Čini se da što više kontraverze Borat izaziva, publika ga sve više voli, tako da je već tri nedjelje film prvi na box office listama širom Amerike. Po mnogima (kao i po autoru ovog teksta), Koenu se smiješi Oscar na što je Borat izjavio: »Ako osvojim Oscara staviću ga pored nagrade koju sam dobio na Centralnoazijskim igrama za gađanje Roma kamenjem s 200 metara«. O samom filmu i nije mnogo rečeno, ali i nema potrebe. Važno je da ste bar malo osjetili ukus prefinjene i istovremeno vulgarne, genijalne i mediokritetske komedije u ovom lijepo strukturiranom dokumentarnom filmu, a ostalo će vam reći Borat.

M. Šokčić

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (134.)

Nastanak suverene Hrvatske

*Novi višestranački Sabor zasjedao je prvi put 30. svibnja 1990. godine *
Za predsjednika Sabora izabran je Žarko Domljan, za predsjednika Vlade Stipe Mesić,
a za predsjednika Predsjedništva Hrvatske Sabor je imenovao Franju Tuđmana*

Piše: Zdenko Samaržija

Hrvatski su političari u 20. stoljeću više puta pokušavali uspostaviti nacionalnu državu. Nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije 1918. godine svjetske velesile nisu bili sklone samostalnoj hrvatskoj državi, niti su joj povijesne okolnosti išle u prilog.

Ni 1941. godine uspostava neovisne države nije uspjela – novi politički gospodari Europe uspostavili su totalitarnu Nezavisnu Državu Hrvatsku, koja nije ispunila narodna očekivanja.

Nakon raspada nacističkoga sustava 1945. godine, Hrvatska je ušla u sklop socijalističke Jugoslavije – još jedne nedemokratske tvorevine. Devedesetih godina 20. stoljeća, kada je u Europi propao socijalistički sustav, sazreli su i vanjski i unutarnji uvjeti za stvaranje demokratske Hrvatske

PROMJENE U JUGOSLAVIJI: Konačan kraj Hladnoga rata i slom socijalizma u istoč-

cima »Hrvatskog proljeća« *Savkom Dabčević-Kučar i Mikom Tripalom* na čelu, Hrvatska seljačka stranka itd.

Konačno se i službeno zavijorila:
zastava Republike Hrvatske

PRVI VIŠESTRANAČKI IZBORI: Prvi višestranački izbori u Hrvatskoj očekivani su s velikim zanimanjem. Održani su 22. travnja 1990. godine, a na njima su sudjelovale mnogobrojne nove stranke, kao i Savez komunista Hrvatske koji je preimenovan u Savez komunista Hrvatske – Stranka demokratskih promjena. Na izborima je pobijedila Hrvatska demokratska zajednica. Nakon četrdeset i pet godina apsolutne dominacije komunističke stranke prienos vlasti u Hrvatskoj obavljen je mirno i bez izgređa.

SABOR I VLADA: Novi višestranački Sabor zasjedao je prvi put 30. svibnja 1990. godine. Taj dan obilježava se kao Dan državnosti. Za predsjednika Sabora izabran je *Žarko Domljan*, za predsjednika Vlade *Stipe Mesić*, a za predsjednika Predsjedništva Hrvatske Sabor je imenovao *Franju Tuđmana*. Na početku rada Sabor je iz imena Socijalističke Republike Hrvatske izbacio riječ socijalistička – čime novo ime države postaje Republika Hrvatska.

HRVATSKI USTAV: Iste se godine pristupilo i izradi novoga hrvatskog ustava. On je prihvaćen 22. prosinca 1990. godine. Ustavom je Republika Hrvatska ustanovljena je kao naci-

onalna država hrvatskoga naroda i država pripadnika ostalih naroda i manjina koji su njezini državljani. Hrvatska je proglašena jedinstvenom i nedjeljivom demokratskom i socijalnom državom. Ustavom se jamči sloboda mišljenja i izražavanja misli, sloboda tiska i govora. Kažnjivim se proglašava pozivanje ili poticanje na nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju. Jamči se pravo vlasništva i proglašava nepovredivost vlastitoga doma.

Iz Ustava Republike Hrvatske:
»Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske (...).

Građani Republike Hrvatske imaju sva prava i slobode, neovisno o njihovoj rasi, boji kože,

Dan državnosti:
30. svibnja 1990. godine

noeuropskim zemljama potaknuli su promjene i u socijalističkoj Jugoslaviji. Politički je život u zemlji 80-ih godina bio iznimno živ. Mnoštvo različitih političkih ideja i mogućih rješenja krizne jugoslavenske situacije potaknuli su osnivanje niza stranaka u Hrvatskoj. Nakon HSLS-a, osnovane su i druge stranke: Hrvatska demokratska zajednica, s *Franjom Tuđmanom* na čelu, Hrvatska narodna stranka sa sudioni-

Prvi predsjednik: dr. Franjo Tuđman

spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Svi su pred zakonom jednaki (...).

Jamči se sloboda mišljenja i izražavanja misli. Sloboda izražavanja misli obuhvaća osobito slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i javnog nastupa i slobodno osnivanje svih ustanova javnog priopćavanja. ■

O Kraljevstvu u kršćanskom smislu

Srce ljudsko – Božje kraljevstvo

Piše: vlač. dr. Andrija Kopilović

*Živimo vrijeme
koje je izuzetno
vrijeme takozva-
noga relativizma.
Sve je dovedeno
u pitanje, sve su
vrednote »pobr-
kane«. Vrednota,
kao takva je
upitna, zapravo
pitanje je koja bi
uopće bila danas
vrhovna vredno-
ta. Međutim, u
Isusu Kristu nema
kompromisa. On
je došao i čovje-
kovo srce okrenuo
samo u jednom
pravcu, a taj je
pravac istina*

Crkva ima svoju liturgijsku godinu. Ona se u cijelosti ne poklapa s građanskom godinom. Crkvena godina započinje prvom nedjeljom Adventa, a završava svetkovinom Krista Kralja. U nedjelju je svetkovina Krista Kralja, posvećena otajstvu Kristova kraljevstva. Uistinu je pojam kraljevstva nešto što je nama više slično pričama iz prošlosti, negoli stvarnost. Geografski pojam kraljevstva, kao vlasništvo jednoga čovjeka i sam pojam kralja kao vladara, danas je nama stran. Kraljevstva i kraljevi su pojmovi prošlosti. Još tu i tamo susrećemo pojmove kralja, kraljevstva ili kraljevine samo kao pojmove koji su više - manje povijesno-politički ili samo simbolički. Međutim, za nas kršćane bitno je razumjeti ono Otajstvo koje Crkva izriče kada govori o Kraljevstvu. Ponajprije o Bogu Stvoritelju i Gospodaru.

Dakle, pojam gospodara u pravom smislu riječi pripada jedino Bogu. On nije stekao, nego stvorio svijet. On svijetom ne gospodari, nego providonosno upravlja. Njemu svijet nije potreba, nego je nama svijet darovan. Prema tome, sve što je Bog stvorio, stvorio je kao svemoguću Stvoritelj i prema tome kao Gospodar koji upravo stvarajući dariva, ne dovodi samo stvoreni svijet u stanje bivstvovanja, nego i svijet i u njemu čovjeka, kao suradnika u tom stvaranju. Dakle, kada govorimo o Kraljevstvu u kršćanskom smislu, onda govorimo o Božjem »gospodstvu« nad svim onim što je On stvorio i za što se on očinskom brigom brine. Kada govorimo o Kristovom Kraljevstvu i o Kristu kao Kralju, onda imamo pred sobom činjenicu da je čovjek, koji je na početku stvoren kao kruna svega stvorenoga, sagriješio i mjesto da uistinu u sukladnoj suradnji s Bogom Stvoriteljem nastavlja dalje izgrađivati stvoreni svijet, on grijehom taj svijet razara od samih početaka.

KRISTOVO KRALJEVSTVO: Čovjek na žalost više-manje nije suradnik Božjega svijeta, ne »dorađuje« Božje Kraljevstvo, nego je češće onaj koji svojim ponašanjem razara. Počevši od sukoba dvojice braće Kaina i Abela, pa do najnovijih događaja, čitava je povijest puna upravo tih i takvih događaja gdje čovjek nije u

Kraljevstvu, nego protiv Kraljevstva. Kad kažemo Kristovo Kraljevstvo, onda razmišljamo o velikom Otajstvu, da jedan od Adamovih sinova - Isus Krist - postao čovjekom - a pravi je Bog - koji je zato postao čovjekom da to Kraljevstvo obnovi. Kraljevstvo, koje je On donio na svijet, začeto je na rubu Rimskoga carstva u maloj Galileji, na koju nitko tada nije obraćao pažnju, ni na Nazarećanina koji je hodao dolinama i bregovima cvjetne Galileje i navješćivao Kraljevstvo. To Kraljevstvo započinje skroz drugačije nego što naša podsvijest zamišlja kraljevstvo, kraljevanje i kralja. To Kraljevstvo o kom Isus Krist govori i koje navješćuje, nije kraljevstvo »gospodovanja« nego je kraljevstvo koje se nastanjuje u čovjeku. Krist je došao otkupiti čovjeka, došao je preoblikovati čovjeka, došao je njegovu nutrinu preobraziti i došao je da On sam bude u čovjeku snaga i dinamika, da se čovjek - kako kaže sveti Pavao - u njega (Krista) obuče.

ISTINA NEMA DVA LICA: Prema tome, Kraljevstvo Božje, o kom danas govorimo i Kraljevstvo Kristovo, koje ovih dana slavimo, jest kraljevstvo koje počinje u čovjekovom srcu. To se srce mora mijenjati. Ponajprije okrenuti se prema istini. Živimo vrijeme koje je izuzetno vrijeme takozvanoga relativizma. Sve je dovedeno u pitanje, sve su vrednote »pobrkane«. Vrednota, kao takva je upitna, zapravo pitanje je koja bi uopće bila danas vrhovna vrednota. Međutim, u Isusu Kristu nema kompromisa. On je došao i čovjekovo srce okrenuo samo u jednom pravcu, a taj je pravac istina. Prema tome čovjek ne može biti pravi čovjek ako ne poznaje istinu, ako ne živi po istini i ako ne svjedoči istinu. Istina je jedina stvarnost koja nema dva lica. Nema naličje i lice istine, istina je neumoljiva i jedina stvarnost. Htio to netko ili ne priznati, ako je istina prihvaćena i življena, ona čovjeku daje puninu do te mjere da čovjek istinom u sebi može naći blaženstvo. Zato je i rekao Isus: »Istina će vas osloboditi«.

Iz te istine slijedi drugo načelo, a to je pravda. Bez pravde nema ljudskih odnosa, ali pravda u Isusu Kristu nije pravda u »istjerivanju pravde«, nego u življenju pravednosti. Pravednost je ona koja je istaknuta

na brdu Blaženstava u vrlo izazovnom obliku Isusovih poznatih tvrdnji o blaženstvima. Njegova pravednost i Njegova pravda jesu odnos čovjeka prema čovjeku, pomirenje čovjeka u stanju milosti. Zato se pravda ne može vršiti zakonima, jer kako kaže Isus i za njim Apostol: »...slovo ubija a Duh oživljuje«. Pravda se i pravednost mogu živjeti samo u duhu i istini. Konačno, Isus govori da je srce u kom vlada ljubav kao vrhovna vrednota okrenuto prema njemu kao Kralju, a ljubav opet nije stvar osjećaja i nije sfera dopadljivosti, nego je sfera opredjeljenja »za«. Čovjek kršćanin u kraljevstvu Božjem, u kraljevstvu Kristovom jest čovjek okrenut prema drugome.

ČOVJEKOVO SRCE: Prema tome, ne može ostvariti sebe ako nije ostvario sebe u »okrenutosti« prema drugom. Stoga je naša generacija strahovito osiromašena, jer je zavodena, često puta i zavedena, pa ne poznaje istinu. Vlada bezakonje, stoga ne vlada »u duhu i istini« pravda i pravednost, pa smo svi osiromašeni onim što čini život životom, a to je ljubav. Da bi mogli uživati mir kao temeljni okvir našega života, trebali bi znati da mir nije mirovanje oružja, nego je mir »plaća« koju plaća savjest. Mir je osjećaj i stvarnost koju čovjek uživa u nutрини i mir je izvor iz kojeg čovjek crpi snagu da može živjeti i biti potpuno siguran da je u pravu i da je na pravom putu. Konačno, dakle, pitanje istine, pravde, ljubavi i mira su odrednice koje daju definiciju što je to Kristovo Kraljevstvo. Zato ovih dana, kada polako završava crkvena i liturgijska godina, razmišljamo ne toliko o kralju kao o tituli, a još manje o kraljevstvu kao o teritoriju, nego se razmišlja o čovjekovom srcu u kojemu vlada istina, u kojemu vladaju pravednost i pravda, kojim gori žarka ljubav koja donosi plod pravoga mira. Ako hoćemo govoriti o mogućnosti čovjeka koji bi postigao osjećaj sreće i bio stvarno sretan, onda zamolimo toga Kralja, kad je radi nas postao čovjekom, da zakraljuje našim srcem u koje će unijeti istinu, pravdu, ljubav i mir, a te vrednote ne može nitko drugi dati tako i u toj mjeri nego samo On - sam Isus Krist - Kralj.

Martina Pastva, III. b, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Dino Vojnić Purčar, III. b, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Jesen u mom kraju

U naš je kraj stigla jesen. Počeo je puhati jak vjetar, žutjeti i opadati lišće.

Okruglo lipino lišće zlatne boje podsjeća na dukate. Na vjetru se čuje njegovo šuštanje. Orahova je krošnja bez lišća. Njegovo je suho lišće po tlu napravilo pokrivač. Zreli orasi padaju na zemlju i ostaju prekriveni lišćem. Kesten ima boju bakra. S njegovog drveta padaju mali kesteni u košuljici koja podsjeća na ježeve. Mali ježići se od zime skrivaju u opalom lišću. Kada mu se rastvori košuljica mali će kesten proviriti van. Ukoliko ih pronade neki kestenjar, on će ih ispeći i prodati.

Trava je zelena, ali i ona počinje žutjeti. Cvjetići više nisu lijepi kao ljeti, jer im smeta hladnoća i venu. Oblaci se sudaraju, igraju lovice, guraju i plaču. Rastužila ih je jesen. Ptice tužno lete tražeći hranu po opustjelim njivama.

Jesen je lijepa jer je puna raznih boja. Volim jesen jer je lijepa i ima puno zrelih plodova.

Dino Vojnić Purčar, III. e, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Marina Mačković, II. e, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Martina Stantić, III. b, OŠ »Matija Gubec«, Tavankut

Sara Bejm, I. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Plavi kit

Plavi kit je sisavac potpuno prilagođen stalnom životu u vodi, i vjerojatno najveća danas na Zemlji živa životinja. Plavi kitovi su prosječno dugački oko 26 metara, a populacija koja živi na južnoj polutki je u pravilu krupnija od one koja živi na sjevernoj. Pojedine životinje često su dugačke oko 30 metara, a najveći znanstvenom metodom izmjereni plavi kit bio je dugačak 33,58 metara. Plavi kitovi mogu težiti do 150 tona.

Plavi kit je aerodinamične, vitke građe i plavo-sive je boje. Ledna peraja mu je u odnosu na tijelo sićušna, i doseže visinu od jedva 30-ak centimetara. U ustima ima sa svake strane 300-400 usi (izrasline građene od keratina, tvori od kojih su građeni nokti i kosa). Usi su mu crne boje i dugačke između 50 i 100 centimetara a služe filtriranju planktona iz ogromnih količina morske vode koju uzima u usta i odmah, filtriranu, jezikom istiskuje iz usta.

Plavi, ili kako ga još zovu plavetni kit, pojavljuje se u svim svjetskim morima. Plavi kit se hrani planktonom koji filtrira iz morske vode. Lovi pretežito na dubini od stotinjak metara. Procjenjuje se, da tijekom ljetnih mjeseci, kada se jedino hrani, jedan plavi kit dnevno pojede oko 40 milijuna račića u ukupnoj težini od oko tri i pol tone. Tijekom zimskih mjeseci uopće ne jede i živi od svojih masnih rezervi. Plivanjem postiže brzinu do 30 km/sat.

Očekivani životni vijek plavih kitova je oko 90 godina. Dok se u ranijim stoljećima plave kitove nije lovilo zbog njihove brzine i težine, od sredine 19. stoljeća ih se počelo redovito loviti. Tijekom 20. stoljeća

izlovljeno je oko 350.000 plavih kitova. Pa ipak, tek 1966. stupile su na snagu međunarodne odredbe o zaštiti. Prije razdoblja velikog lova na kitove, svjetskim morima plivalo je oko 200.000 jedinki plavog kita, od čega gotovo 90 posto u južnim morima. Danas, usprkos zaštiti koja sad traje već gotovo 40 godina, ukupna populacija te vrste broji samo nekoliko tisuća jedinki. Točan obuhvat populacije je vrlo teško utvrditi.

Priredio: Zoltan Sič

IPod i AIDS

Tijekom kupovine svakog iPoda RED od njegove prodajne cijene (200 dolara) bit će odvajano 10 dolara izravno na konto Globalnoj zakladi za borbu protiv AIDS-a na afričkom kontinentu. Kako sam naziv jasno sugerira, u pitanju je plejer crvene boje, dok su ostale osobnosti estetske prirode identične onima kod regularnih modela iPod nano. Kada su u pitanju tehničke, na raspolaganju je 4 GB memorije i displej u boji od 1,5 inča. Službeni slogan crvenog iPod plejera je: »Ne samo da zvuči dobro, već i čini dobro.«

PIKNEŠ I PRIČAŠ

Model V-Phone je vjerojatno najmanji VoIP telefon na svijetu. Napravljen je u obliku USB Flash diska i ima kapacitetu od 250 MB (6 MB je rezervirano za VoIP softver). Na njemu se osim

fajlova mogu čuvati kontakti i snimljeni razgovori. U telefonu je preinstaliran softver Vonage Talk koji ne zahtijeva instalaciju na host računalo i potpuno je besplatan. Sve što trebate uraditi za razgovor preko Interneta jeste da ubodete ovaj uređaj u računalo i stavite slušalice sa mikrofonom. U ovom trenutku, V-Phone radi samo u Windows okruženju, mada se najavljuje i skoriji izlazak varijante softvera za Mac platformu. Cijena od 20 funti nije visoka s obzirom na to da za taj novac dobijete osobni Internet telefon koji možete koristiti na bilo kom računalo.

SONY VOICE PLUS

Produljeno snimanje na diktafonu je nešto što se očekuje od Sonyja. Ali, do 502 sata audio-materijala na novom diktafonu Voice Plus doista je nešto izuzetno. Trik je u snimanju glasa u MP3 format (dva kanala) pa je tako moguće snimiti toliki broj sati na memoriju od 1 GB. Pored toga što ima funkciju diktafona, uređaj radi i kao USB dražv ili MP3 plejer, a koristi jednu AAA bateriju. Uređaj, kojem jedino nedostaju noge da

bi umjesto vas išao na predavanja, dostupan je u tri boje (plava, bijela i tamnoplava) i sa memorijom od 256,512 i 1024 MB.

VOZI PRAVO, KAZNIT ĆU TE

U Velikoj Britaniji već se neko vrijeme vrši instalacija naprednog sustava kontrole prometa pod imenom SPECS. Ovaj sustav kroz kamere prati kretanje vozača, zatim izračunava njihovu brzinu, a u slučaju prekoračenja, fotografira ih. Zatim se ne tako mala kazna automatski šalje na kućnu adresu. Međutim, britanski su vozači pronašli način kako doskočiti ovom sustavu prostom promjenom trake kretanja. Naime,

sustav Speed Check Services funkcionira samo ako se vozač nalazi u jednoj traci cijelo vrijeme mjerenja kretanja (to jest između dvije lokacije na kojima su postavljene kamere). Ukoliko on tijekom vožnje promijeni traku, makar i za sekundu, sustav je bespomoćan i prava brzina se ne može izračunati.

Na ovaj način su Britanci u prilici izbjeći plaćanje kazni, a vlasti sada na svaki način pokušavaju »privoljeti« vozače da ne mijenjaju traku pri vožnji, kako bi povećali sigurnost na putu. Što mislite, hoće li im to uspjeti?

TROJANSKI MARKETING

McDonalds je sredinom listopada u suradnji s Coca Colom krenuo u novu marketinšku akciju na teritoriju Japana. Oni su besplatno podijelili deset tisuća MP3 plejera s brandom McDonaldsa i Coca Cole, na kojima se nalazilo 10 najnovijih muzičkih hitova. Međutim, to nije sve što je bilo na flash memoriji. Na njoj se, pored pjesama, nalazio i trojanac QQPass koji skuplja sve lozinke koje korisnik upisuje na računalo i šalje ih na »željenu« adresu. QQPass se, dakako, automatski kopira na hard disk kada se sporni MP3 plejer prvi put prikopča na računalo. McDonalds je već otvorio svoju »vruću liniju« i ispituje ovaj slučaj, ali za sada nema informacija o tome kako je QQ-Pass uopće mogao dospjeti na MP3 plejere.

Priređuje: Siniša Jurić

GASTRONOMSKI KUTAK

Pileća prsa s krumpirom

500 g pilećih prsa
1 kg krumpira
3-4 glavice crnoga luka
Senf
Origano
Vegeta
Vrhnje ili sir

Prvo skuhati krumpir isječen na ploške. Za to vrijeme pileća prsa isklofati i staviti u tepsiju premazanu s malo ulja. Isjeći luk na kolutove i dodati ga na već pripremljena prsa koju su, prije toga, premazana senfom. Staviti posudu u pećnicu zagrijanu na 250 stupnjeva i peći do pola sata.

Potom skuhati krumpir iscijediti i dodati u tepsiju s mesom i lukom, smanjiti temperaturu na 100 stupnjeva i peći još najviše petnaest minuta. U međuvremenu ostatak senfa pomiješati s jednom čašom vode i vrhnjem (sir) i na koncu prelići preko smjese krumpira i mesa, uz dodatak origana. Začiniti prema želji.

Darko Papac, ekonomist i košarkaški trener

Sve se može uz kontinuirani rad

Uz rad u banci, usporedno studira financijski management i višu trenersku školu, te je angažiran na mjestu trenera kadetske momčadi KK »Spartak« iz Subotice

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Od prije nešto više od mjesec dana mjesto trenera kadeta u KK »Spartak« iz Subotice preuzeo je mladi košarkaški stručnjak *Darko Papac* (1972.), odlučivši da svoje bogato profesionalno igračko iskustvo podijeli i pokuša prenijeti na budućim prvotimce svog matičnoga kluba. Ali uz sport, kojemu je podario gotovo sve protekle godine, nije želio zanemariti i svoju akademsku naobrazbu, te je poslije završetka aktivne karijere prvo završio Višu školu a sve bliži je i visokoškolskoj diplomu na studijama Financijskog managementa. Sa zvanjem ekonomista zaposlen je u Findomestic banci na mjestu komercijalista za potrošačke kredite s mjesta prodaje.

► **Mali postotak prvoligaških sportaša uspije objediniti uspjehe na sportskom i akademskom polju. Kako ste uspjeli biti dobri pod obručem i u studentskoj klupi?**

Igrajući profesionalno košarku od svoje 16. godine i trenirajući dva puta dnevno nisam imao vremena i prostora za studije, iako sam to oduvijek želio. Završetkom aktivne igračke karijere odlučio sam nadoknaditi propušteni dio naobrazbe i prvo završio studij na Megatrend Višoj školi, a trenutačno studiram Financijski management na Sveučilištu Singidunum u Subotici. Sportski i studentski rezultati plod su kontinuiranog, upornog rada i treniranja, odnosno savjesnog učenja i želje za postizanjem zadanog životnog cilja.

► **Tijekom igračke karijere nastupali ste za klubove iz nekoliko država, ali i danas ste još uvijek, istina više rekreacijski, aktivni pod niželigaškim obručima.**

Punih devet sezona sam igrao za prvi tim Spartaka, potom jednu sezonu za BFC iz Beočina, dok sam izvan državnih granica igrao u Mađarskoj i Poljskoj, sve dok me neugodna povreda koljena i dvije operacije koje su potom uslijedile, nisu udaljila s prvoligaških parketa. Danas, posve rekreativno, nastupa za niželigašku momčad Hajduka iz Kule.

► **Ali ljubav prema košarci polagano vas vodi i u trenerske vode.**

Otkad ste aktivni u ulozi trenera kadeta u svom matičnom klubu?

Uz studij managementa, usporedno studiram i na Višoj trenerskoj školi u Beogradu, pa sam u želji prakticiranja trenerske vještine prihvatio ponudu da radim s kadetskom momčadi KK Spartak (1991.-92. godište) koja se natječe u kvalitetnoj Vojvodanskoj ligi skupa s vršnjacima iz Hemofarma, Vojvodine, Bečeja...

► **Kako je biti uz crtu igrališta na kojemu ste godinama igrali u aktivnoj ulozi i je li teže biti trener ili igrač?**

Sve više se navikavam na mjesto uz crtu, ali i na mnogo veću odgovornost koju trener ima spram momčadi koju vodi. Za igračkih dana ona je bila isključivo individualna, a danas se, tijekom susreta, moram brinuti za dvanaest svojih pulena. Iako je još rano za neke opsežnije ocjene, nastojim im prenijeti što više svoga igračkog znanja i uliti im dovoljnu količinu pozitivne energije.

► **U sadašnjem dijelu vašeg života svakodnevno se prepliću profesionalne poslovne obveze i sportski angažman koji ste nedavno prihvatili. Što će u budućnosti prevagnuti?**

Prioritet dajem svojoj struci i želji daljnjeg akademskog usavršavanja, no nadam se da će ipak biti dovoljno mjesta i za košarku. Upravo zbog toga sam i upisao studij na Višoj trenerskoj školi.

► **U ovako pretrpanom tjednom rasporedu, između radnih obveza u banci, treniranja kadeta, studija managementa i trenerske škole, čini se da slobodnog vremena niti nemate. Što najčešće radite u odista rijetkim trenucima bez obveza?**

Zbilja nemam previše slobodnog vremena, jer svaki trenutak koristim za učenje i polaganje ispita na obje strane, no kada uspijem ugrabiti slobodnog prostora najradije ga volim podijeliti skupa s mojom djevojkom *Andreom*.

Zlatko Rajčić, privatni ugovornik

Zimovanje na Floridi

*Već treću godinu uzastopno,
skupa sa suprugom Katicom u
posjetu prijateljima u SAD*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

za stanovanje u SAD upravo zbog idealnog klimatskog podneblja koje vlada na tom dijelu savezne države Floride.

► **O ovogodišnjim doživljajima moći ćemo razgovarati tek nakon vašeg povratka, ali nam zato možete ispričati neke prošlogodišnje impresije?**

Obzirom da naši domaćini tijekom radnog tjedna vrijedno rade, nama gostima ostaje puno slobodnog vremena za raznovrsne mogućnosti upoznavanja brojnih ljepota i atrakcija Floride, kao i za posjet brojnim poznanicima koji su, u proteklom godinama, iselili u ovaj dio SAD. Tako smo, recimo, tri dana boravili u *Orlandu*, posjetivši naravno i Disneyland, te Universal filmski studio, prošli smo kroz *Daytonu* i vidjeli glasoviti autodrom za utrke Indycara, obišli smo najstariji američki grad *St. Augustin* koji se, također, nalazi na Floridi. Sa zadovoljstvom smo navijali za nekadašnjeg Subotičanina *Atilu Bucka*, mladog tenisača koji je igrao na turnirima u *Boca Ratonu* i *Orange Ballu* u Miamiu.

► **Kakva je prosječna dnevna temperatura tijekom zimskog razdoblja na Floridi?**

Prosječna temperatura je više nego ugodna, jer često prelazi i dvadeset stupnjeva Celzija i tada se, tijekom tih pravih ljetnih dana, može čak i kupati u bazenima ili oceanu.

► **Kako ovog puta namjeravate provoditi vrijeme tj. ovogodišnje neobično zimovanje?**

Naselje u kojemu žive naši domaćini obiluje raznovrsnim pratećim sadržajima i pruža brojne mogućnosti za bavljenje sportom (tereni za košarku, tenis, gimnastičke dvorane, bazeni). Vrijeme do večeri, kada se svi zajedno okupimo u njihovoj kući, koristi ćemo i za razne posjete prijateljima koje smo upoznali prilikom protekla dva posjeta SAD, ili ćemo se jednostavno samo odmarati na ugodnom suncu Floride, uživajući u bekstvu od hladne ravničarske zime. ■

Toplja jesenska uvertira predstojeće zime, ove godine neće donijeti iznenadni klimatski šok *Zlatku Rajčiću* koji se ponovno, u društvu supruge *Katice*, zaputio put Floride na par mjeseci u goste kod obitelji *Buljovčić*. Veliko i dugogodišnje prijateljstvo dvaju obitelji datira iz zajedničkih subotičkih godina, a iseljavanjem u SAD, današnjih domaćina, svake zime se nastavlja u njihovom novom domu u mjestu Wellington pokraj Palm Beacha koji se nalazi oko 125 km od Miamia.

► **Zbog čega ste se odlučili ove godine proveći zimu na Floridi?**

Prošle godine smo na Floridi boravili u razdoblju od listopada do prosinca i po povratku smo se vratili izravno u hladnu, ravničarsku zimu, što poslije blage klime koja vlada na Floridi i nije predstavljao prijatan klimatski prijelaz. Na

ponovni poziv naših ljubaznih domaćina, obitelji *Buljovčić*, ove godine smo odlučili u naš boravak »ukomponirati« cijelu zimu.

► **U kom dijelu Floride će biti vaše zimsko boravište na tlu SAD?**

Naši prijatelji žive u blizini Palm Beacha, u mjestu Wellington, u jednom stambenom naselju koje spada u red traženijih destinacija

Najljepši zalazak sunca

Tijekom prošlogodišnjeg boravka u SAD, bili smo u Meksičkom zaljevu na Sunny Bell Islandu, gdje smo doživjeli najljepši zalazak sunca.

Hrvatska nakon četiri kvalifikacijska susreta

Start za čistu desetku

S tri pobjede i jednim neodlučenim susretom Bilićevi momci čvrsto drže prvo mjesto u skupini E

Piše: Dražen Prčić

Niti najveći optimisti, iako uvijek ima i takvih u redovima u redovima najzagriženijih navijača, nisu mogli poželjeti bolju konačnicu nakon prvih kvalifikacijskih susreta u iznimno teškoj skupini E iz koje će samo dvije momčadi izboriti pravo sudjelovanja na EP u Austriji i Švicarskoj. Ne zaboravimo u pitanju je skupina u kojoj pored Hrvatske svoje mjesto traže i nekadašnji svjetski šampion Engleska, razgoropadena Rusija s Hiddinkom na čelu, neugodni Izrael (u prošlim kvalifikacijama za SP u Njemačkoj nije izgubio susret) i na iznenađenja uvijek spremna Makedonija (remi-

zirali u gostima protiv Engleske). Momčadi Estonije i Andorre ipak su, objektivno, samo outsiders, ali i protiv njih se moraju osvojiti potrebni bodovi za plasman. U takovoj jakoj konkurenciji, Bilićeva vrsta uspjela je osvojiti impresivnih 10 bodova, ostajući neporažena na dva teška gostovanja (Moskva i Tel Aviv), uz veliku pobjedu nad Englezima u Zagrebu.

IZBORNIK SLAVEN BILIĆ: Bez dvojbe, u ovom trenutku rane euforije zbog odškrinutih vrata Europskog prvenstva, najveći kredit i zasluge za prvu »desetku« jamačno pripadaju (novom) izborniku Hrvatske nogometne repre-

zentacije. Iako se neki neće složiti s guranjem stratega, ispred nogometaša, u prvi plan (jer ne igra on nego oni), evo nekoliko razloga zbog kojih je nekadašnji stoper »vatrenih«, a danas prvi čovjek njihove klupe najzaslužniji za prvo mjesto skupine E.

- Na početku svakih kvalifikacija prvi susret predstavlja stanovitu psihološku barijeru, koja često u slučaju negativno rezultata može biti veliki problem u nastavku. Kaznivši neigranjem bekrije *Srnu*, *Balabana* i *Olića*, Bilić je očuvao autoritet i liderstvo, i unatoč realno oslabljenom sastavu vratio se neporažen iz Moskve, osvojivši prvi (veliki) bod na strani.

Priznanje za Bilića

Izvrсни rezultati u kvalifikacijskim susretima donijeli su hrvatskom izborniku Slaveni Biliću i međunarodno priznanje, proglašenjem za najboljeg svjetskog mladog trenera uz novog brazilskog izbornika Dunga.

- Maksimalno ozbiljno je shvatio susret protiv outsidera Andore u Zagrebu, inzistirao na punom zalaganju svih igrača i postigao službeni rekord Hrvatske reprezentacije (7:0).

- Fantastično složio pobjedničku formaciju s kojom je u Maksimiru posve igrački deklasirao (neopravdano) favorizirane Engleze u jednoj od najvećih pobjeda hrvatskog nacionalnog tima (2:0).

- Konačno, hrabrom postavkom pobijedio je sedam godina doma neporaženi Izrael i prekinuo njihov impresivni niz od 13 susreta bez poraza, pritom igrajući bez četiri stan-dardna (povrede *Pletikose*, *Rapajića*, *Tudora* i *Klasnića*). Ali bez ove četvorke ipak je uspio, uz pomoć Srne i *Eduarda* (hat-trick) zabiti četiri komada u Tel Avivu i uspješno preskočiti još jedno neugodno gostovanje.

NOVA REPREZENTACIJA: Najveća Bilićeva zasluga krije se upravo u stvaranju jedne, nove reprezentacije koja danas čini uspješan spoj iskustva i mladosti. *Šimić*, *Niko Kovač*, *Šimunić* na jednoj strani i *Čorluka*, *Modrić*, *Kranjčar* i ostali mladci na drugoj, čine svi zajedno respektabilnu momčad pred kojom je lijepa budućnost. Odlaskom topnika *Prše* u reprezentativnu mirovinu, napad je dobio dvije ubojite špice u nogama Petrića (4) i Eduarda (4), koji su već zajedno postigli dvije trećine hrvatskih pogodaka (13). Veličina ove nove reprezentacije krije se u još jednoj, iznimno značajnoj okolnosti, koja nije bilo jako dugo. Trećinu momčadi čine igrači iz domaćeg šampionata (*Modrić*, *Čorluka* i *Eduardo* – svi Dinamo), uz Niku Kranjčara koji je prije dva mjeseca otišao u Portsmouth, prethodno odigraivši desetak susreta u HNL. Preuzimanjem A vrste izbornik Slaven Bilić dokazao je i opravdao svoju želju da započeti rad u mladoj reprezentaciji dugoročno nastavi. ■

Boris Faćol, odbojkaš i sudionik Kupa tolerancije

Ovakve manifestacije bi se trebale održavati češće

Razvijanje prijateljstva na sportskom terenu dobitna je formula ove lijepe akcije

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Domaćin ovogodišnjeg finala Kupa tolerancije, sportske manifestacije u kojoj su tijekom šest kvalifikacijskih natjecanja u nekoliko gradova Vojvodine sudjelovali učenici pokrajinskih osnovnih i srednjih škola, tijekom prošloga vikenda (18. i 19. studenoga) bila je subotička Dvorana sportova. Jedan od mnogobrojnih sudionika ove lijepe sportske manifestacije u promicanju tolerantnosti na našim višenacionalnim prostorima bio je i mladi odbojkaš *Boris Faćol* (1989.), član sastava Politehničke škole iz Subotice, koja je u velikom finalu, nesretno, poražena od vršnjaka iz Zrenjanina.

► **Na koji ste se način plasirali u veliko finale Kupa tolerancije u odbojci?**

S obzirom da je Subotica određena za domaćina velikog finala cijele manifestacije ovogodišnjeg Kupa tolerancije, kao predstavnik grada domaćina imali smo osiguran nastup u završnom turniru na kojemu je sudjelovanje osiguralo još šest pobjedničkih momčadi s prethodnih natjecanja u drugim gradovima Vojvodine. Inače prema pravilima ovog natjecanja ekipu čine tri muška i tri ženska igrača, a igra se na visini muške mreže. U prvom susretu razigravanja bili smo bolji od momčadi Sombora (2:0), u polufinalu smo svladali Novi Sad (2:1) i izborili nastup u velikom finalu.

► **Kako biste opisali finalni susret protiv momčad Zrenjanina i pomalo nesretan poraz u dramatičnoj završnici?**

Poslije 1:1 u setovima, u odlučujućem trećem setu vodila se velika borba za svaki poen. U dramatičnoj završnici, pri rezultatu 14:14, nažalost po našu momčad sudac je po svojoj slobodnoj procjeni dosudio naše tzv. »pecanje« na mreži i dodijelio poen protivnicima. Pod dojmom ove sporne odluke izgubili smo i sljedeći poen, koji je Zrenjanincima donio konačnu pobjedu u finalnom susretu. No, i pored poraza, želio bih im, još jednom, čestitati na odličnoj igri i osvajanju prvog mjesta.

► **Što za Vas predstavlja sudjelovanje u ovakvoj manifestaciji koja okuplja mlade iz cijele Vojvodine?**

Iznimno sam ponosan što sam sudjelovao u ovoj lijepoj sportskoj akciji koja promovira toleranciju i smatram kako bih sličnih akcija trebalo biti i više, te da se organiziraju što češće. Razvijanje prijateljstva borbama na sportskom

terenu dobitna je formula atraktivnom uspostavljanju veza između mladih iz različitih krajeva Pokrajine.

► **Vaš nastup u momčadi Politehničke škole, čiji ste učenik trećeg razreda, nije ni malo slučajan, jer ste igrač prvog tima OK »Spartak«, prvoligaške momčadi iz Subotice. Koliko se dugo bavite odbojkom i koji su Vaši sportski planovi u narednom razdoblju?**

Odbojkom se aktivno bavim već četiri godine,

a od ove godine sam postao član prvog tima Spartaka, koji se ove godine ponovno natječe u prvoligaškoj konkurenciji. Redovito sam ulazio u igru na sva dosadašnja četiri susreta, ali je trenutačno u tijeku natjecateljska pauza (do 4. prosinca) zbog sudjelovanja reprezentacije na SP u Japanu. Glede osobnih planova oni su poglavito vezani uz želju da se ustalim u prvoj postavi, te izborim mjesto u juniorskoj reprezentaciji. ■

**PETAK
24.11.2006.**

06.45 - TV raspored
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija, dok. serija
10.30 - Nogometna akademija, dok. serija
10.55 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija
12.00 - Vijesti
12.20 - Zora, serija
13.10 - Radni ručak
14.00 - Siska 7., serija
15.00 - Vijesti
15.15 - Kravica Nera, crtani film
15.20 - Nora fora
15.50 - Znanstvena petica
16.20 - Vijesti
16.35 - Život uživo
17.25 - Vijesti
17.35 - Znanstvene vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
20.02 - Sport
20.15 - Idemo u Ameriku
21.05 - Tko je ovdje lud?, američki film
22.55 - Vijesti
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Young Adam, film
00.55 - Vijesti dana
01.05 - Kazna, kanadski film
02.45 - Power of Attorney, američki film
04.15 - Siska 7., serija
05.15 - Apsolutna moć 2.
05.45 - Nitko nije savršen 3.
06.05 - Slobodna zona, dok. film
06.15 - Znanstvena petica
06.45 - Zora, serija

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomin, crtana serija
09.20 - MULTI SAT
09.35 - 10 minuta
09.55 - Kokice
10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.25 - Vijesti na drugom
13.30 - Neočekivani život, film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas

16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Večera za prijatelje, dok. serija
16.45 - M.A.S.H. 4.,
17.10 - Allo, allo 8.
17.40 - Život je lijep
18.10 - Županijska panorama
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Zemlje-ljudi-pustolovine, dok. serija
19.45 - Nitko nije savršen 3.
20.10 - Genijalci
20.45 - Večernja škola
21.20 - Vijesti na drugom
21.35 - Apsolutna moć 2.
22.10 - Monroe Class of 76., mini-serija
01.10 - Alias 4., serija
01.55 - Pregled programa za subotu

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.50 Šaljivi kućni video, serija
08.15 Svi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Sudnica Melani Vukmirice, court show
13.00 Vijesti
13.25 Tanka plava linija, serija
14.00 Vrtlarova kći, serija
14.50 Oluja, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik
20.05 Ubojiti virus, film
21.45 Dvoboj, talk show
23.00 Vijesti
23.10 Seinfeld, serija
23.40 National Geographic report: NLO-Posjet zemlji
23.45 Priča iz Bronxa, film
01.40 Istraga, kriminalistički magazin
03.10 Dva metra pod zemljom, serija
04.00 Dnevnik

05.20 Čarolija (R)
06.10 Battle B'Daman
06.35 Medvjedići dobra srca
07.00 Princ iz Bel- Aira (R)
07.30 Fifi i cvjetno društvo
07.40 Puna kuća (R)
08.10 Pod istim krovom (R)

08.40 Bračne vode (R)
09.05 Roseanne
09.35 Sudnica, show (R)
10.30 Eksploziv, magazin (R)
10.55 Zabranjena ljubav (R)
11.30 Vijesti
11.35 Big Brother (R)
12.40 Macho muškarci
13.40 Začin života
14.30 Čarolija
15.20 Princ iz Bel- Aira
15.50 Puna kuća
16.20 Pod istim krovom
16.45 Sam svoj majstor
17.15 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv
19.40 Zabranjena ljubav
20.05 Big Brother
22.20 Na svježem zraku, film
23.55 Vijesti
00.05 Big Brother
00.15 Bones, film, horor
01.45 Ne vjeruj strancima, film (R)

**SUBOTA
25.11.2006.**

07.30 - TV raspored
07.45 - Idemo u Ameriku
08.30 - Vijesti
08.35 - Kinoteka - filmovi Billyja Wildera: Slatka Irma, američki film
10.55 - Vijesti iz kulture
11.05 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Zora, serija
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.10 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.30 - Vijesti
14.45 - Oprah Show
15.35 - Reporter: Kako iz Iraka?
16.45 - Vijesti
17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.40 - Dogodovštine obitelji čimpanza
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.10 - Studio 10
21.35 - Thelma i Louise, film
23.45 - Vijesti
23.55 - Vijesti iz kulture
00.05 - Robocop, američki film
01.45 - Vijesti dana
01.55 - Siva zona, američki
03.35 - Mračna tajna, film

05.05 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
05.25 - Simpsoni 16., humoristična serija
05.50 - Kulturni magazin
06.05 - Reporter: Kako iz Iraka?
07.10 - Zora, serija

08.00 - TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
08.15 - Obični ljudi, serija
10.45 - Kućni ljubimci
11.15 - Briljanteen
12.05 - Parlaonica
13.00 - O.C. 3., serija
13.45 - Automagazin
14.20 - Znao je da ima pravo, mini-serija
16.00 - Kulturni magazin
16.20 - Gilmoreice 6., serija
17.05 - Odrješiti anđeli, film
19.05 - Simpsoni 16., humoristična serija
19.30 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.00 - Hrvatska nogometna liga - emisija
20.10 - HNL - prijenos utakmice
22.05 - Hrvatska nogometna liga - emisija
22.45 - Sportske vijesti
22.55 - Deadwood 1., serija
23.45 - Zločinački umovi, serija
00.30 - Šaptačica duhovima, serija
01.15 - Pregled programa za nedjelju

06.30 Tri sestre, serija
07.00 Ninja kornjače, crtana serija
07.50 Atom, crtana serija
08.15 Power Rangersi
08.40 Bratz, crtana serija
09.05 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
10.05 Nova lova, TV igra
12.15 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
12.45 Čarobnice, serija
13.45 Smallville, serija
14.45 Navigator, nautički magazin
15.15 Automotiv, auto moto magazin
15.55 Liverpool - Manchester City
16.50 Vijesti Nove TV
17.50 Goalissimo, sportska emisija
18.15 Kviskoteka, kviz

19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Cimmer fraj, serija
20.40 Zuhra light show, zabavna emisija
21.50 Top Gun, igrani film
23.50 Klub vitezova, igrani film
01.30 VIP DJ, glazbena emisija
02.05 Iskupljenje, igrani film
03.50 Dvoboj, talk show
05.00 Dnevnik Nove TV

06.25 Lud za tobom
06.55 Nikola
07.50 Fifi i cvjetno društvo
08.30 Jagodica Bobica
08.55 Trollz
09.15 SpužvaBob Skockani
09.40 Mladi mušketiri
10.30 Zabranjena ljubav
13.05 Lijepe žene
13.55 Zaljevski rat
15.40 Big Brother
17.40 Lude devedesete
18.45 Vijesti
19.10 Žuta minuta
20.05 Smoking, film
21.40 Big Brother
22.45 Mala noćna muzika, film
00.20 Big Brother
00.30 Želja za užicom, film
02.15 Na svježem zraku, film
03.40 Bones, film

**NEDJELJA
26.11.2006.**

08.00 - TV raspored
08.15 - Pokémoni 3, japanski animirani film
09.25 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha
09.50 - Lilo i Stitch, crtana serija
10.10 - Vijesti
10.20 - Helen West, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Vijesti
15.20 - Planeti: Divovi
16.15 - Škrinja: Riva
17.05 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.50 - Policijska akademija 2: Na prvom zadatku, film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.10 - Tko želi biti milijunaš? kviz

21.15 - Oprosti za kung fu, hrvatski film
 22.30 - Vijesti
 22.40 - Lica nacije
 23.40 - Vijesti iz kulture
 23.50 - CRNO-BIJELO U BOJI
 01.25 - Vijesti dana
 01.30 - Vrijeme ljubavi, serija
 03.10 - Obitelj Soprano 6., serija
 04.05 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.20 - Plodovi zemlje
 05.10 - Nedjeljom u dva
 06.10 - Split: More

08.00 - TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
 08.20 - Obični ljudi, serija
 10.00 - TV raspored
 10.05 - Opera Box
 10.35 - Skica za portret
 10.50 - Biblija
 11.00 - Konjščina: Misa, prijenos
 12.05 - Vrijeme ljubavi, serija
 13.50 - Mir i dobro
 14.20 - Bejzbol u getu, američki film
 16.05 - Sportski program
 17.10 - Vaterpolo PH: Mladost - Jug, prijenos
 18.30 - Arena
 19.30 - Magazin nogometne Lige prvaka
 20.05 - Obitelj Soprano 6., serija
 21.00 - Post scriptum
 21.55 - Shpitzza
 22.40 - Sportske vijesti
 22.50 - Evergreen - ciklus velikih ekranizacija: A Passage to India, britansko-američki film
 01.30 - Pregled programa za ponedjeljak

06.40 Tri sestre, serija
 07.10 Ninja kornjače, crtana serija
 08.00 Atom, crtana serija
 08.25 Power Rangersi S.P.D., serija
 08.50 Bratz, crtana serija
 09.15 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
 10.15 NLO-Posjet zemlji
 10.20 Čelične magnolije, igrani film
 12.25 Nemoj reći mami, dadilja je mrtva, igrani film
 14.15 Top Gun, igrani film

16.15 Cimmer fraj, serija
 16.55 Vijesti Nove TV
 17.05 Pevecov kutak
 17.10 Naša mala klinika, serija
 18.10 Red Carpet, zabavna emisija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Nad lipom 35
 21.05 Epicentar, talk show
 22.05 Grijeh prošlosti, igrani film
 23.40 Sjećanja moga srca, igrani film
 01.10 Zuhra light show, zabavna emisija
 02.05 VIP DJ, glazbena emisija
 02.40 Dnevnik Nove TV

08.10 Nikola
 09.05 Fifi i cvjetno društvo
 09.30 Looney tunes
 09.55 Trollz
 10.20 SpužvaBob Skockani
 10.45 Od Zemlje do Mjeseca
 11.35 Cijena savjesti
 13.10 Ludo zaljubljen
 14.00 Zaljevski rat
 15.25 Smoking film
 17.00 Salto
 18.05 Ekkluziv
 18.45 Vijesti
 19.10 Big Brother
 20.05 CSI
 21.00 Invazija
 21.55 FBI: Istraga
 22.55 Novi forenzičari
 23.45 Autopsija
 00.20 Big Brother
 00.30 Playboy: Želja za užitkom film
 02.15 Mala noćna muzika, film

**PONEDJELJAK
27.11.2006.**

06.45 - TV raspored
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Villa Maria, serija
 10.00 - Vijesti
 10.05 - Peta dimenzija: Morski psi i udarni valovi
 10.30 - Sunce - naš prijatelj i neprijatelj: Sunce kroz mitologiju
 10.55 - Ekumena, religijski kontakt-program
 12.00 - Dnevnik
 12.20 - Zora, serija
 13.10 - Radni ručak
 14.00 - Siska 7., serija

15.00 - Vijesti
 15.10 - Timon i Pumbaa, crtana serija
 15.30 - Nora fora, igra za djecu
 16.00 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.35 - Život uživo
 17.30 - Vijesti
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Obični ljudi, serija
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - Sport
 20.01 - Vrijeme
 20.10 - Latinica: Jednakost pred zakonom (1. dio)
 21.05 - Latinica: Jednakost pred zakonom (2. dio)
 21.40 - Na posebnom zadatku: BiH, u potrazi za državom
 22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Na rubu znanosti
 00.30 - Vijesti dana
 00.35 - Vrijeme je za jazz: Anderskov Accident
 01.35 - Siska 7., serija
 02.35 - CSI: Las Vegas, serija
 03.20 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
 03.40 - Na posebnom zadatku: BiH, u potrazi za državom
 04.10 - Alpe-Dunav-Jadran
 04.40 - Latinica: Jednakost pred zakonom
 06.00 - Zora, serija

07.30 - TEST
 07.45 - TV raspored
 07.50 - TV kalendar
 08.00 - ŽUTOKLJUNAC
 08.55 - Grimmove bajke, crtana serija
 09.20 - NULTI SAT
 09.35 - Pročitani
 09.55 - Kratki spoj
 10.20 - Četvero protiv Z, serija za mlade
 10.45 - Fantastična četvorka, crtana serija
 11.10 - Crtani film
 11.25 - Bejzbol u getu, američki film
 13.10 - Vijesti na drugom
 13.15 - Magicians, američki film
 15.00 - Alias 4., serija
 15.45 - Hrvatska danas
 16.00 - Vijesti na drugom
 16.10 - Maja: Nakit - umjetnost, vrijednost, ukras - talk-show
 16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
 17.10 - Allo, allo 8. - humoristična serija

17.40 - Direkt
 18.10 - Županijska panorama
 18.32 - Vijesti na drugom
 18.55 - Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
 19.45 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
 20.10 - CSI: Las Vegas, serija
 20.55 - Luda kuća 2., serija
 21.35 - Vijesti na drugom
 21.50 - Dan ludila, američki film
 23.40 - Snadi se, družice - hrvatski film
 01.05 - Alias 4., serija
 01.50 - Pregled programa za utorak

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
 07.25 Klinci s Beverly Hillsa
 07.50 Šaljivi kućni video
 08.15 Svi vole Raymonda, serija
 09.20 VIP DJ, glazbena emisija
 10.00 Nova lova, TV igra
 12.00 Sudnica Melani Vukmirice
 13.00 Vijesti
 13.25 Tanka plava linija, serija
 14.00 Vrtlarova kći, serija
 14.50 Oluja, serija
 16.00 Zemlja strasti, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Zemlja strasti, serija
 18.15 Sudnica Melani Vukmirice
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Istinite priče, talk show
 21.50 Uvod u anatomiju, serija
 22.50 Vijesti Nove TV
 23.00 Medij, serija
 00.00 Seinfeld, serija
 00.30 Company, igrani film
 02.25 Red Carpet, zabavna emisija
 03.20 Na rubu zakona, serija
 04.10 Dnevnik Nove TV

05.15 Čarolija
 06.05 Battle B'Daman
 06.30 Medvjedići dobra srca
 06.50 Princ iz Bel-Aira
 07.20 Fifi i cvjetno društvo
 07.35 Puna kuća
 08.05 Pod istim krovom
 08.30 Bračne vode
 09.00 Roseanne
 09.30 Sudnica
 10.25 Ekkluziv
 11.00 Big Brother

12.05 Vijesti
 12.10 Zabranjena ljubav
 12.40 Macho muškarci
 13.35 Začin života
 14.30 Čarolija
 15.20 Princ iz Bel-Aira
 15.50 Puna kuća
 16.20 Pod istim krovom
 16.45 Sam svoj majstor
 17.15 Bračne vode
 17.45 Sudnica
 18.45 Vijesti
 19.10 Eksploziv
 19.40 Zabranjena ljubav
 20.05 Big Brother
 21.05 Invazija
 22.00 Opasnost u dubini, film
 23.45 Vijesti
 00.00 Big Brother
 00.10 CSI
 01.05 Invazija
 02.45 FBI: Istraga
 03.35 Novi forenzičari

**UTORAK
28.11.2006.**

06.45 - TV raspored
 06.50 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Villa Maria, serija
 10.00 - Vijesti
 10.05 - Peta dimenzija: Čudovišta sa sjevera
 10.30 - Sunce - naš prijatelj i neprijatelj: Sunce i zdravlje
 10.55 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
 12.00 - Dnevnik
 12.20 - Zora, serija
 13.05 - Radni ručak
 13.45 - Odletjet ću, serija
 15.00 - Vijesti
 15.10 - Timon i Pumbaa, crtana serija
 15.30 - Nora fora, igra za djecu
 16.00 - Potrošački kod
 16.35 - Život uživo
 17.25 - Vijesti
 17.35 - Znanstvene vijesti
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Obični ljudi, serija
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - Sport
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Kontraplan
 21.40 - Poslovni klub
 22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Josip Slade, dokumentarna emisija
 00.00 - Vijesti dana
 00.10 - Ponoćna antologija: Tranzit, britanski film
 01.40 - Odletjet ću, serija

02.55 - Dr. House, serija
03.40 - Nitko nije savršen 3.,
humoristična serija
04.00 - Potrošački kod
04.30 - Globalno sijelo
05.00 - Poslovni klub
05.30 - Umnjak
06.00 - Zora, serija

07.30 - TEST
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Grimmove bajke,
crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Abeceda EU
09.55 - Promjene: Tamar želi
čudi, izraelski
dokumentarni film
10.20 - Četvero protiv Z,
serija za mlade
10.45 - Fantastična četvorka,
crtana serija
11.05 - Fantastična četvorka,
crtana serija
11.30 - Crtani film
11.45 - Peteov meteor,
irski film
13.25 - Vijesti na drugom
13.30 - Second String,
američki film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Maja: Seks i intimnost,
talk-show
16.45 - M.A.S.H. 4.
17.10 - Allo, allo 8.
17.40 - Umnjak, znanstveni
magazin
18.10 - Županijska panorama
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Zemlje-ljudi-
pustolovine,
dokumentarna serija
19.45 - Nitko nije savršen 3.,
humoristična serija
20.10 - Šesti dan,
američki film
22.15 - Dr. House, serija
23.05 - Vijesti na drugom
23.15 - Istinite ispovjesti,
američki film
01.05 - Alias 4., serija
01.50 - Pregled programa
za srijedu

07.00 Princeza Sissi,
crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa
07.50 Šaljivi kućni video
08.15 Svi vole Raymonda,
serija
09.20 VIP DJ,
glazbena emisija

10.00 Nova lova, TV igra
12.00 Sudnica Melani
Vukmirice
13.00 Vijesti
13.25 Tanka plava linija,
serija
14.00 Vrtlarova kći, serija
14.50 Oluja, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani
Vukmirice
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Naša mala klinika,
serija
21.00 Dobar posao u Italiji,
igrani film
23.00 Vijesti Nove TV
23.10 Seinfeld, serija
23.40 JAG, serija
00.30 Tully, igrani film
02.05 Epicentar, talk show
03.05 Dnevnik Nove TV

05.20 Čarolija
06.10 Battle B'Daman
06.35 Medvjedići dobra srca
07.00 Princ iz Bel- Aira
07.30 Fifi i cvjetno društvo
07.45 Puna kuća
08.10 Pod istim krovom
08.40 Bračne vode
09.05 Roseanne
09.35 Sudnica
10.30 Eksploziv
10.55 Big Brother
12.05 Vijesti
12.10 Zabranjena ljubav
12.40 Macho muškarci
13.35 Začin života
14.30 Čarolija
15.20 Princ iz Bel- Aira
15.50 Puna kuća
16.20 Pod istim krovom
16.45 Sam svoj majstor
17.15 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv
19.40 Zabranjena ljubav
20.05 Big Brother
21.20 Krivi čovjek, film
22.55 Vatrene dečki
23.55 Vijesti
00.10 Big Brother
00.20 Opasnost u dubini, film
02.00 Vatrene dečki

SRIJEDA
29. 11. 2006.

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija:
Skrivene tajne Dolia
10.30 - Sunce - naš prijatelj i
neprijatelj: Na plaži
10.55 - Vijesti iz kulture
11.05 - Treća dob, emisija
za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.30 - Zora, serija
13.15 - Radni ručak
14.15 - Odletjet ću, serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Timon i Pumbaa,
crtana serija
15.30 - Nora fora,
igra za djecu
16.00 - Glas domovine
16.35 - Život uživo
17.20 - Vijesti
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Obični ljudi, serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.10 - Piramida,
zabavni program
21.15 - Sudski poziv
21.55 - Otvoreno (+Vijesti)
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Drugi format
23.55 - Vijesti dana
00.05 - Festivali filmovi:
Svadb, film
01.55 - Odletjet ću, serija
02.40 - Galactica 1., serija
03.25 - Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
03.35 - Drugi format
04.30 - Glas domovine
05.00 - Sudski poziv
05.30 - Euromagazin
06.00 - Zora, serija

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Grimmove bajke,
crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Športerica
09.55 - Iznad crte
10.20 - Sjednica Hrvatskog
sabora, prijenos
13.25 - Vijesti na drugom
13.30 - Obitelj Stevens,
američki film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Sasvim obični ljudi
16.45 - M.A.S.H. 4.,
humoristična serija

17.10 - Allo, allo 9. -
humoristična serija
17.40 - Euromagazin
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Zemlje-ljudi-
pustolovine,
dokumentarna serija
19.45 - Nitko nije savršen 3.,
humoristična serija
20.10 - Plavuša s Harvarda,
američki film
21.50 - Vijesti na drugom
22.05 - Galactica 1., serija
22.50 - Noć i grad,
američki film
00.30 - Alias 4., serija
01.15 - Pregled programa
za četvrtak

07.00 Princeza Sissi,
crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa
07.50 Šaljivi kućni video
08.15 Svi vole Raymonda,
serija
09.20 VIP DJ,
glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.00 Sudnica Melani
Vukmirice
13.00 Vijesti
13.25 Tanka plava linija,
serija
14.00 Vrtlarova kći, serija
14.50 Oluja, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani
Vukmirice
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Kvskoteka, kviz
21.05 U sridu,
22.15 Vijesti Nove TV
22.25 Novac,
business magazin
22.55 Seinfeld, serija
23.25 Will i Grace, serija
23.55 NLO-Posjet zemlji
00.00 JAG, serija
00.50 Utočište života,
igrani film
02.30 U sridu
03.40 Dnevnik Nove TV

05.15 Čarolija
06.00 Battle B'Daman
06.25 Medvjedići dobra srca
06.50 Princ iz Bel- Aira
07.20 Fifi i cvjetno društvo
07.35 Puna kuća

08.00 Pod istim krovom
08.30 Bračne vode)
08.55 Roseanne
09.25 Sudnica
10.20 Eksploziv
10.45 Big Brother
11.20 Vijesti
12.10 Zabranjena ljubav
12.40 Macho muškarci
13.40 Začin života
14.30 Čarolija
15.20 Princ iz Bel- Aira
15.50 Puna kuća
16.20 Pod istim krovom
16.45 Sam svoj majstor
17.15 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv
19.40 Zabranjena ljubav
20.05 Big Brother
21.05 Kost
22.00 Nestali
22.55 Vatrene dečki
23.55 Vijesti
00.10 Big Brother
00.20 Perth, sport
00.55 Krivi čovjek, film,
02.30 Vatrene dečki, serija

ČETVRTAK
30. 11. 2006.

06.40 - TV raspored
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija:
Zemlja kitova
10.30 - Sunce - naš prijatelj i
neprijatelj: Život u
sunčanoj zemlji
10.55 - Vijesti iz kulture
11.05 - Drugo mišljenje,
znanstveno-
obrazovna emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Zora, serija
13.15 - Radni ručak
14.15 - Odletjet ću, serija
15.00 - Vijesti +
prijevod za gluhe
15.10 - Timon i Pumbaa,
crtana serija
15.30 - Nora fora,
igra za djecu
16.00 - Protestanti,
dokumentarna serija
16.35 - Život uživo
17.30 - Vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.10 - Tko želi biti milijunaš?
kviz

21.10 - Brisani prostor
 22.05 - Pola ure kulture
 22.45 - Otvoreno (+Vijesti)
 23.40 - Vijesti iz kulture
 23.50 - Loulou, francuski film
 01.35 - Vijesti dana
 01.40 - Odletjet ću, serija
 02.25 - Američka predsjednica 1., serija
 03.10 - CSI Miami 3., serija
 03.55 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.10 - Sasvim obični ljudi
 04.40 - Pola ure kulture
 05.10 - Brisani prostor
 06.00 - Zora, serija

07.30 - TEST
 07.45 - TV raspored
 08.00 - ŽUTOKLJUNAC
 08.55 - Grimmove bajke, crtana serija
 09.20 - NULTI SAT
 09.35 - Navrh jezika
 09.55 - Glazbeceda
 10.20 - Sjedinica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.15 - Vijesti na drugom
 13.20 - Gospođica Gigi, francuski film
 15.00 - Alias 4., serija
 15.45 - Hrvatska danas
 16.00 - Vijesti na drugom
 16.10 - Sasvim obični ljudi
 16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
 17.10 - Allo, allo 9. - humoristična serija
 17.40 - Znati živjeti
 18.10 - Županijska panorama
 18.32 - Vijesti na drugom
 18.55 - Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
 19.45 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
 20.10 - Američka predsjednica 1., serija
 21.00 - Vijesti na drugom
 21.15 - CSI Miami 3., serija
 22.05 - Srce nije u modi, hrvatski film
 23.30 - Alias 4., serija
 00.15 - Pregled programa za petak

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
 07.25 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
 07.50 Šaljivi kućni video

08.15 Svi vole Raymonda, serija
 09.20 VIP DJ, glazbena emisija
 10.00 Nova lova, TV igra
 12.00 Sudnica Melani Vukmirice
 13.00 Vijesti
 13.25 Tanka plava linija, serija
 14.00 Vrtlarova kći, serija
 14.50 Oluja, serija
 16.00 Zemlja strasti, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Zemlja strasti, serija
 18.15 Sudnica Melani Vukmirice
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Istraga, kriminalistički magazin
 21.35 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
 22.30 Vijesti Nove TV
 22.40 NAVY CIS, serija
 23.40 Seinfeld, serija
 00.10 JAG, serija
 01.00 Ludi Placid Lake, igrani film
 02.30 Novac, business magazin
 03.00 Dnevnik Nove TV

05.20 Čarolija
 06.10 Battle B'Daman
 06.35 Medvjedići dobra srca
 07.00 Princ iz Bel-Aira
 07.30 Fifi i cvjetno društvo
 07.40 Puna kuća
 08.10 Pod istim krovom
 08.40 Bračne vode
 09.05 Roseanne
 09.35 Sudnica
 10.30 Eksploziv
 10.55 Big Brother
 12.05 Vijesti
 12.10 Zabranjena ljubav
 12.40 Macho muškarci
 13.40 Začin života
 14.30 Čarolija
 15.20 Princ iz Bel-Aira
 15.50 Puna kuća
 16.20 Pod istim krovom
 16.45 Sam svoj majstor
 17.15 Bračne vode
 17.45 Sudnica
 18.45 Vijesti
 19.10 Eksploziv
 19.40 Zabranjena ljubav
 20.05 Big Brother
 21.05 Krvavi zločin, film
 22.40 Vatreni dečki
 23.40 Vijesti
 23.55 Big Brother
 00.05 Kost
 01.00 Nestali
 02.00 Vatreni dečki

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskome jeziku TV Tjednik emitirat će se u petak 24. studenoga u terminu od 22 i 30 sati na programu YU ECO televizije. Repriza ove emisije je u nedjelju 26. studenoga u 10 i 30 sati

FILM TJEDNA

SMOKING

akcijska komedija, 2002.

(THE TUXEDO)

RTL, 25.11.2006., 20.05

On uopće ne traži nevolju – on je u nevolju odjeven! Legendarni Jackie Chan nastupa u filmu koji daje novo značenje izlizanoj frazi »odjeven da ubije«, urnebesnoj akcijskoj komediji »Smoking«.

Jimmy Tong (Jackie Chan) je tek vozač milijunaša Clarka Devlina (Jason Isaacs), čini se bez ikakve šanse za napredak u karijeri, sve dok Devlin ne doživi nesreću zbog koje završi u bolnici. Devlin pošalje Tonga po svoje stvari, a on, zadivljen luksuzom bogataševa stana, ne znajući, odjene posebni smoking koji daje nadnaravne moći onome tko ga nosi. Ovo otkriće uvodi Tonga u svijet međunarodne špijunaže i poslovnih intriga, u kojem može računati jedino na pomoć neiskusne Del Blane (Jennifer Love Hewitt).

»Smoking« je akcijska komedija koja se ni po čemu bitnom ne razlikuje od ostalih filmova Jackieja Chana iz njegova posljednjeg razdoblja, što znači da je ovo opet film koji na zavodljiv način spaja niz komičnih situacija sa spektakularnim akcijskim scenama jedne od najvećih legendi borilačkog filma. Ubacivši u formulu još i znanstveno-fantastične elemente posebnog smokinga, redatelj Kevin Donovan dobio je urnebesan film kao stvoren za uživanje mladih gledatelja, no i oni stariji, željni dobre filmske zabave ne bi ga smjeli propustiti. Uz sjajnog Chana, odličnu ulogu ostvarila je i Jennifer Love Hewitt, koja je pokazala da se dobro snalazi i izvan tinejdžerskih žanrova.

Redatelj: Kevin Donovan

Uloge: Jackie Chan, Jennifer Love Hewitt, Jason Isaacs, Debi Mazar, Peter Stormare

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR

SWIFT: VBUJCS22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS 111, SUBOTICA
IBAN: CS73355000000200292421
NIU "Hrvatska riječ",
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

IMA NAS NAJVIŠE!

Ima nas najviše za bogatiju Vojvodinu u Srbiji,
ima nas najviše za budućnost,
za budućnost koja će početi odmah i sada,
ima nas najviše jer lijepo živimo sa svojim susjedima,
jer cijenimo svoje susjede, jer ne mrzimo nikoga.
Ima nas najviše, jer želimo ići naprijed,
a ne stajati u mjestu.
Ima nas najviše i znamo da svi u našoj zemlji
možemo živjeti mnogo bolje.
Ima nas najviše slobodnih,
najviše za demokraciju, za jednakost i pravdu.
21. siječnja bit će nas najviše
na izborima
da bismo mogli uraditi

Najviše. Za život. Za Vojvodinu. Za Srbiju.